Interreg
Co-funded by the European Union
Romania - Hungary

PROVOCĂRI ȘI OPORTUNITĂȚI

PENTRU ORIENTAREA ÎN CARIERĂ

A TINERILOR DIN JUDEȚUL SATU MARE

Rezultatele unei cercetări empirice realizate în județul Satu Mare, în cadrul proiectului UNITY ROHU00041

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.

interreg-rohu.eu

ages
CJRAE Centrul Judetean de Resurse si Asistenta Educationala Satu Mare
ÖTLET A VIDÉKÉRT EGYESÜLET

CUPRINS

1. REZUMAT EXECUTIV 3
1.1. Principalele constatări ale cercetării 3
1.2. Recomandări pentru factorii de decizie 5
1.3. Importanța strategică a proiectului UNITY 6
2. INTRODUCERE 7
2.1. Contextul și justificarea cercetării 7
2.2. Obiectivele cercetării 8
2.3. Întrebări de cercetare 9
3. METODOLOGIE 11
3.1. Abordarea cercetării 11
3.2 Eșantionul, colectarea și analiza datelor 11
4. REZULTATE 12
4.1. Rezultatele cercetării în rândul elevilor de gimnaziu 12
4.1.1. Caracteristici demografice 12
4.1.2. Domenii de interes și aptitudini 17
4.1.3. Nivel de informare și dificultăți privind alegerea carierei 19
4.1.4. Nevoia de sprijin 23
4.2 Rezultatele cercetării în rândul elevilor de liceu 33
4.2.1 Context demografic și educațional 33
4.2.2 Caracteristici ale deciziilor privind cariera 42
4.3. Rezultatele cercetării în rândul specialiștilor 60
4.3.1. Profil profesional și experiență 60
4.3.2. Diagnosticarea problemelor sistemice 62
4.3.3. Propuneri de îmbunătățire 65
5. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI 71
5.1. Constatări principale 71
5.2. Necesitatea cooperării transfrontaliere 74

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

1. REZUMAT EXECUTIV

1.1. Principalele constatări ale cercetării

Elevii de gimnaziu și liceu din județul Satu Mare incluși în cercetare provin în proporție semnificativă din mediul rural, aceștia confruntându-se cu o serie de provocări legate de accesul la servicii de orientare profesională și la informații educaționale relevante. Astfel, 62% dintre acești elevi de liceu locuiesc în comune sau sate, iar acest context rural reduce vizibil oportunitățile de consiliere și sprijin specializat, comparativ cu colegii din mediul urban, care beneficiază mai ușor de aceste resurse. Aspectul geografic influențează decisiv calitatea și continuitatea serviciilor de orientare, evidențiind nevoia unei extinderi și adaptări specifice a serviciilor pentru elevii din zonele rurale.

În ceea ce privește interesele și aptitudinile, elevii manifestă o preferință clară pentru domeniile reale și tehnice, precum matematica, fizica, informatica și biologia, dar există interes și pentru materiile umaniste, cum ar fi limba română, istoria și limbile străine. Pe de altă parte, tinerii arată un interes crescut pentru activități practice, sociale și creative, evidențiind o predilecție pentru lucrul în echipă, comunicare și rezolvarea de probleme. Totuși, există un decalaj între competențele digitale și cele practice, elevii declarând că au mai puțină încredere în abilitățile digitale (21%) și în îndemânarea practică (17%), ceea ce indică o nevoie clară de sprijin suplimentar prin ateliere, cluburi de programare sau proiecte practice care să le dezvolte aceste competențe esențiale pentru piața muncii actuală și viitoare.

Un aspect important care reiese din cercetare este incertitudinea ridicată, manifestată de mulți elevi în ceea ce privește decizia privind cariera. Aproape jumătate dintre elevii de gimnaziu și liceu nu au o idee clară despre ce meserie doresc să urmeze, iar o parte semnificativă se confruntă cu nesiguranța legată de propriile abilități și opțiunile educaționale disponibile. De exemplu, 54% dintre elevii de gimnaziu nu știu cu exactitate ce îi interesează, iar 45% se simt nesiguri pe propriile abilități. Această incertitudine subliniază importanța unor activități de informare și consiliere care să le ofere claritate și încredere în alegerile lor viitoare.

Familia rămâne principala sursă de sprijin și informare pentru elevi în procesul de orientare profesională. Peste 70% dintre elevii de gimnaziu și liceu indică familia drept cea mai importantă resursă informațională, iar sprijinul părinților este perceput ca fiind foarte consistent în alegerea carierei. În schimb, rolul consilierilor școlari și al profesorilor este considerat marginal, doar un mic procent dintre elevi apelând la aceste resurse, iar sprijinul efectiv primit de la consilieri și cadre didactice este perceput diferit, variind de la o școală la alta. Acest fapt subliniază o lacună importantă în sistemul formal de orientare, care ar trebui să fie întărit pentru a suplini nevoile tinerilor.

Elevii manifestă o dorință clară pentru experiențe practice și informații concrete, considerând utile vizitele la licee, testele de autocunoaștere și accesul la informații clare despre meserii și

opțiuni educaționale. Experiențele directe, precum stagii de practică sau discuțiile cu profesioniști din domeniile de interes, sunt percepute ca fiind cel mai eficient sprijin în luarea deciziilor privind cariera, depășind în importanță consilierea individuală tradițională. Această orientare spre concret și experiențial indică o direcție importantă pentru dezvoltarea viitoarelor programe de orientare profesională.

În ceea ce privește mobilitatea, tinerii sunt relativ deschiși la ideea de a studia sau lucra în alt oraș sau chiar în străinătate, cu toate că există rezerve și nevoi de informare suplimentară. Peste jumătate dintre elevii de gimnaziu și aproape jumătate dintre liceeni sunt dispuși să studieze în altă localitate, iar un procent important manifestă interes pentru oportunități internaționale, în special în Europa de Vest. Cu toate acestea, o parte dintre elevi preferă să rămână aproape de familie și comunitate, ceea ce evidențiază necesitatea unor programe de informare și sprijin care să le crească încrederea și capacitatea de a se adapta la noi medii.

Nivelul general de informare al elevilor despre piața muncii și tendințele tehnologice este modest, ceea ce afectează calitatea deciziilor lor privind cariera. Doar o cincime dintre elevi se declară bine informați, iar accesul la consiliere individuală este limitat și inegal, cu mai puțin de jumătate dintre elevi beneficiind de astfel de servicii. Activitățile de grup sunt ceva mai răspândite, dar nu suficient de organizate pentru a acoperi nevoile tuturor. Aceste date evidențiază o nevoie stringentă de servicii de orientare mai accesibile, bine structurate și adaptate realităților locale.

Din perspectiva specialiștilor, serviciile de orientare în carieră sunt disponibile, dar calitatea și accesibilitatea acestora sunt inegale, în special între mediul urban și rural. O parte semnificativă dintre specialiști semnalează că elevii din mediul rural au un acces redus la sprijin specializat, ceea ce conduce la o dependență excesivă de familie și resurse informaționale neoficiale. Problema principală identificată este lipsa cunoștințelor despre piața muncii și formarea duală, iar influența familiei și a prietenilor este considerată uneori un obstacol, în timp ce elevii percep familia ca pe un sprijin esențial. Planificarea carierei este, în general, pe termen scurt, fără o strategie clară pe termen lung, iar alegerea traseului educațional este adesea spontană și lipsită de o viziune structurată.

Specialiștii recomandă o serie de măsuri pentru îmbunătățirea orientării în carieră, printre care creșterea numărului de consilieri școlari, implementarea programelor de mentorat și dezvoltarea instrumentelor digitale moderne. De asemenea, este necesară consolidarea colaborării între școli și mediul economic, pentru a oferi elevilor experiențe practice și contacte directe cu piața muncii. Această abordare ar face serviciile de orientare mai aplicate, mai accesibile și mai eficiente.

Există totuși un decalaj între nevoile concrete ale elevilor, care cer sprijin practic și informații clare, și accentul specialiștilor pe dezvoltarea competențelor soft, cum ar fi comunicarea și reziliența. Tinerii își doresc mai multă experiență directă și oportunități reale de practică, pe când specialiștii pun accent pe abilități abstracte, ceea ce indică o nevoie de echilibrare și adaptare a serviciilor oferite. În plus, elevii resimt lipsa unor opțiuni educaționale diversificate și a unui sprijin specializat constant, iar familia și comunitatea au un rol crucial în deciziile lor, dar acest rol

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

trebuie susținut și completat de un sistem coerent și profesionist de consiliere și orientare profesională.

Astfel, pentru a răspunde eficient provocărilor identificate, este esențială o abordare integrată care să includă familia, comunitatea, școala și mediul economic, cu accent pe informare timpurie, sprijin individualizat și crearea unor modele pozitive accesibile tinerilor. Numai printr-un efort comun și coordonat se poate asigura orientarea în carieră ca un proces activ, participativ și adaptat nevoilor reale ale elevilor din județul Satu Mare.

1.2. Recomandări pentru factorii de decizie

Recomandările pentru factorii de decizie în domeniul orientării în carieră se concentrează pe o serie de măsuri strategice menite să răspundă nevoilor diverse și complexe ale tinerilor din județul Satu Mare și regiunea transfrontalieră. În primul rând, consolidarea și extinderea serviciilor de orientare profesională reprezintă o prioritate esențială. Este necesară creșterea numărului de consilieri școlari specializați, asigurând o distribuție echilibrată între mediul urban și rural, astfel încât toți elevii să beneficieze de sprijin profesionist. Pe lângă acest aspect structural, implementarea unor programe de mentorat și consiliere individualizată, care să includă și părinții, este vitală pentru a implica activ familia în susținerea deciziilor educaționale și profesionale ale tinerilor. Aceste programe trebuie să fie însoțite de organizarea regulată a unor activități practice, cum ar fi vizite la licee, târguri educaționale și stagii de practică, oferind elevilor oportunități concrete de a experimenta diverse medii de lucru și a-și clarifica opțiunile, ceea ce poate contribui semnificativ la reducerea incertitudinii și indeciziei frecvent întâlnite în rândul acestora.

În paralel, îmbunătățirea accesului la informații relevante și actualizate este un element cheie pentru susținerea deciziilor informate ale tinerilor. Crearea și promovarea unor platforme digitale moderne reprezintă o soluție eficientă pentru a furniza informații clare, ușor accesibile și adaptate la nevoile elevilor despre opțiunile educaționale, meserii și tendințele pieței muncii. Aceste platforme trebuie să fie integrate într-un sistem coerent care să faciliteze accesul egal la resurse, indiferent de mediul de proveniență. De asemenea, implicarea mediului economic local prin parteneriate structurate cu școlile este esențială pentru a asigura furnizarea de informații actualizate și oportunități de practică relevante, creând astfel o legătură directă între educație și piața muncii. Această colaborare poate contribui la creșterea atractivității învățământului profesional și la reducerea decalajelor dintre cerințele angajatorilor și competențele absolvenților.

Promovarea mobilității și a deschiderii către oportunități externe constituie o altă dimensiune importantă a măsurilor de orientare în carieră. Susținerea inițiativelor care facilitează experiențe internaționale, schimburi și colaborări transfrontaliere poate avea un impact pozitiv major asupra încrederii și motivației tinerilor, oferindu-le perspective largi și modele de succes. Aceste experiențe contribuie la dezvoltarea competențelor interculturale și la adaptabilitatea tinerilor

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.

pe o piață a muncii din ce în ce mai globalizată. În acest context, informarea și consilierea privind formarea duală și avantajele sale trebuie intensificate, pentru a crește atractivitatea acestei oferte educaționale care combină teoria cu practica, incluzând oportunități concrete de inserție profesională și adaptare la cerințele reale ale angajatorilor.

Un alt pilon esențial îl reprezintă educația și sprijinul integrat pentru familie și comunitate. Dezvoltarea unor programe dedicate părinților, menite să îi informeze și să îi implice în mod constructiv în orientarea educațională și profesională a copiilor, este crucială, ținând cont că familia reprezintă principalul sprijin pentru elevi în luarea deciziilor de carieră. Această implicare poate fi facilitată prin sesiuni informative, cursuri dedicate și evenimente care să promoveze schimbul de experiențe și să ofere părinților instrumentele necesare pentru a susține în mod realist și motivant traseul educațional al copiilor. Totodată, rolul liderilor locali, antreprenorilor și modelelor pozitive trebuie consolidat în cadrul comunității pentru a susține și comunica valoarea educației și a planificării carierei, oferind tinerilor exemple concrete de succes și motivație pentru a-și urmări obiectivele pe termen lung.

Monitorizarea și evaluarea continuă a serviciilor de orientare profesională sunt indispensabile pentru asigurarea calității și relevanței acestora. Implementarea unui sistem de monitorizare care să urmărească atât calitatea serviciilor oferite, cât și impactul lor asupra procesului decizional al tinerilor va permite identificarea punctelor forte și a lacunelor, facilitând ajustări și îmbunătățiri constante. Acest mecanism de feedback este esențial pentru a asigura un ecosistem de orientare în carieră eficient, participativ și adaptat nevoilor reale ale elevilor, ținând cont de contextul socio-economic și cultural specific al județului Satu Mare și regiunii transfrontaliere.

Prin implementarea acestor recomandări integrate, factorii de decizie pot contribui la crearea unui mediu educațional și profesional în care tinerii să se simtă sprijiniți, informați și motivați să ia decizii bine fundamentate, reducând astfel incertitudinea și riscul de abandon sau neadaptare pe piața muncii. Astfel, orientarea în carieră devine nu doar un serviciu formal, ci un proces holistic, care implică școala, familia, comunitatea și mediul economic, contribuind la dezvoltarea durabilă a regiunii.

1.3. Importanța strategică a proiectului UNITY

Proiectul UNITY are o importanță strategică relevantă pentru regiunile transfrontaliere Satu Mare și Szabolcs-Szatmár-Bereg, având în vedere provocările demografice acute, migrația tinerilor și deficitul de forță de muncă calificată identificate în aceste zone. Prin promovarea unei colaborări durabile între cel puțin 20 de instituții și organizații din sectoarele educațional și economic, proiectul urmărește să creeze un mediu integrat și favorabil dezvoltării carierei tinerilor, facilitând o abordare comună și eficientă a orientării profesionale.

Un aspect esențial al proiectului este crearea de conexiuni transfrontaliere între actorii implicați în orientarea în carieră, ceea ce răspunde direct necesității identificate în cercetare de a diversifica și consolida sursele de sprijin pentru elevi, în special în mediile rurale unde accesul la

servicii specializate este limitat. Această colaborare trans-sectorială între școli, ONG-uri și companii permite nu doar schimbul de bune practici, ci și dezvoltarea unor strategii și instrumente comune, esențiale pentru creșterea calității și accesibilității orientării în carieră.

De asemenea, consolidarea capacității a multiple entități implicate în procesul de orientare profesională are un impact direct asupra reducerii decalajelor actuale între nevoile tinerilor și serviciile oferite, un aspect evidențiat în studiu, unde elevii semnalează insuficiența sprijinului concret și a informațiilor practice. Îmbunătățirea platformei bilingve Laboro.ro reprezintă o soluție digitală strategică care facilitează accesul la informații relevante și actualizate, sprijinind atât tinerii, cât și specialiștii în orientare, în contextul unei piețe a muncii în continuă schimbare, afectată de digitalizare și mobilitate.

Proiectul UNITY sprijină, totodată, dezvoltarea încrederii reciproce între comunitățile din cele două județe, un factor esențial pentru sustenabilitatea inițiativelor de orientare profesională și pentru stimularea dezvoltării economice și sociale pe termen lung. Prin implicarea unui număr semnificativ de participanți în activități comune precum conferințe, schimburi de experiență și seminarii de co-creare, proiectul facilitează o înțelegere comună și o acțiune coordonată, elemente indispensabile pentru combaterea problemelor sistemice identificate, cum ar fi lipsa unor servicii constante și bine structurate de consiliere.

În concluzie, proiectul UNITY reprezintă o intervenție strategică pentru regiunea transfrontalieră, adresând în mod coerent și integrat provocările legate de orientarea în carieră a tinerilor. Prin colaborarea trans-sectorială și transfrontalieră, prin dezvoltarea capacităților și a instrumentelor digitale, proiectul contribuie la crearea unui sistem sustenabil, adaptat nevoilor reale ale elevilor și pieței muncii, susținând astfel atât dezvoltarea personală a tinerilor, cât și progresul economic și social al comunităților locale implicate.

2. INTRODUCERE

2.1. Contextul și justificarea cercetării

Regiunea transfrontalieră care include județele Satu Mare (România) și Szabolcs-Szatmár-Bereg (Ungaria) se confruntă cu provocări demografice semnificative care afectează echilibrul social și economic al zonei. Printre aceste provocări se numără îmbătrânirea populației, scăderea natalității și migrația tinerilor către orașele mari sau în străinătate, în căutarea unor oportunități mai bune. Aceste fenomene duc la o diminuare a forței de muncă tinere și calificate, cu efecte negative asupra dezvoltării locale și sustenabilității comunităților rurale și urbane mici. Aceste schimbări demografice impun o nevoie stringentă de a înțelege cum tinerii iau decizii legate de carieră și cum pot fi sprijiniți pentru a rămâne și a contribui la dezvoltarea regiunii.

Migrația tinerilor reprezintă o problemă majoră pentru regiunea transfrontalieră, în special în rândul celor care nu sunt angajați, nu urmează o formă de educație și nici nu sunt implicați în formare profesională (Tinerii NEET). Acești tineri sunt vulnerabili la excluziune socială și

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.

economică, iar plecarea lor în străinătate sau în alte zone urbane accentuează golurile demografice și deficitul de competențe locale. Studiul evidențiază faptul că o parte semnificativă a elevilor este deschisă la mobilitatea școlară și profesională, inclusiv spre străinătate, însă există un grad important de incertitudine și nevoia de sprijin în luarea unor decizii informate. Problema NEET este strâns legată de lipsa unor servicii eficiente de orientare în carieră și de accesul limitat la informații despre oportunități educaționale și de angajare.

Orientarea în carieră joacă un rol strategic în dezvoltarea locală, deoarece sprijină tinerii să ia decizii informate și să își construiască trasee educaționale și profesionale care răspund nevoilor pieței muncii locale și regionale. Serviciile de orientare pot contribui la prevenirea abandonului școlar, la reducerea nealinierii dintre competențe și cerințele angajatorilor și la creșterea atractivității regiunii pentru tineri. Cercetarea relevă că elevii și specialiștii identifică un deficit semnificativ în calitatea, accesibilitatea și continuitatea serviciilor de orientare profesională, iar consolidarea acestora este esențială pentru a susține mobilitatea educațională, adaptarea la schimbările tehnologice și integrarea tinerilor pe piața muncii. De asemenea, orientarea în carieră contribuie la implicarea familiei, comunității și actorilor economici în procesul de dezvoltare a capitalului uman local.

Aceste puncte reflectă contextul general și motivația cercetării, subliniind importanța abordării problemelor demografice, a migrației și a dezvoltării unor servicii eficiente de orientare profesională pentru tineri în regiunea transfrontalieră Satu Mare – Szabolcs-Szatmár-Bereg.

2.2. Obiectivele cercetării

Pentru a înțelege contextul orientării în carieră în rândul tinerilor din județele Satu Mare și Szabolcs-Szatmár-Bereg, precum și pentru a identifica soluții adaptate nevoilor lor specifice, cercetarea și-a propus următoarele obiective:

1. **Identificarea factorilor care influențează deciziile de carieră ale tinerilor** este un prim pas crucial, deoarece alegerea traseului profesional este determinată de o combinație de elemente personale, sociale și educaționale. Acestea includ interesele și aptitudinile elevilor, influența familiei și a anturajului, informațiile disponibile despre oportunitățile educaționale și profesionale, precum și percepțiile legate de piața muncii și stabilitatea financiară. În cadrul cercetării, s-a observat că, în general, familia joacă un rol central în sprijinul deciziilor, iar elevii sunt motivați de dorința de stabilitate, succes și recunoaștere profesională, dar și de interesul pentru anumite domenii de studiu și activități extrașcolare.

2. **Identificarea dificultăților de orientare profesională în rândul elevilor din școala generală și liceu** este necesară pentru a înțelege care sunt blocajele concret resimțite de tineri în procesul de luare a deciziilor educaționale și profesionale. Datele indică faptul că mulți elevi se confruntă cu incertitudini legate de propriile aptitudini și interese, lipsa de informații clare despre opțiunile educaționale și profesionale, precum și influența variabilă a familiei și a școlii în susținerea lor. În

plus, există o reticență față de serviciile formale de consiliere, iar sprijinul oferit de școală este perceput ca inegal și insuficient, mai ales în mediul rural.

3. **Înțelegerea experiențelor și opiniilor specialiștilor** în orientarea profesională este vitală pentru a avea o perspectivă complementară asupra problemelor și pentru a identifica posibile soluții din partea celor care lucrează direct cu elevii. Specialiștii, majoritatea consilieri școlari, reflectă asupra disponibilității și calității serviciilor, evidențiind nevoia de mai multe resurse umane dedicate, programe de mentorat, metode practice de orientare și o cooperare mai strânsă între școli și mediul economic local. Ei semnalează, de asemenea, lipsa unor cunoștințe actualizate despre piața muncii și formarea duală ca bariere majore, dar și influența puternică a familiei și prietenilor în deciziile tinerilor, precum și motivația scăzută și impactul mediului socio-economic.

4. **Identificarea lacunelor în serviciile de orientare profesională** este necesară pentru a evidenția aspectele care limitează eficiența sprijinului oferit elevilor. Cercetarea arată că serviciile de consiliere sunt disponibile, dar nu suficient de accesibile sau constante, mai ales în zonele rurale. Există un decalaj între nevoile exprimate de elevi – care își doresc în special experiențe practice, informații clare și consiliere personalizată – și oferta actuală, care este percepută ca fragmentată și mai mult teoretică. De asemenea, colaborarea dintre școli și mediul economic este insuficient dezvoltată, iar metodele de orientare nu sunt întotdeauna adaptate diversității nevoilor și nivelurilor de maturitate ale tinerilor.

2.3. Întrebări de cercetare

Un prim aspect esențial urmărit prin această cercetare vizează identificarea principalilor factori care influențează deciziile de carieră ale tinerilor. Alegerile profesionale nu sunt rezultatul unui singur factor, ci reflectă o combinație complexă de influențe personale, familiale și sociale. În continuare, familia rămâne nucleul principal de sprijin, părinții fiind, cel mai adesea, primii consilieri în luarea unor decizii educaționale și profesionale. Rezultatele școlare, interesele și aptitudinile personale sunt alte repere majore în alegerea liceului și a viitoarei cariere, tinerii dorind trasee care să le reflecte performanțele și pasiunile. De asemenea, grupul de prieteni și colegii au un rol relevant, chiar dacă secundar față de familie, influențând deciziile prin recomandări și exemple personale. În ceea ce privește școala, consilierii școlari și profesorii sunt, încă, o resursă insuficient utilizată, deși au un potențial considerabil de a ghida alegerile tinerilor. Nu în ultimul rând, contextul economic, perspectivele reale de angajare și nivelul salarial estimat sunt factori care cântăresc greu, mai ales în rândul tinerilor preocupați de stabilitate financiară. Atitudinea față de mobilitate – fie ea studiu sau muncă în alt oraș sau chiar în străinătate – completează acest tablou, evidențiind deschiderea multor tineri către oportunități din afara comunității de origine. În plus, situația socio-economică a familiei și nivelul educațional al părinților pot modela semnificativ atât resursele de sprijin disponibile, cât și așteptările legate de viitor.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

Pe de altă parte, cercetarea noastră își propune să surprindă domeniile în care există cele mai mari lacune privind orientarea profesională a tinerilor. Rezultatele indică un deficit considerabil de informare despre piața muncii și despre tendințele actuale, atât din perspectiva elevilor, cât și a specialiștilor. Mulți tineri nu au acces la date clare și actualizate despre oportunitățile de angajare, ceea ce le limitează capacitatea de a lua decizii realiste și bine fundamentate. De asemenea, deși există servicii de orientare în școli, acestea sunt adesea fragmentate, inegale și, în special în mediul rural, dificil accesibile. Consilierea individuală, considerată una dintre cele mai eficiente forme de sprijin, rămâne o experiență rară pentru mulți elevi. Totodată, notorietatea scăzută a formării duale și lipsa de informare despre pregătirea practică reprezintă obstacole importante în alegerea unor trasee profesionale adaptate nevoilor pieței. Elevii semnalează și o nevoie crescută de experiențe concrete – vizite la licee, întâlniri cu profesioniști, stagii practice – care, însă, lipsesc sau sunt organizate ocazional. În paralel, implicarea părinților în orientarea educațională a copiilor ar trebui sprijinită mai intens prin consiliere și informare adecvată. Un alt aspect critic este nevoia de dezvoltare a competențelor digitale și practice, domenii în care mulți tineri declară niveluri scăzute de încredere. În fine, lipsa unui plan clar de carieră și motivația redusă pe termen lung subliniază necesitatea unor programe de autocunoaștere și planificare mai bine structurate.

Pornind de la aceste constatări, cercetarea identifică și direcții concrete de acțiune pentru eficientizarea serviciilor de orientare profesională. Una dintre recomandările cheie este extinderea rețelei de consilieri dedicați orientării în carieră, aspect susținut de majoritatea specialiștilor consultați. În același timp, diversificarea și modernizarea metodelor utilizate – prin programe de mentorat, instrumente digitale, activități practice și colaborări cu mediul economic – sunt măsuri esențiale pentru a răspunde mai bine nevoilor tinerilor. Consolidarea parteneriatelor între școli, angajatori și comunitate poate facilita accesul la stagii de practică, vizite și oportunități reale de învățare. De asemenea, creșterea accesului la consiliere personalizată și implicarea activă a părinților, prin sesiuni dedicate și materiale informative, pot întări sprijinul oferit elevilor. Promovarea mai consistentă a formării duale, alături de informarea constantă despre oportunitățile locale, ar putea contribui la o mai bună corelare între pregătirea elevilor și cerințele pieței. Nu în ultimul rând, un accent mai puternic pe dezvoltarea abilităților de comunicare, digitalizare și reziliență este esențial pentru o inserție mai ușoară pe piața muncii.

În concluzie, întrebările de cercetare își propun să aducă în prim-plan nu doar realitățile și nevoile tinerilor, ci și soluțiile concrete prin care școala, familia, specialiștii și comunitatea pot contribui împreună la construirea unui parcurs profesional coerent, motivant și adaptat contextului actual. Toate aceste aspecte sunt detaliate în paginile raportului, în secțiunile dedicate rezultatelor și recomandărilor pentru elevi, părinți, profesori și factori de decizie.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

3. METODOLOGIE

3.1. Abordarea cercetării

Cercetarea a fost realizată printr-o metodologie cantitativă, utilizând chestionarul ca principal instrument de colectare a datelor. Această abordare permite obținerea unor date structurate și comparabile, relevante pentru înțelegerea factorilor care influențează deciziile de carieră ale tinerilor. S-au analizat trei tipuri principale de grupuri țintă pentru a surprinde perspective diferite și complementare asupra orientării în carieră:

- Elevi din ciclul gimnazial (clasele 6–8), care se află într-o etapă importantă pentru luarea deciziilor privind continuarea studiilor și alegerea liceului.
- Elevi de liceu (clasele 9–12), aflați în proximitatea finalizării studiilor preuniversitare și care trebuie să ia decizii privind continuarea educației sau intrarea pe piața muncii.
- Specialiști în educație, incluzând consilieri școlari și profesori, care furnizează servicii de orientare și pot oferi o perspectivă profesională asupra dificultăților și oportunităților.

Astfel, cercetarea urmărește să identifice atât nevoile și atitudinile tinerilor, cât și opiniile și observările specialiștilor care interacționează cu aceștia, pentru o imagine cât mai completă și exactă a contextului local.

3.2 Eșantionul, colectarea și analiza datelor

Eșantionul cercetării a fost compus din următoarele categorii:

- Elevi din ciclul gimnazial (clasele 6–8): 100 persoane. Majoritatea respondenților au fost din clasa a VIII-a (60%), iar restul din clasa a VII-a (40%). Această distribuție oferă o perspectivă echilibrată asupra nevoilor de orientare profesională în momentul apropiat de alegerea liceului.
- Elevi de liceu (clasele 9–12): 107 persoane. Eșantionul este format în principal din elevi din clasele terminale (clasele a XI-a și a XII-a), cu o prezență majoritară a elevilor din mediul rural (62%) și o pondere mai mare a fetelor (65%).
- Specialiști (profesori, consilieri): 55 persoane. Majoritatea respondenților sunt consilieri școlari (87%), cu o reprezentare minoră a profesorilor din învățământul gimnazial și liceal. Aceștia activează atât în mediul urban (50%), cât și rural (28%), oferind o perspectivă diversă asupra serviciilor de orientare în carieră.

Datele au fost colectate prin distribuirea și completarea chestionarelor în școli și prin contact direct cu specialiștii. Analiza datelor a inclus evaluarea distribuției demografice, a preferințelor și dificultăților exprimate de elevi, precum și a perspectivelor și propunerilor specialiștilor. Această analiză a permis identificarea principalelor nevoi, bariere și oportunități pentru orientarea în

carieră în județele Satu Mare și Szabolcs-Szatmár-Bereg, facilitând formularea unor recomandări relevante pentru factorii decizionali.

4. REZULTATE

4.1. Rezultatele cercetării în rândul elevilor de gimnaziu

4.1.1. Caracteristici demografice

- **Distribuția în funcție de vârstă, sex și localitatea de reședință**

Majoritatea elevilor chestionați sunt din clasa a VIII-a (60%), ceea ce reflectă firesc apropierea de finalul ciclului gimnazial și interesul crescut pentru deciziile legate de liceu. Elevii de clasa a VII-a formează 40% din eșantion, aducând o perspectivă mai timpurie, dar la fel de valoroasă asupra nevoilor lor de orientare.

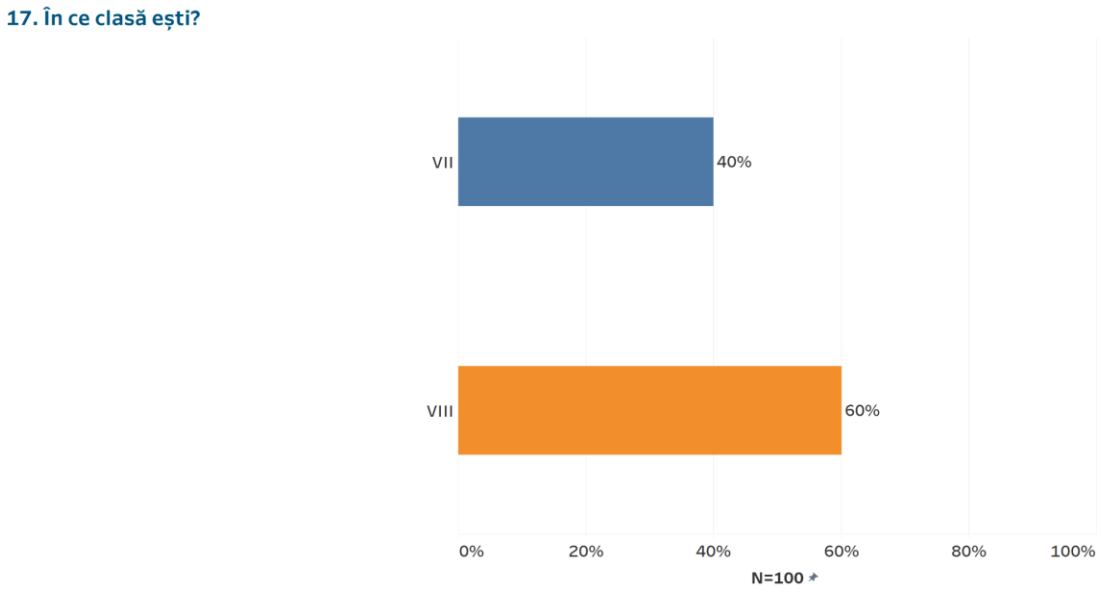

Graficul 1. Clasa în care se află respondenții

Din totalul respondenților, 57% sunt fete și 43% băieți. Ponderea mai mare a fetelor este un aspect de luat în calcul atunci când citim datele despre preferințele pentru activități, interesele declarate și sursele de sprijin — în general, experiențele și motivațiile pot fi ușor diferite în funcție de gen.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

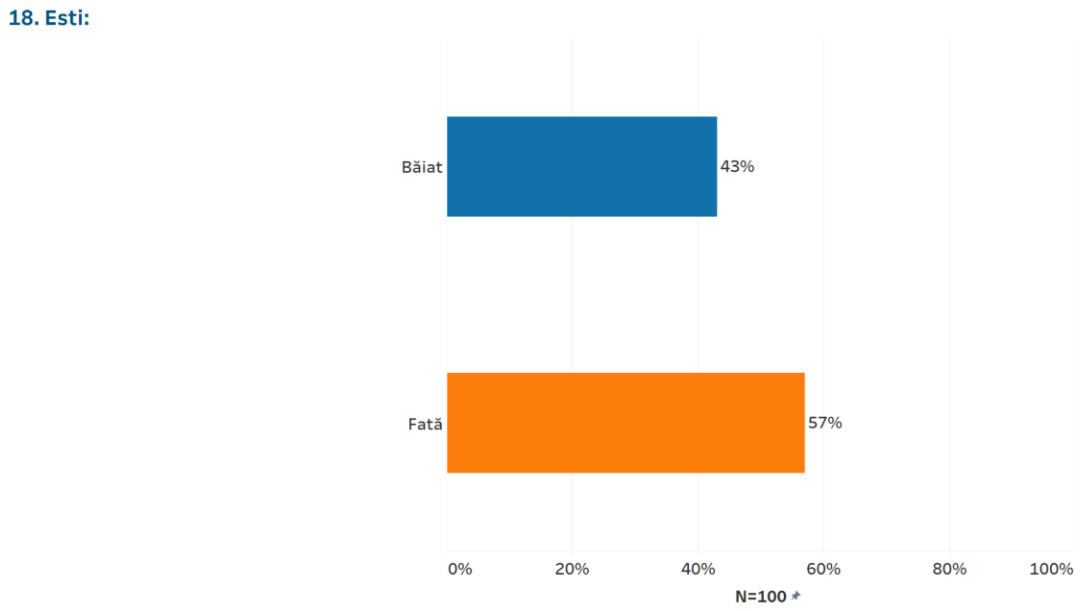

Graficul 2. Distribuția de gen a respondenților

46% dintre elevi locuiesc în municipiul Satu Mare, 36% în alte orașe din județ, iar 18% provin din comune sau sate. Această distribuție urban-rural arată că majoritatea au acces mai facil la resurse educaționale și informații, în timp ce o parte dintre elevii din rural pot întâmpina provocări suplimentare legate de mobilitate, consiliere și opțiuni pentru continuarea studiilor.

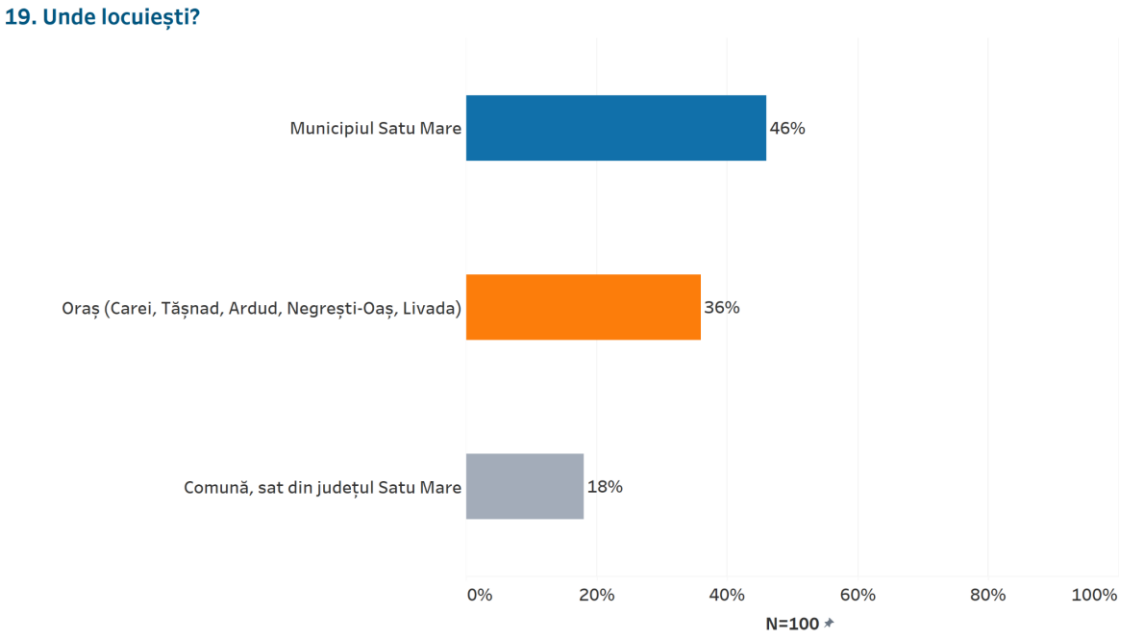

Graficul 3. Distribuția în funcție de mediul rural-urban

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

- **Contextul familial (nivelul de educație și ocupația părinților)**

Aproximativ 42% dintre mame au absolvit studii superioare, ceea ce indică un profil educațional solid. O treime au finalizat liceul (22%) sau o școală postliceală (16%), iar restul se împart între școala profesională (7%), școala generală (6%) sau lipsa finalizării școlii generale (7%). Această distribuție arată că, pentru majoritatea elevilor, mediul familial include modele cu un nivel educațional mai degrabă ridicat. În cazul taților, structura este ușor diferită: 30% au studii superioare, 27% au finalizat liceul cu bacalaureat, iar 21% școala profesională. 14% dintre elevi au tați care au finalizat doar școala generală. Diferențele între profilul mamei și al tatălui pot influența modul în care elevii caută sfaturi și sprijin legat de școală și meserie.

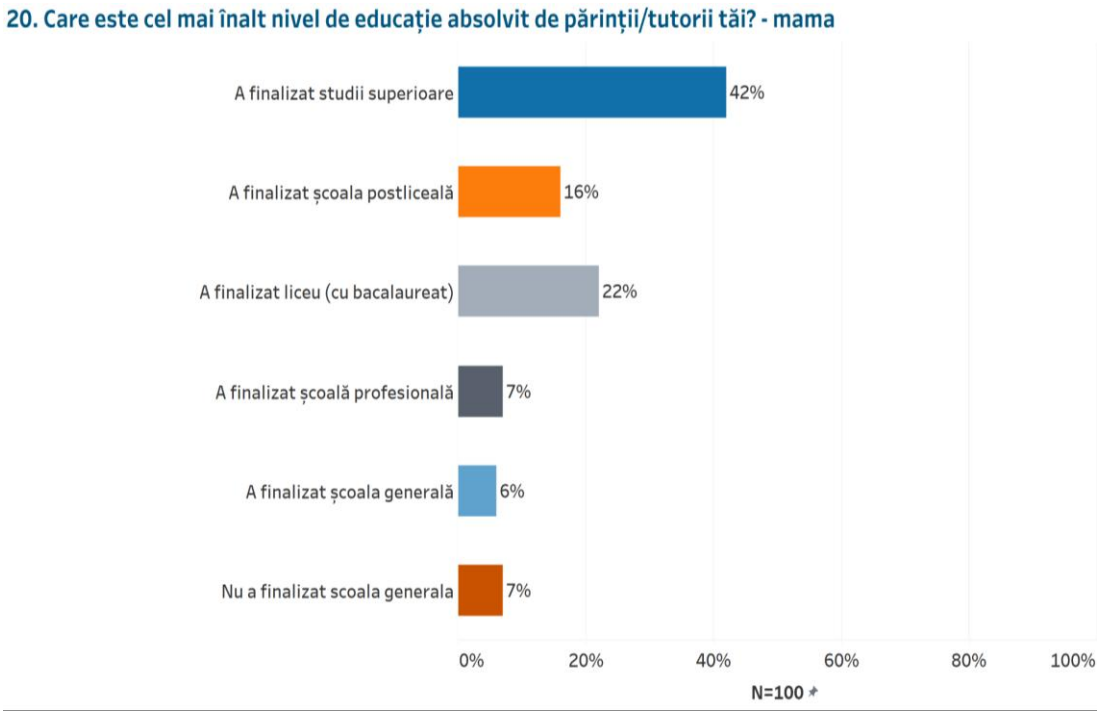

Graficul 4. Nivelul de educație al mamei

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

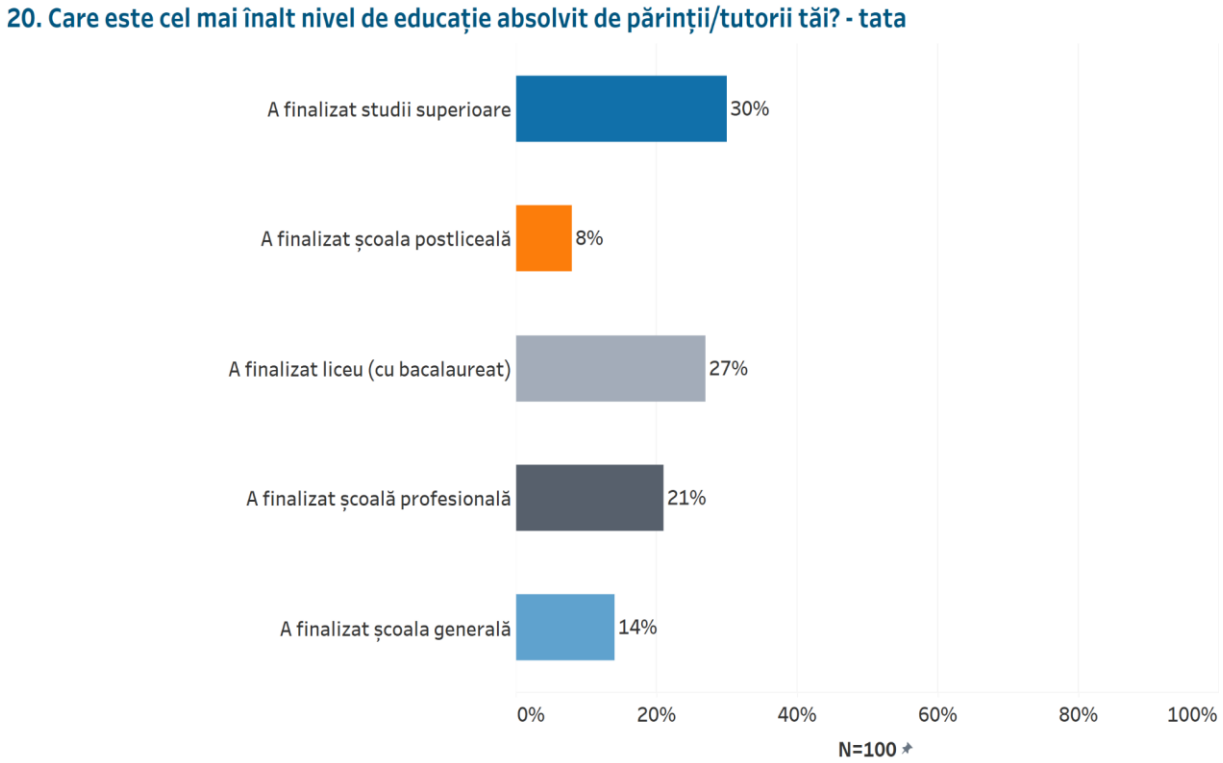

Graficul 5. Nivelul de educație al tatălui

În ceea ce privește ocupația părinților, majoritatea mamelor (73%) lucrează ca angajate, 11% desfășoară activități antreprenoriale, iar 11% nu lucrează, fiind casnice, pensionare sau ocupându-se de îngrijirea fraților mai mici. Doar 4% dintre elevi declară că mama este șomeră.

Profilul ocupațional al taților arată o structură similară: 72% sunt angajați, 25% lucrează pe cont propriu ca antreprenori, iar restul sunt fie șomeri (2%), fie pensionari sau casnici (1%).

Aceste date ajută la conturarea profilului general al resurselor economice și a sprijinului posibil din familie pentru alegerea și continuarea studiilor. Un context profesional și educațional stabil poate însemna și o mai mare disponibilitate a părinților de a susține planurile educaționale ale copiilor.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

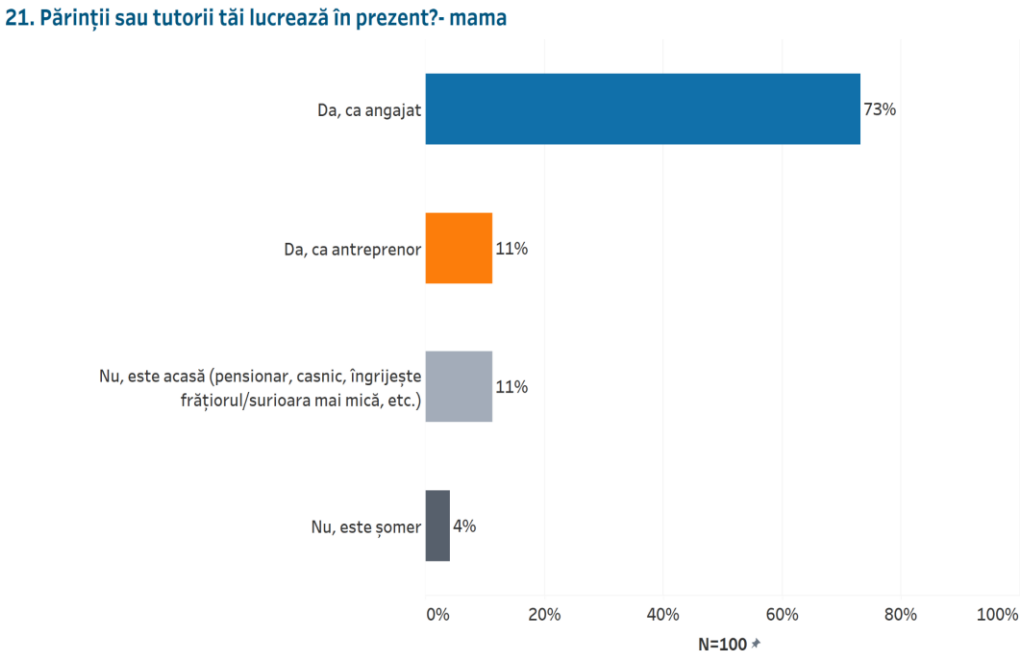

Graficul 6. Statutul ocupațional al mamei

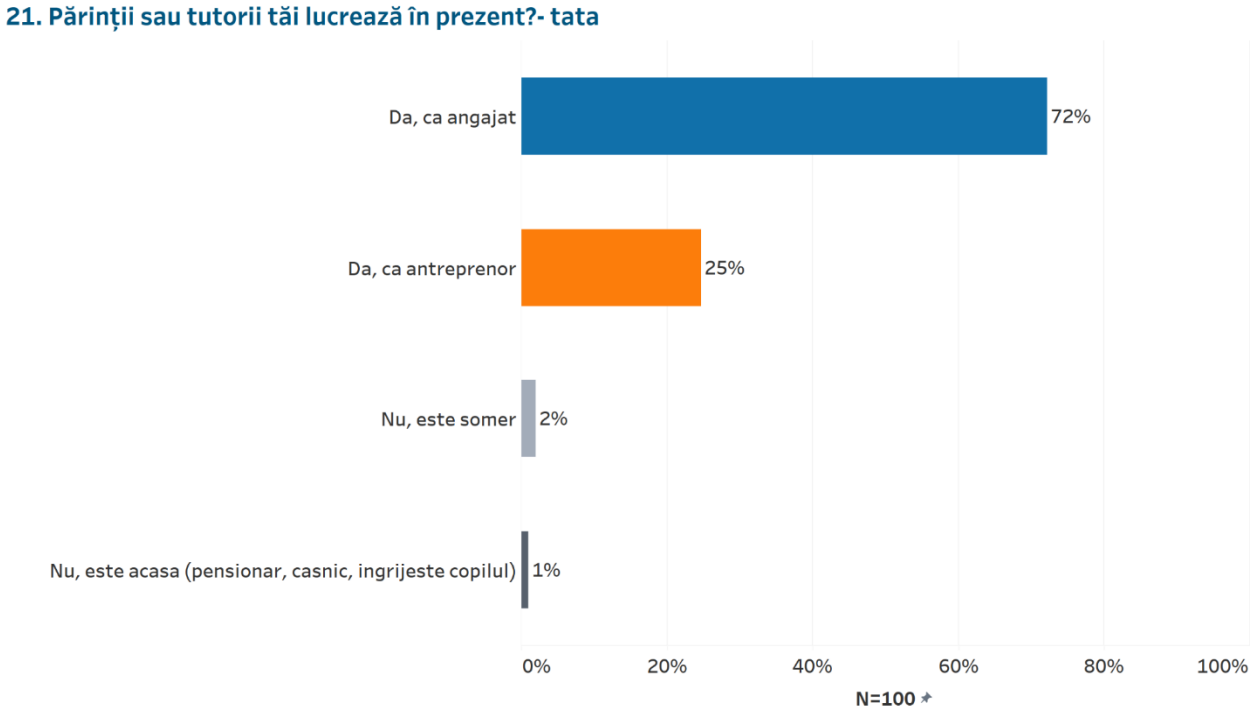

Graficul 7. Statutul ocupațional al tatălui

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

4.1.2. Domenii de interes și aptitudini

- **Preferințe pentru anumite materii**

Majoritatea elevilor de gimnaziu (45%) care au răspuns chestionarului declară că sunt atrași în special de domeniile reale și preferă materiile precum matematica, fizica, informatica, biologia sau geografia. Domeniile umaniste (română, istorie, limbi străine) sunt pe locul doi ca interes, fiind alese de 36% dintre respondenți.

Aproximativ 7% se orientează spre zona tehnică, iar un procent similar (7%) indică preferințe artistice (muzică, desen, dans). Sportul atrage un interes mai scăzut (2%), iar opțiunile vocaționale, teologice și pedagogice sunt marginale, fiecare sub 2%.

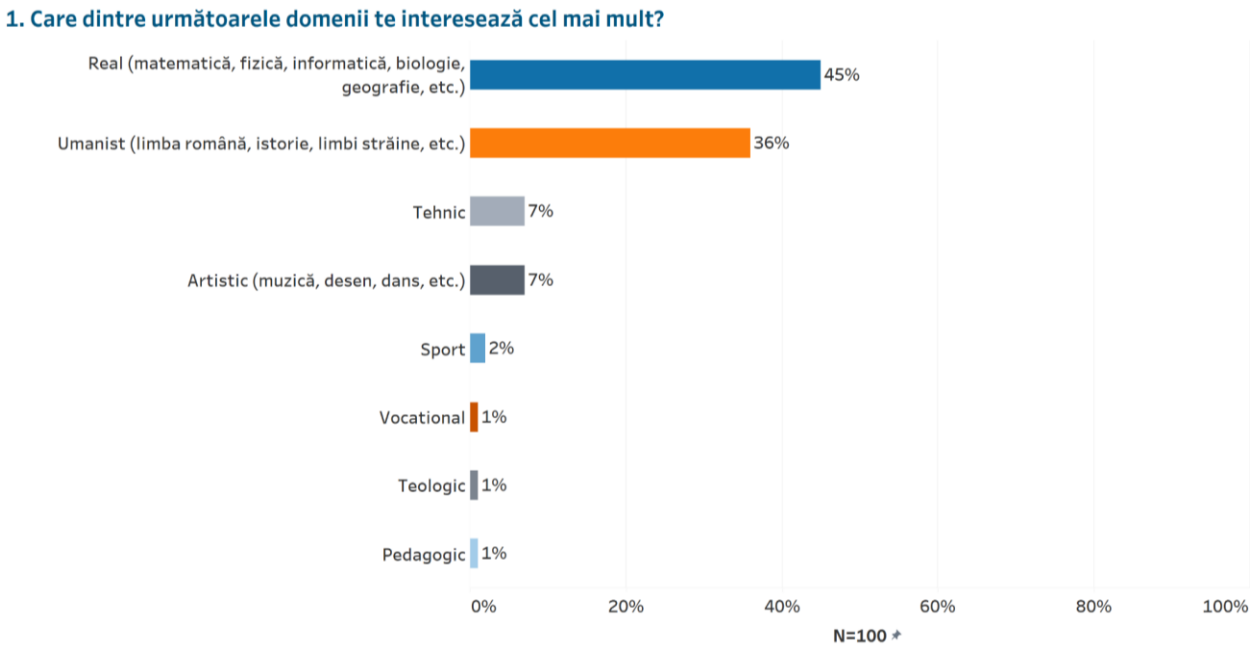

Graficul 8. Domenii de interes

- **Activități preferate**

Rezultatele arată că elevii de gimnaziu se consideră buni comunicatori (52%) și apreciază lucrul în echipă (51%). Aproape jumătate spun că se descurcă bine la rezolvarea de probleme (47%) și la activități fizice (47%), ceea ce sugerează un echilibru între abilități logice și nevoia de mișcare.

Activitățile creative (43%) și cele care implică organizare și planificare (40%) sunt, de asemenea, preferate de un număr semnificativ de copii. Pe de altă parte, competențele digitale (21%) și

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

îndemânarea practică (17%) par zone mai puțin explorate sau în care elevii au mai puțină încredere. Tocmai aceste procente mai mici arată direcții clare unde școala și părinții pot veni cu resurse și oportunități: ateliere practice, cluburi de programare, proiecte de bricolaj și activități care să le dezvolte abilitățile tehnice și digitale, necesare tot mai mult în carierele viitorului.

Pe de altă parte, faptul că elevii se percep mai confortabil în contexte sociale, de cooperare și rezolvare de sarcini concrete, poate fi valorificat în viitoare activități de orientare și dezvoltare personală.

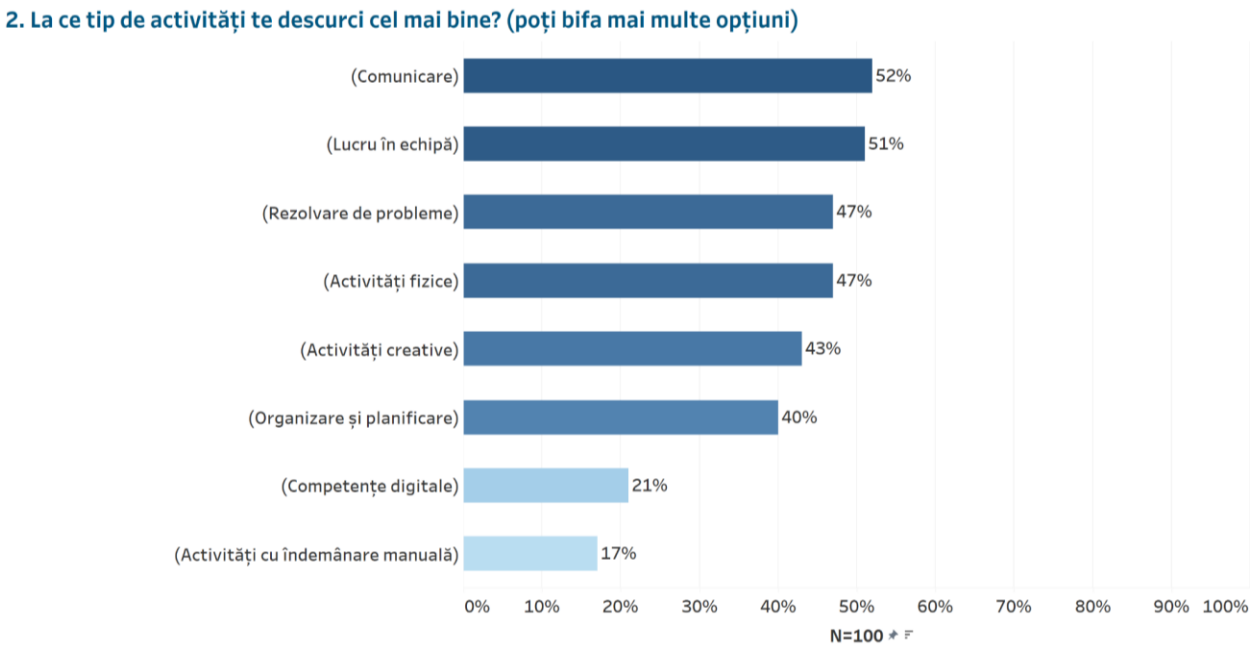

Graficul 9. Activități la care elevii se descurcă cel mai bine

- Activități extrașcolare

Cei mai mulți elevi aleg să practice un sport (41%), semn că activitățile fizice rămân cea mai accesibilă și atractivă formă de implicare în afara orelor de curs. Un număr mai restrâns participă la activități artistice (22%), voluntariat (20%) sau cursuri tematice (16%).

Totuși, o parte semnificativă (34%) declară că nu iau parte la nicio activitate extrașcolară. Acest procent sugerează o lipsă de implicare care poate limita dezvoltarea unor abilități complementare școlii și poate reduce șansele de descoperire a intereselor personale. Datele sugerează o nevoie la care poate să răspundă școală, părinți și comunitate de a diversifica și promova mai atractiv cluburile, cercurile și proiectele dedicate activităților nonformale în gimnaziu.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

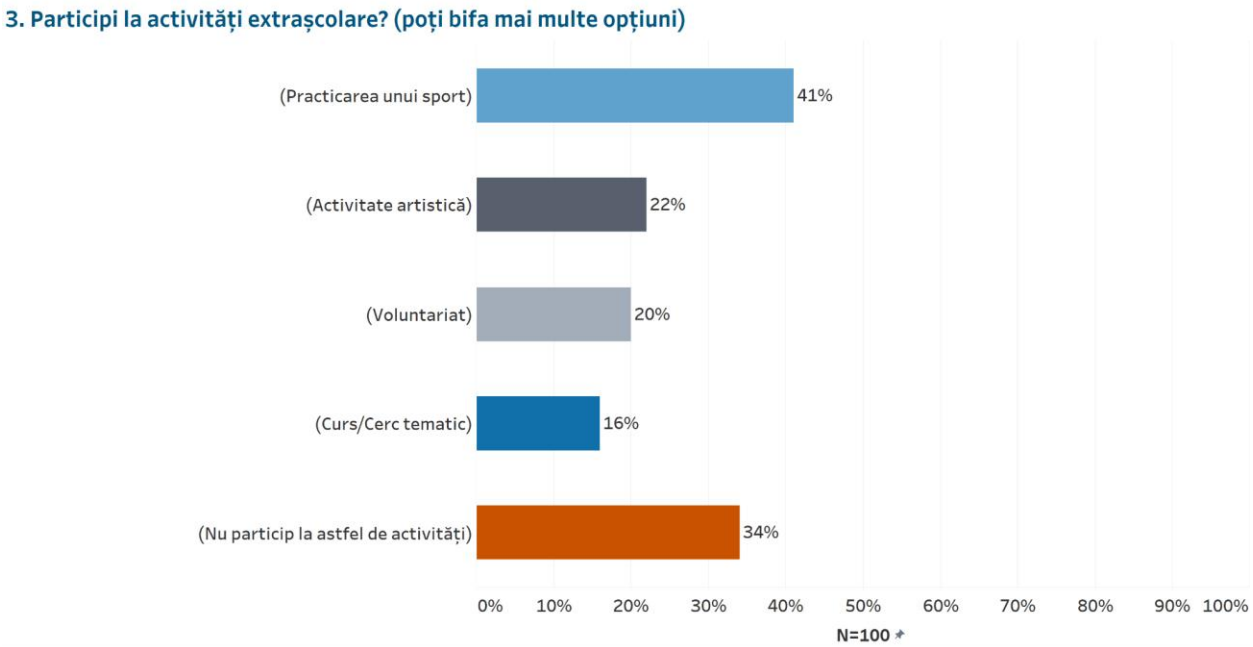

Graficul 10. Activități extrașcolare

4.1.3. Nivel de informare și dificultăți privind alegerea carierei

- **Planuri pentru liceu**

Majoritatea elevilor de gimnaziu par să aibă o idee clară despre pașii următori: 69% spun că știu deja ce liceu sau școală profesională vor urma. Aproape o treime (27%) sunt încă indecși, dar conștienți de necesitatea unei alegeri, iar doar 4% nu s-au gândit deloc la acest pas.

Proporția celor încă nehotărâți subliniază importanța activităților de informare și consiliere care să îi sprijine pe elevii de gimnaziu să își clarifice opțiunile și să ia decizii potrivite.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

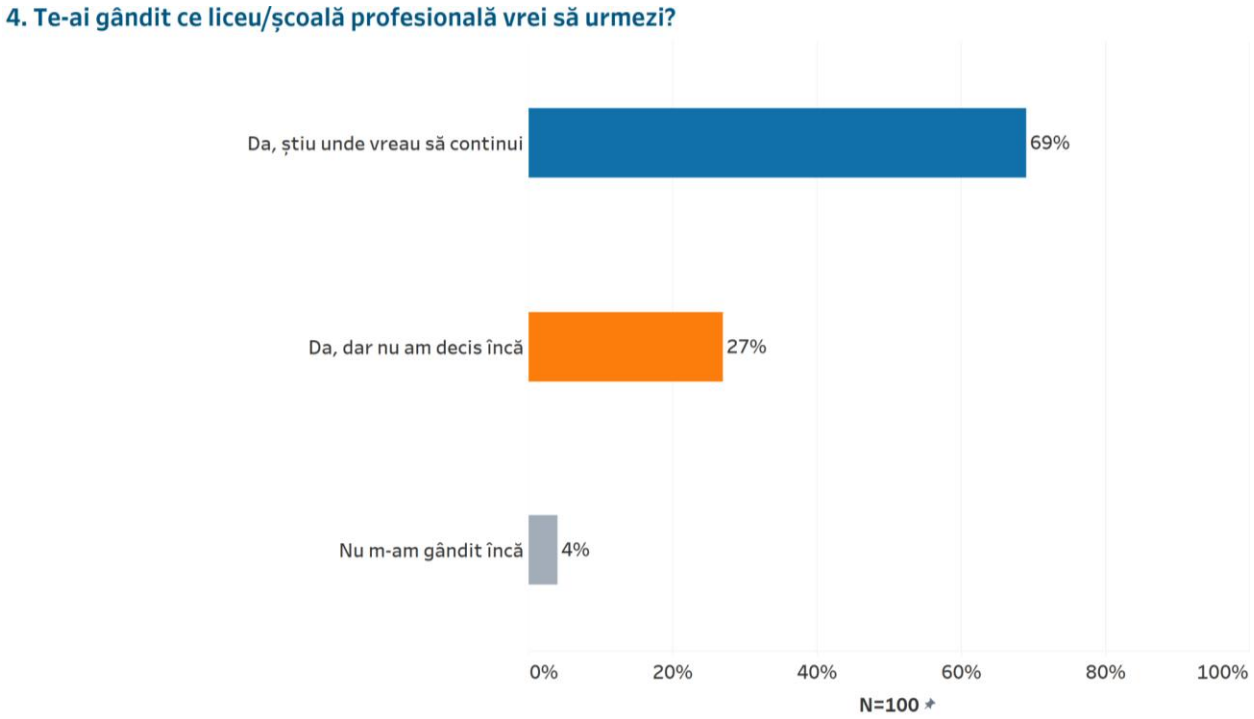

Graficul 11. Dorința de a urma liceul/școala profesională

- **Importanța diferitelor criterii în alegerea carierei**

Pentru cei mai mulți, alegerea liceului este strâns legată de performanța școlară: peste 70% spun că e esențial ca viitorul liceu să corespundă rezultatelor obținute până acum. Aproximativ 60% consideră important ca liceul să îi pregătească pentru facultate, iar aproape jumătate (48%) își doresc să dobândească o meserie concretă. În plan social și familial, un procent mai mic din elevi (33%) țin cont de părerea părinților, iar 31% aleg în funcție de colegi. Doar 12% se lasă ghidați de recomandările profesorilor sau consilierilor școlari, ceea ce sugerează un spațiu de creștere pentru rolul consilierii formale.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

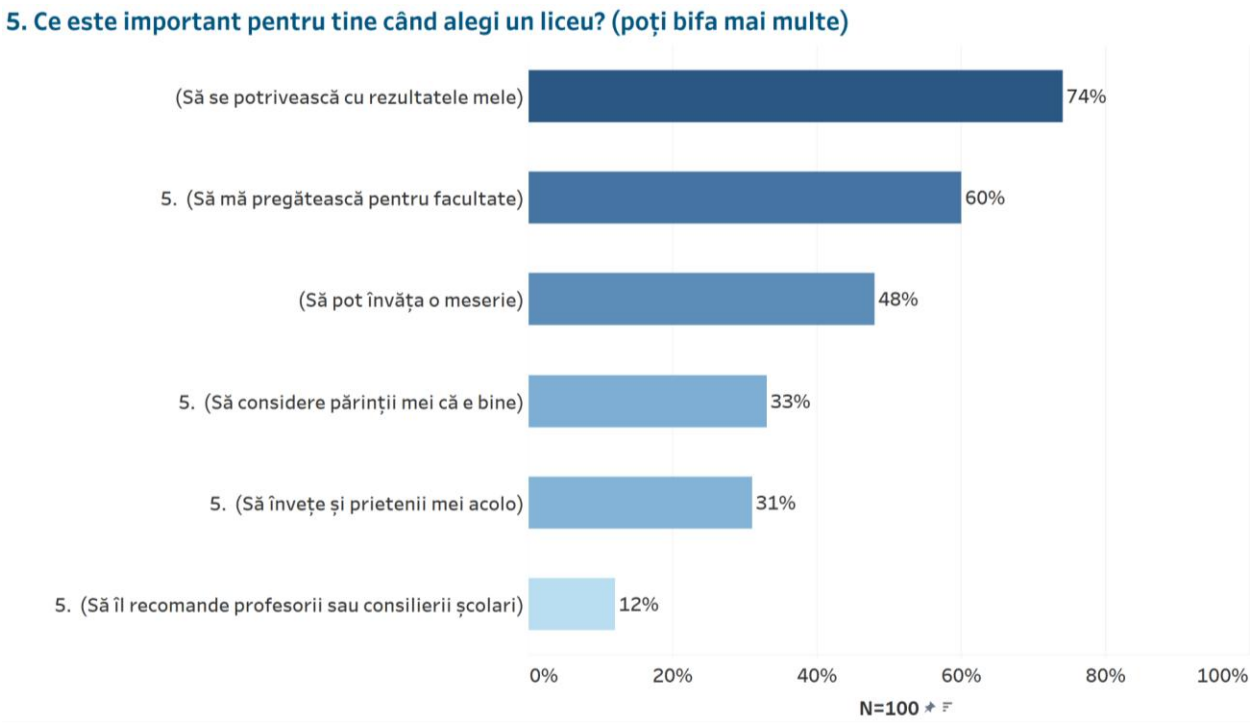

Graficul 12. Aspecte importante privind alegerea liceului

- **Dificultăți în alegerea liceului**

Datele arată că pentru cei mai mulți problemele nu țin de lipsa fizică a unei școli potrivite: două treimi (66%) resping clar această idee, deci distanța sau oferta locală nu sunt bariere majore. În schimb, incertitudinea personală rămâne o provocare: peste jumătate declară că nu știu cu adevărat ce îi interesează (54%) și că familia influențează destul de mult decizia (52%). Un procent semnificativ se declară nesigur pe propriile abilități (45%) și pe cunoașterea opțiunilor de continuare a studiilor (43%).

Doar un procent relativ mic — 6% până la 9% — afirmă că aceste dificultăți sunt „foarte mari”, ceea ce înseamnă că pentru majoritatea sunt probleme mai degrabă moderate, dar reale, care pot fi gestionate cu mai mult sprijin și informare.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

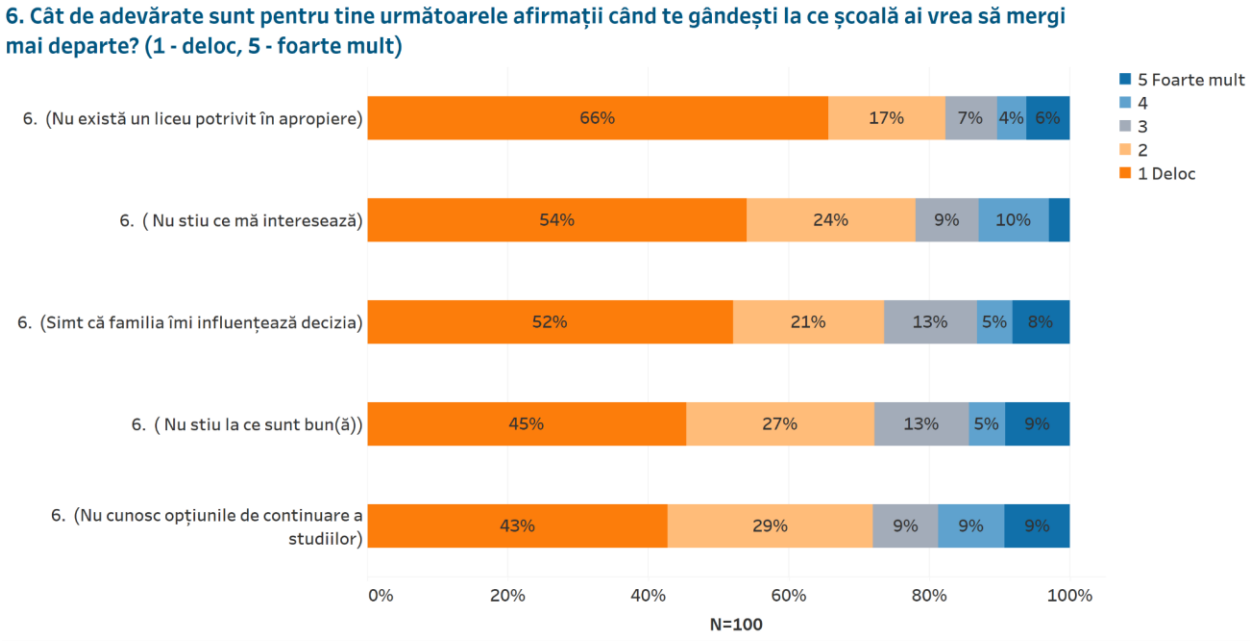

Graficul 13. Principalele dificultăți în alegerea liceului

- **Surse de informare utilizate**

Pentru a afla informații despre opțiuni educaționale, elevii de gimnaziu se bazează în primul rând pe familie: 73% declară că părinții sau rudele sunt principala sursă de sprijin informațional. Urmează profesorii (62%), colegii de clasă (59%) și internetul (57%).

Aproape jumătate spun că vizitează liceele în zilele porților deschise, dar doar un sfert (27%) folosesc efectiv serviciile de consiliere dedicate.

Această combinație arată o nevoie clară de consolidare a rolului consilierilor și a activităților practice de orientare, astfel încât deciziile să fie mai informate și mai sigure.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

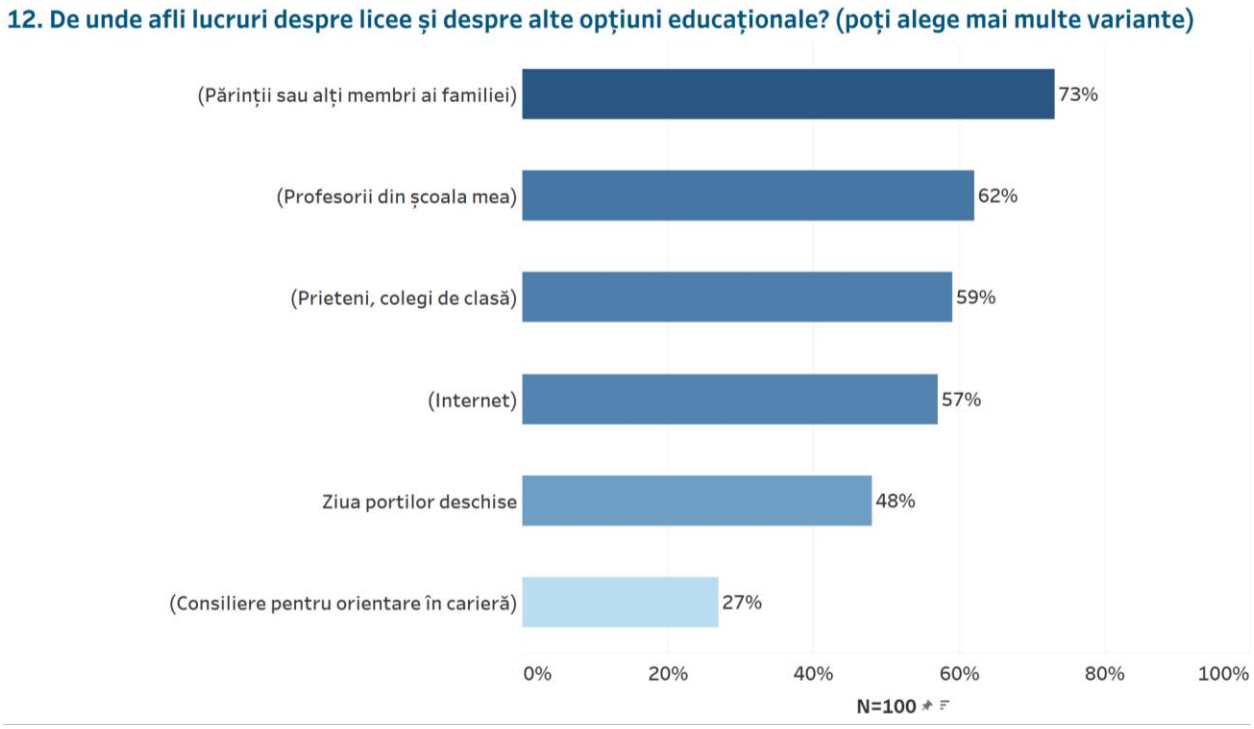

Graficul 14. Surse de informare despre licee și despre alte opțiuni educaționale

4.1.4. Nevoia de sprijin

Atunci când vine vorba să ceară ajutor pentru a alege o meserie, majoritatea elevilor de gimnaziu (48%) spun că părinții sunt prima alegere, în timp ce, aproape o treime (32%), se bazează pe părinți într-o măsură medie spre mare. Consilierul școlar urmează în topul încrederii: aproape 40% l-ar folosi ca resursă. Prietenii și profesorul materiei preferate sunt menționați mai degrabă ca sprijin secundar. Dirigintele, pe de altă parte, este ales de un număr mic de elevi, peste jumătate (51%) spun că nu ar apela deloc la el pentru acest tip de decizie.

Această ierarhie arată o dependență puternică de familie și un grad scăzut de încredere în cadrele didactice din școală ca sursă de sprijin personalizat în orientare.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

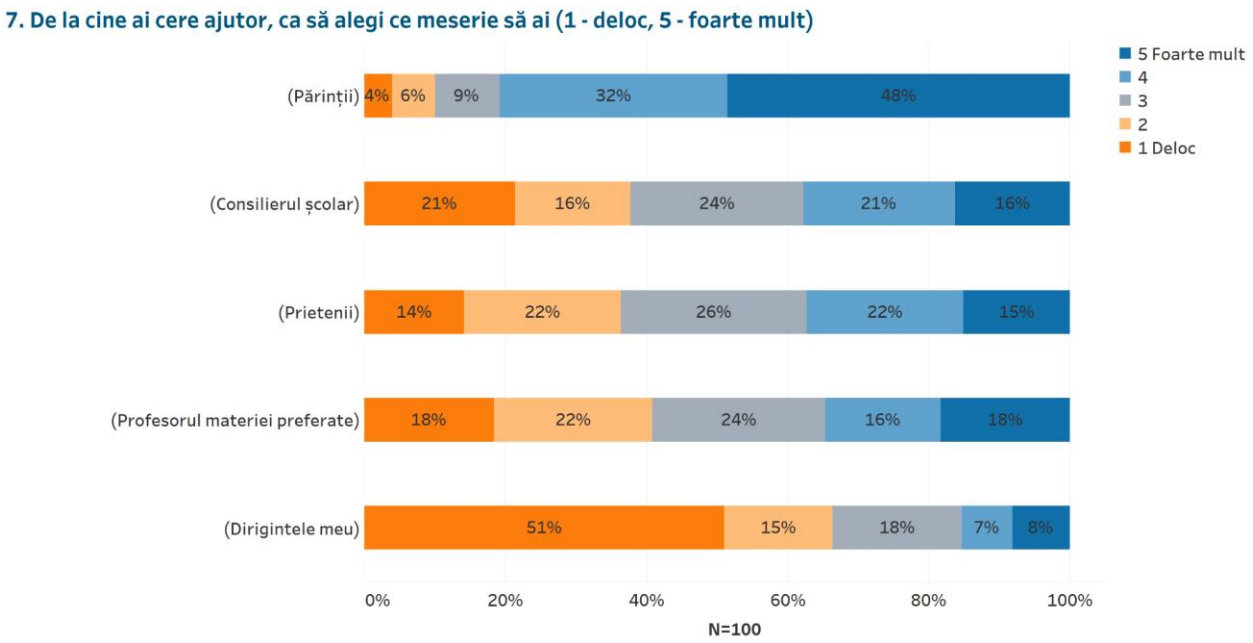

Graficul 15. Persoanele de la care elevii cer ajutor pentru a decide ce meserie să își aleagă

Raportat la ajutorul primit efectiv, datele confirmă direcția semnalizată mai devreme, și anume, părinții rămân principalul sprijin real: peste jumătate dintre elevi (54%) simt că primesc „foarte mult" ajutor de la familie, iar alți 26% se bazează pe ei destul de mult. În cazul consilierului de carieră, însă, distribuția e mai echilibrată: aproape jumătate primesc sprijin consistent, dar 17% declară clar că nu primesc deloc. Prietenii joacă și ei un rol de suport, dar cu o intensitate moderată: 21% dintre elevii de gimnaziu se simt ajutați „foarte mult" de prieteni, iar 28% spun că sprijinul este destul de mare. Dirigintele apare din nou cu un rol marginal: 37% spun că nu primesc deloc sprijin de la el, iar doar 8% se simt sprijiniți „foarte mult".

În ansamblu, se observă că există un decalaj clar între sursele în care elevii ar avea încredere și sprijinul concret pe care îl primesc, ceea ce indică o zonă de dezvoltare pentru școală și serviciile de consiliere și orientare în carieră. Mai mult, școala și rețeaua de profesori nu joacă un rol suficient de puternic ca resursă de sprijin constant în orientarea elevilor de gimnaziu. Elevii se bazează preponderent pe familie, iar rolul diriginților și al profesorilor rămâne secundar sau chiar inexistent.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

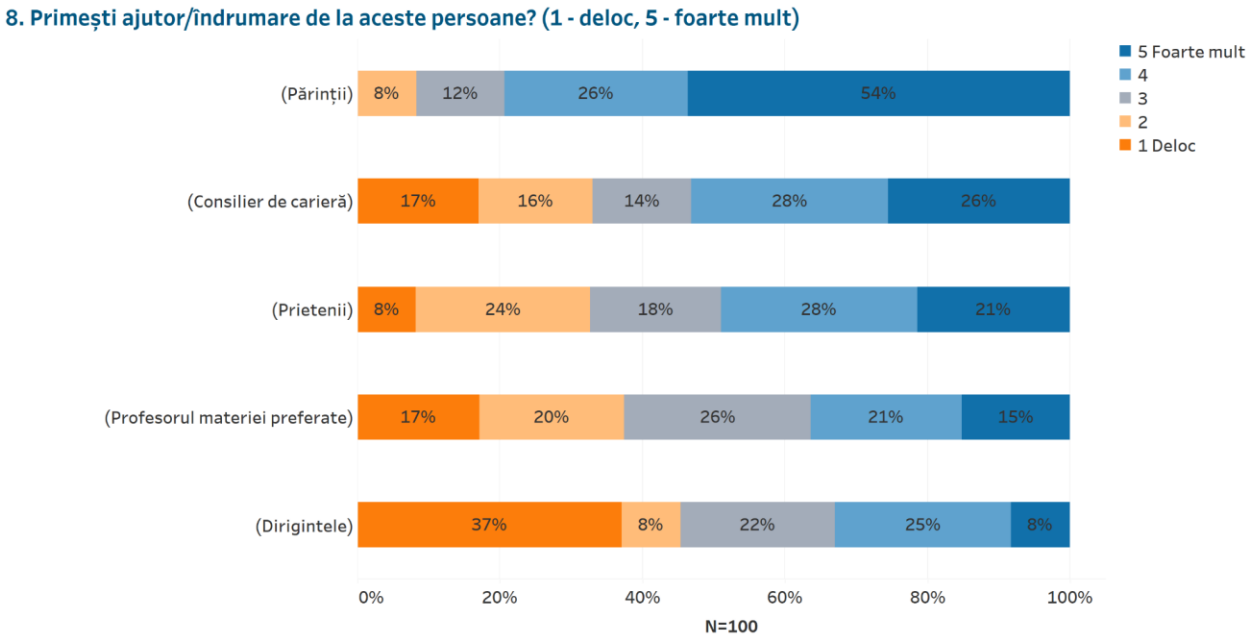

Graficul 16. Sursa ajutorului/îndrumării efective a elevilor

Când vine vorba sprijinul concret de care ar avea nevoie în alegerea carierei, elevii de gimnaziu știu foarte bine ce își doresc: experiența practică rămâne pe primul loc (64%) — își doresc să vadă direct cum arată meseriile și mediile de lucru reale. La fel de importantă este și nevoia de informații clare despre licee și meserii (60%), semn că majoritatea simt lipsa unor surse ușor de înțeles și bine structurate.

Aproape jumătate dintre elevi consideră testele de autocunoaștere ca fiind utile (54%), ceea ce arată dorința de a-și clarifica punctele forte și interesele. Tot aproape jumătate (48%) cred că vizitele la licee sau la zilele porților deschise pot face diferența, confirmând importanța contactului direct cu viitorul lor traseu educațional. În schimb, consilierea personalizată apare mai rar pe lista priorităților (26%), ceea ce sugerează fie o lipsă de conștientizare a utilității ei, fie o experiență limitată cu astfel de servicii.

Datele sugerează că elevii au nevoie mai ales de contexte practice, exemple concrete și informații clare — cu cât sunt mai apropiate de realitate, cu atât mai mult îi ajută să prindă curaj și să-și construiască un plan clar, împreună cu părinții.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

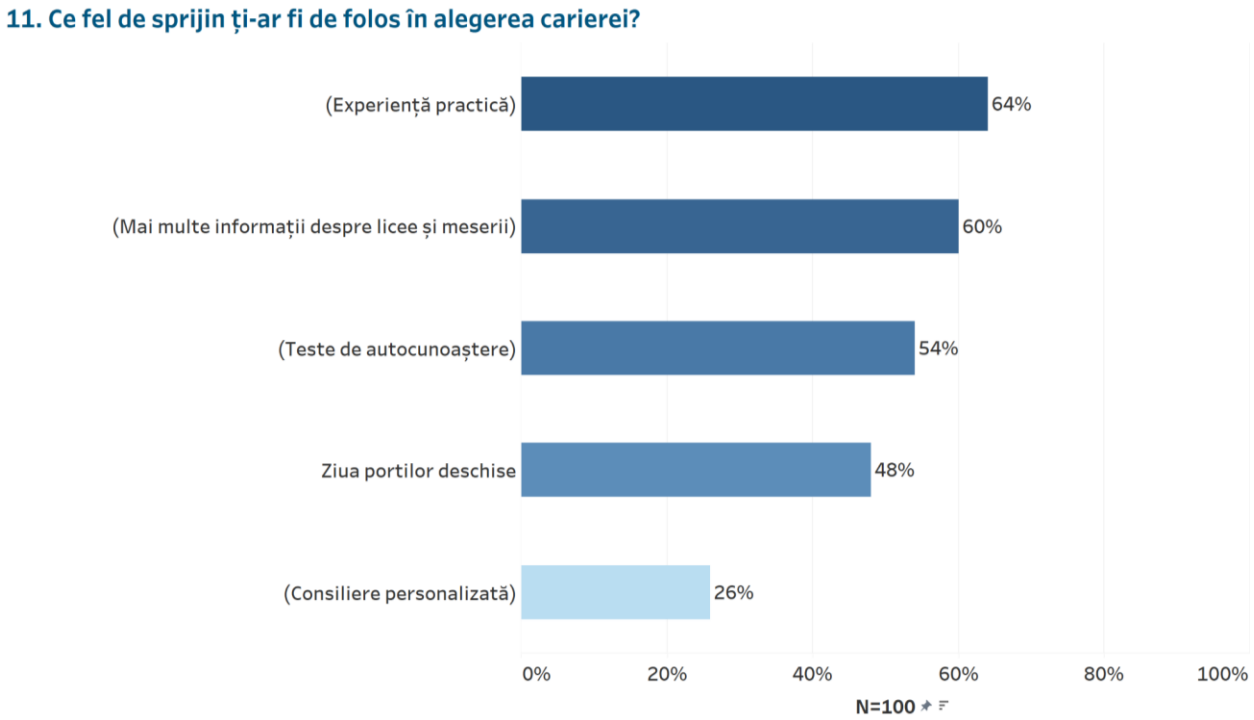

Graficul 17. Tipuri de sprijin considerat util în alegerea carierei

- **Contactul cu specialiști**

Mai bine de jumătate dintre elevii de gimnaziu (55%) spun că au participat deja la o activitate de consiliere în carieră și au considerat-o-o utilă — un procent încurajator care arată deschidere față de sprijinul organizat. Totuși, există și experiențe mai puțin reușite: 11% au participat, dar nu au simțit un beneficiu real. În același timp, 13% dintre elevi declară că nu au avut ocazia, dar și-ar dori să participe, ceea ce indică un interes potențial care ar putea fi valorificat prin mai multe sesiuni dedicate. 2 din 10 elevi spun însă că nu sunt interesați momentan, semnalând un grup care poate avea nevoie de alte forme de motivare sau de exemple mai practice care să le arate beneficiile consilierii.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.

10. Ai participat vreodată la o activitate de consiliere în carieră (de exemplu, discuții individuale, workshopuri, aplicarea unor teste de orientare)?

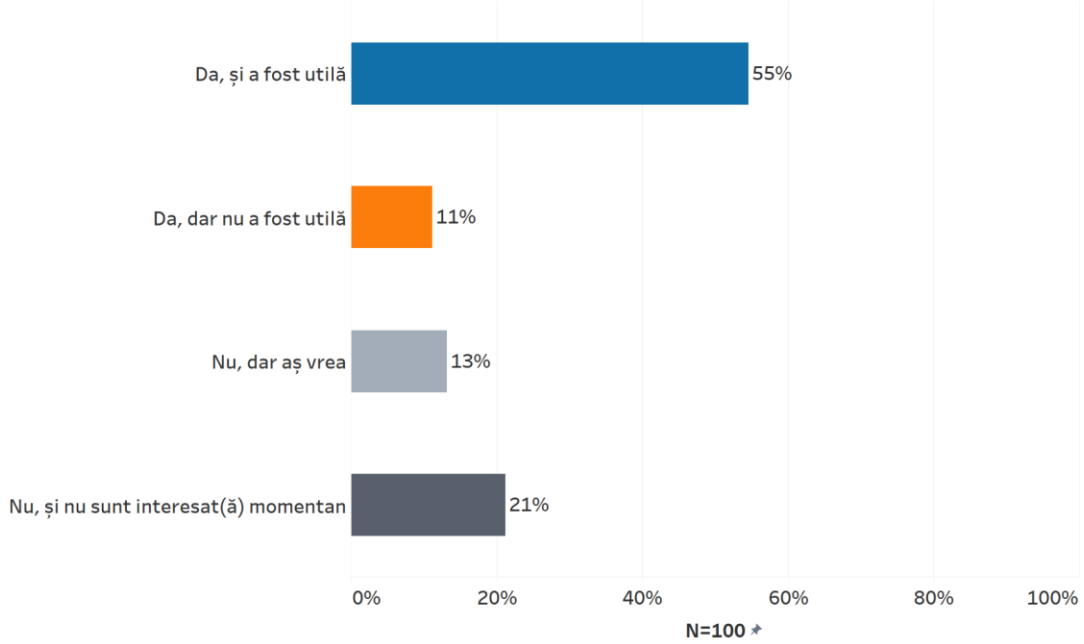

Graficul 18. Participarea la o activitate de consiliere în carieră

- **Obiective și aspirații viitoare**

Aproape jumătate dintre elevii de gimnaziu (42%) afirmă că au o idee clară despre meseria pe care și-o doresc. Cu toate acestea, majoritatea (57%) se află încă într-o etapă de explorare, având câteva idei, fără să ia o decizie fermă. Doar 1% declară că nu știu deloc ce meserie ar vrea să aibă, ceea ce arată că lipsa totală de orientare este mai degrabă rară. Răspunsurile indică un interes general, dar și o nevoie evidentă de sprijin suplimentar pentru clarificarea opțiunilor și consolidarea încrederii în propriile alegeri. Această incertitudine susține rezultatele de la întrebările despre sprijin și consiliere și subliniază rolul crucial al școlii și al familiei în orientarea vocațională timpurie.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

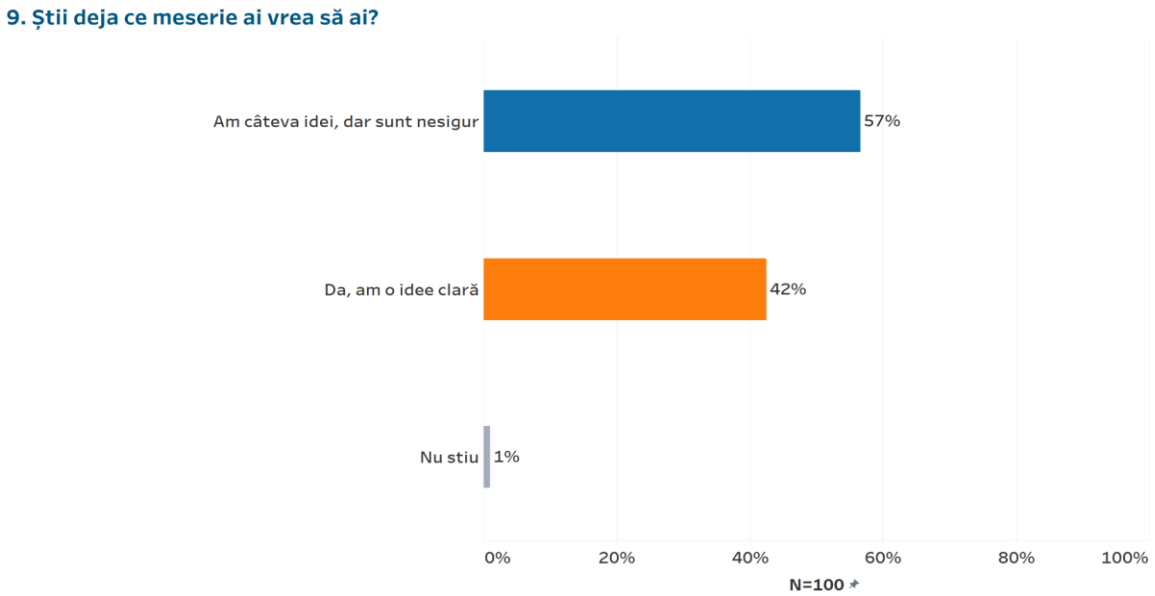

Graficul 19. Obiective și aspirații privind meseria

- **Importanța obiectivelor legate de carieră**

Răspunsurile elevilor arată un profil de așteptări clar conturat în jurul siguranței, succesului și satisfacției personale, dar și câteva direcții care, deocamdată, contează mai puțin și pot fi puncte de dezvoltare.

Majoritatea elevilor consideră esențial să aibă un loc de muncă stabil și un venit sigur: peste 70% spun că acest lucru este „foarte important” pentru ei. La fel de valoroase sunt și aprecierea profesională și sentimentul de succes — trei sferturi dintre respondenți au bifat nivelul maxim de importanță pentru a fi respectați și a reuși în domeniul ales. Tot aici se înscrie și dorința de a lucra cu pasiune, un criteriu de top pentru 75% dintre copii. Stabilitatea financiară și posibilitatea de a câștiga bine sunt de asemenea priorități ferme (72% „foarte important”), indicând o nevoie puternică de siguranță și autonomie materială.

Un alt grup de criterii se plasează într-o zonă intermediară: jumătate dintre elevi spun că este „foarte important” ca munca lor să aibă un impact pozitiv asupra societății (57%), să poată lucra cu program flexibil (54%), să aibă ocazia de a se dezvolta și a învăța constant (51%) sau să lucreze într-un domeniu unde pot ajuta alți oameni (49%). Aceste procente indică faptul că mulți își doresc mai mult decât siguranță — vor și sens, autonomie și contribuție socială — însă încă nu sunt priorități la fel de ferme ca venitul și stabilitatea.

Preferințele scad vizibil când vine vorba de călătorii, expunere publică, roluri de conducere și antreprenoriat: doar 41% consideră foarte importante oportunitățile de călătorie și diversitate, 39% își doresc o carieră cu un rol de conducere și tot 39% spun că este important ca rezultatele muncii lor să fie cunoscute de cât mai mulți. Interesul pentru a avea propria afacere (33%) și

pentru a desfășura activități creative sau artistice (18%) este cel mai redus, ceea ce sugerează că elevii nu își asumă încă riscul sau nu au suficiente modele pentru astfel de trasee.

În ansamblu, elevii se orientează cu precădere spre locuri de muncă stabile, sigure și bine plătite, în care să se simtă apreciați. Dimensiunile de impact social, autonomie, creativitate sau antreprenoriat sunt mai puțin ancorate în planurile lor actuale, fiind direcții unde consilierea și experiențele practice pot avea un rol decisiv pentru a lărgi orizontul de opțiuni.

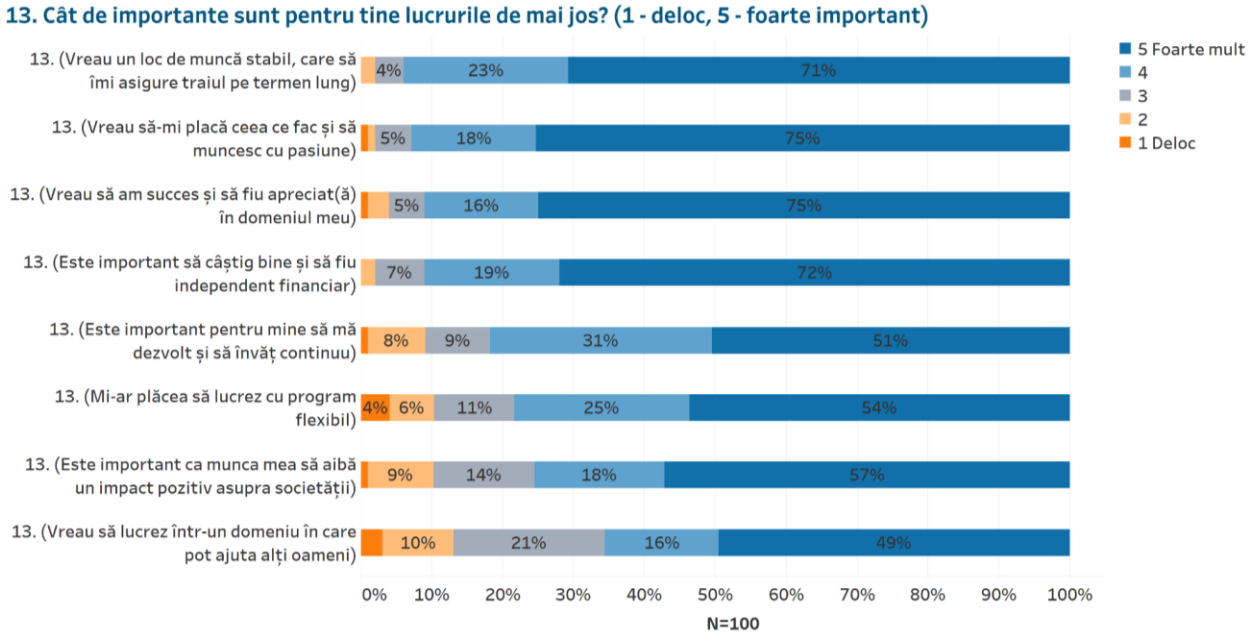

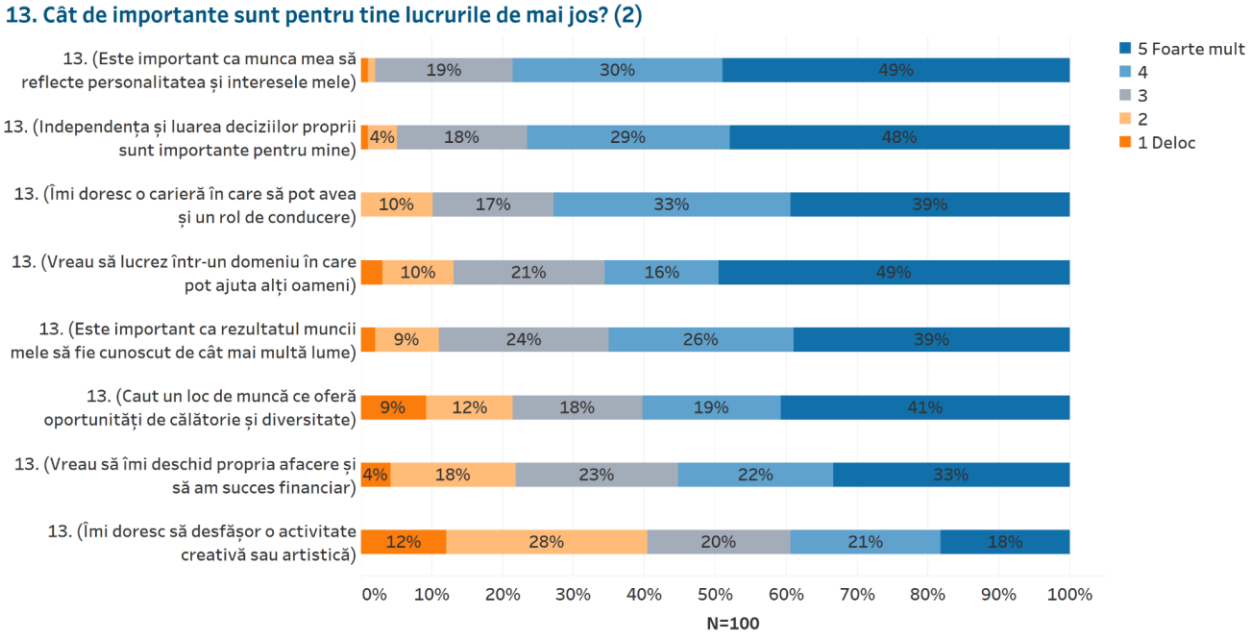

Graficul 20. Obiective legate de carieră

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

- **Deschiderea spre studiu în alt oraș**

Peste jumătate dintre elevii de gimnaziu (54%) declară că sunt deschiși să studieze într-un alt oraș, ceea ce arată o atitudine pozitivă față de oportunitățile de învățare din afara localității de domiciliu. Totuși, 1 din 5 încă nu știe sigur dacă ar lua o astfel de decizie, semn că incertitudinea și lipsa de informații despre viața departe de casă pot fi factori de reținere.

Un procent mai mic, dar relevant (13%), spune că ar pleca doar dacă nu există altă opțiune mai aproape, ceea ce indică o preferință clară pentru a rămâne aproape de familie și comunitate atunci când este posibil. În același sens, 12% afirmă că vor să rămână acasă, indiferent de alternative, iar doar 1% își doresc deja să continue studiile direct în altă țară.

Aceste date sugerează că, deși mobilitatea școlară este o opțiune reală pentru mulți elevi, o parte importantă a elevilor de gimnaziu are nevoie de sprijin concret — informații, vizite la licee, discuții cu foști elevi — pentru a-și construi încrederea și a lua o decizie bine informată. Totodată, rolul familiei și al comunității locale rămâne puternic în conturarea acestor planuri.

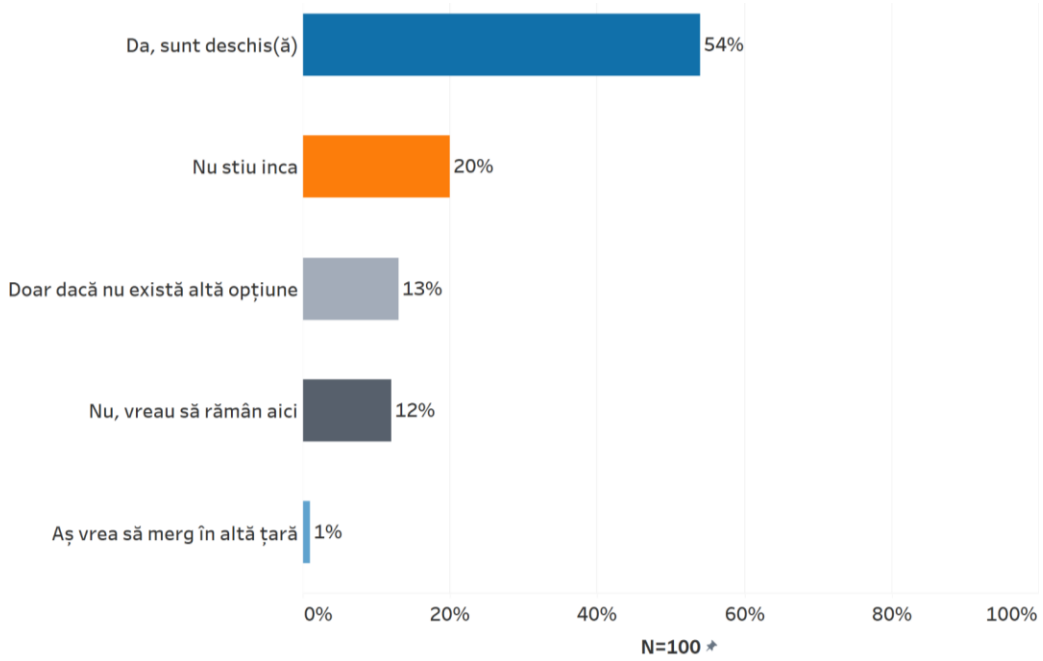

Graficul 21. Deschiderea spre studiu în alt oraș

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

- **Deschiderea spre studiu/muncă în străinătate**

Răspunsurile la întrebarea „Ți-ar plăcea să studiezi sau să lucrezi în străinătate?” arată o atitudine destul de deschisă, dar nu radicală în rândul elevilor de gimnaziu. Un elev din trei (33%) ar fi interesat să plece în anumite țări, ceea ce arată că există destule rezerve legate de cultură, limbă sau distanță. Alți 23% sunt chiar mai deschiși și spun că ar pleca oriunde, semn că o parte a grupului este pregătită să exploreze oportunități internaționale fără restricții majore.

Un segment de 21% ar alege varianta „sigură”: ar vrea să încerce o experiență în străinătate doar pentru o perioadă scurtă, cu intenția de a reveni acasă, ceea ce reflectă legătura strânsă cu familia și comunitatea locală. În același timp, există și o parte clară de reticență: 11% declară direct că nu și-ar dori deloc să studieze în altă țară, iar alți 11% nu s-au gândit încă la această opțiune, ceea ce poate indica fie lipsă de informații, fie o orientare mai puternică spre oportunitățile locale.

În general, datele sugerează că elevii de gimnaziu sunt mai degrabă curioși sau deschiși la ideea de mobilitate internațională, dar cu grad variabil de încredere și durată — o tendință care poate fi consolidată prin expunere la exemple, vizite de studiu, întâlniri cu elevi reveniți din astfel de experiențe și discuții cu părinții, dar și cu oferta educațională sau de lucru concretă.

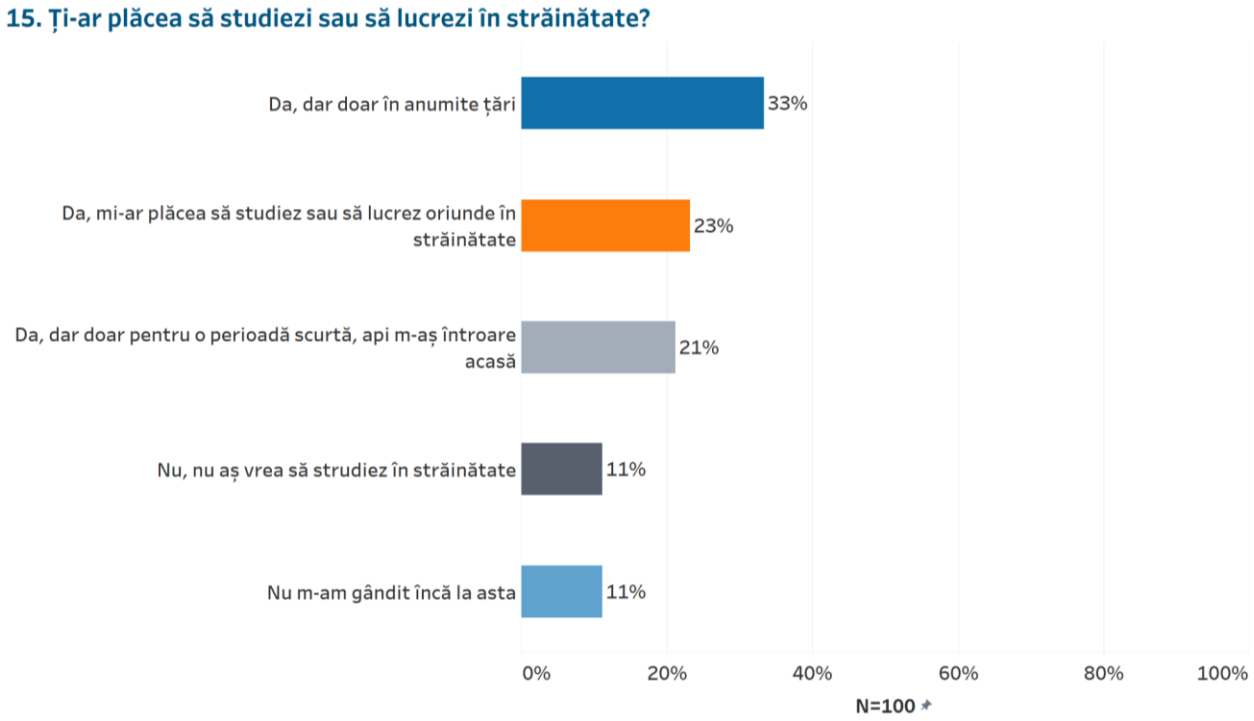

Graficul 22. Deschiderea spre studiu/muncă în străinătate

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

- **Limbi străine cunoscute**

Răspunsurile arată un profil lingvistic destul de divers, cu un nucleu puternic în jurul limbii engleze și câteva particularități locale. Engleza este de departe cea mai cunoscută limbă străină, bifată de 94% dintre elevi. Aceasta confirmă că majoritatea au un minim de competențe lingvistice utile pentru studii, mobilitate sau acces la resurse internaționale. Maghiara apare ca a doua limbă în lista lor, cu 42%, ceea ce reflectă contextul local multietnic al județului Satu Mare — un aspect important care poate fi valorificat în programe bilingve și proiecte interculturale. Alte limbi europene (italiană, franceză, spaniolă) sunt cunoscute de 16%, iar germana este menționată de 11% — un nivel moderat, dar care sugerează interes pentru limbile de circulație regională. Doar 1% declară că nu vorbește nicio limbă străină.

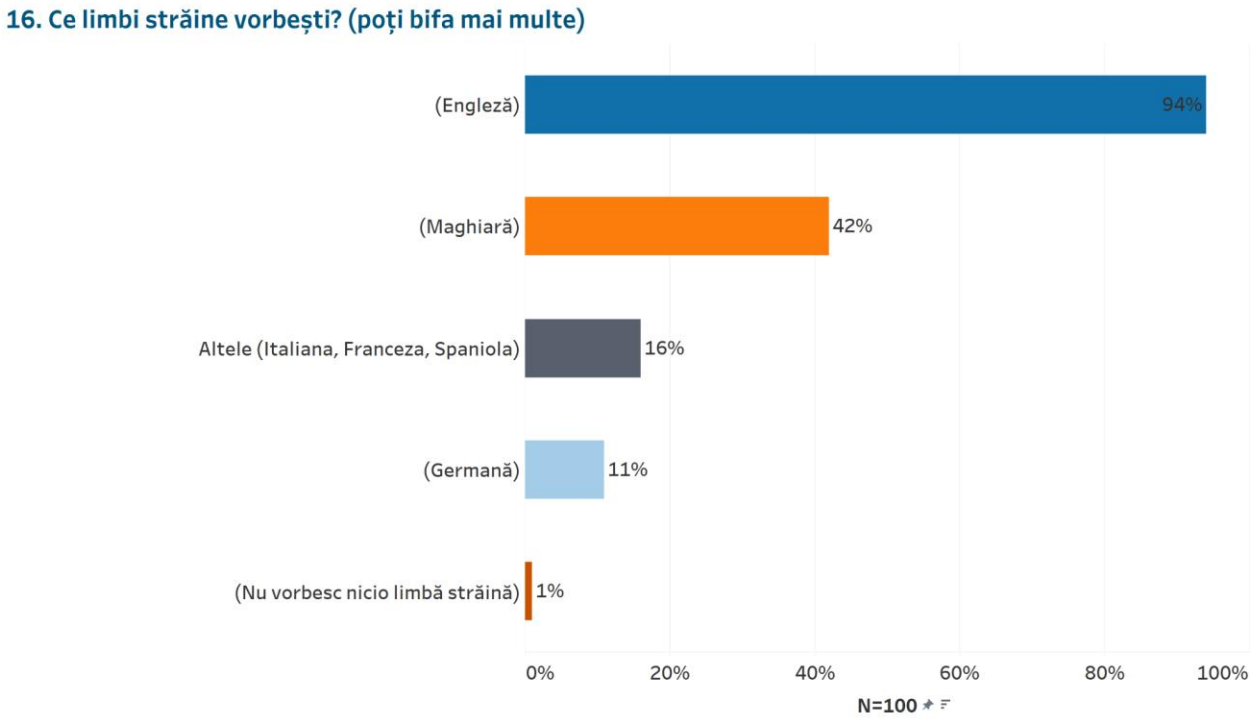

Graficul 23. Limbi străine cunoscute

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

4.2 Rezultatele cercetării în rândul elevilor de liceu

4.2.1 Context demografic și educațional

Elevii care au completat chestionarul au, în medie, 17.6 ani, sunt în majoritate fete (65%) și provin în principal din mediul rural, 62% locuind în comune sau sate din județul Satu Mare. Aproximativ două treimi dintre respondenți sunt în anii terminali de liceu, cei mai mulți fiind în clasa a XII-a (41%) și a XI-a (32%). Din perspectiva mediului familial, nivelul de educație al părinților este preponderent mediu: cele mai multe mame și tați au finalizat cel mult școala generală sau școala profesională, iar un procent redus, de aproximativ 8%, au absolvit studii superioare. Majoritatea părinților sunt angajați (mamele: 65%; tații: 72%), dar există și cazuri de șomaj sau inactivitate, mai ales în rândul mamelor. Sprijinul financiar pentru continuarea studiilor este perceput ca fiind accesibil: peste jumătate dintre elevi declară că familia poate și dorește să îi susțină integral, iar un sfert beneficiază de sprijin parțial.

- Distribuția în funcție de tipul de liceu

Cei mai mulți dintre respondenți urmează un liceu tehnologic (66%), ceea ce indică o orientare preponderentă spre formarea profesională practică. Aproape o treime dintre elevi (33%) sunt înscriși la școală profesională, iar liceele vocaționale sunt alese de un procent foarte mic (1%). Aceste date confirmă profilul tehnic dominant în rândul respondenților sondajului.

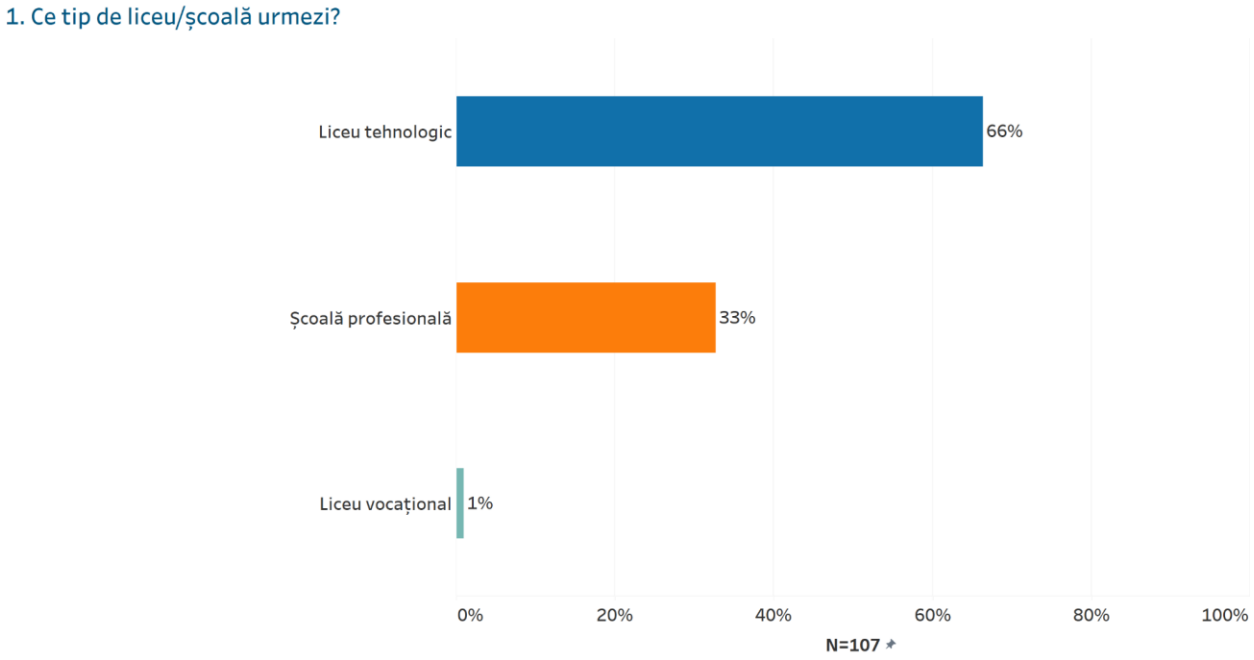

Graficul 24. Tipul de liceu/școală urmată

- **Nivelul de sprijin familial**

Mai mult de jumătate dintre elevi (51%) spun că familia poate și dorește să îi sprijine financiar în totalitate pentru continuarea studiilor. 24% pot conta pe un sprijin parțial, iar 17% spun că familia ar putea sprijini total, dar nu dorește. Doar 7% declară că familia nu îi poate sprijini deloc. Acest indicator reflectă gradul de siguranță economică percepută de tineri.

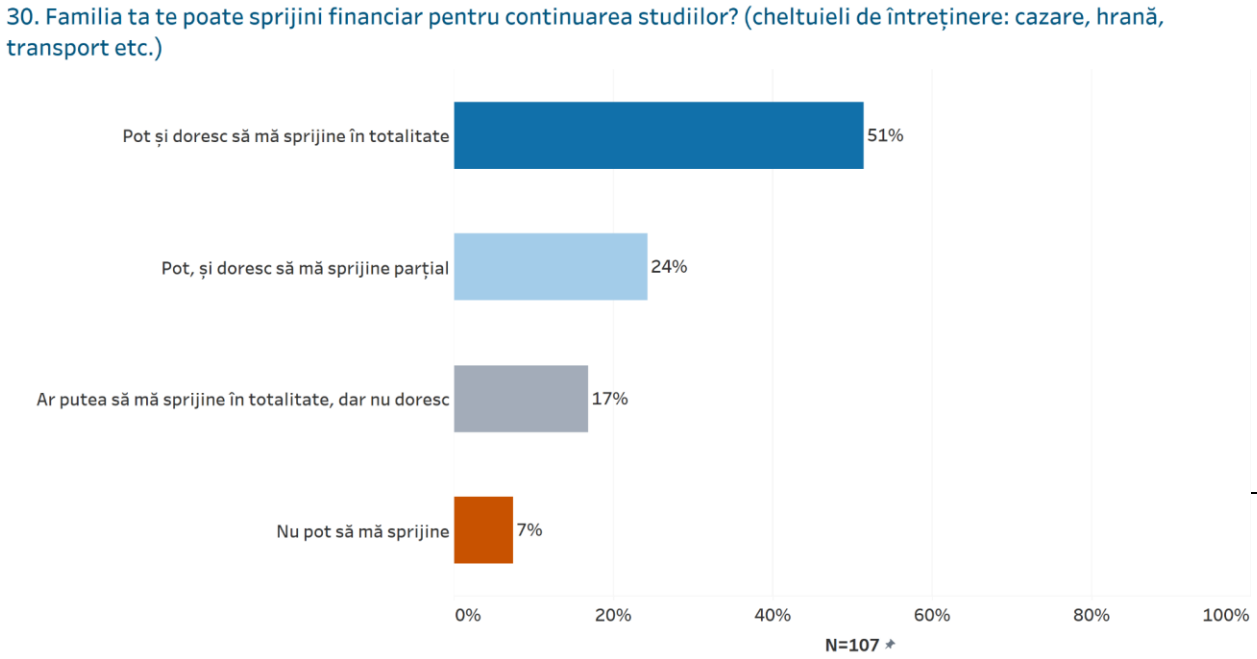

Graficul 25.Nivelul de sprijin familial

- **Profilul demografic al respondentului**

Majoritatea elevilor chestionați se află în clasele terminale: 41% sunt în clasa a XII-a și 32% în clasa a XI-a. Procentul elevilor de clasa a X-a este de 18%, în timp ce doar 9% dintre respondenți sunt în clasa a IX-a. Această distribuție sugerează că elevii din ani superiori sunt mai implicați în discuții despre carieră și viitor profesional.

25. În ce clasă ești?

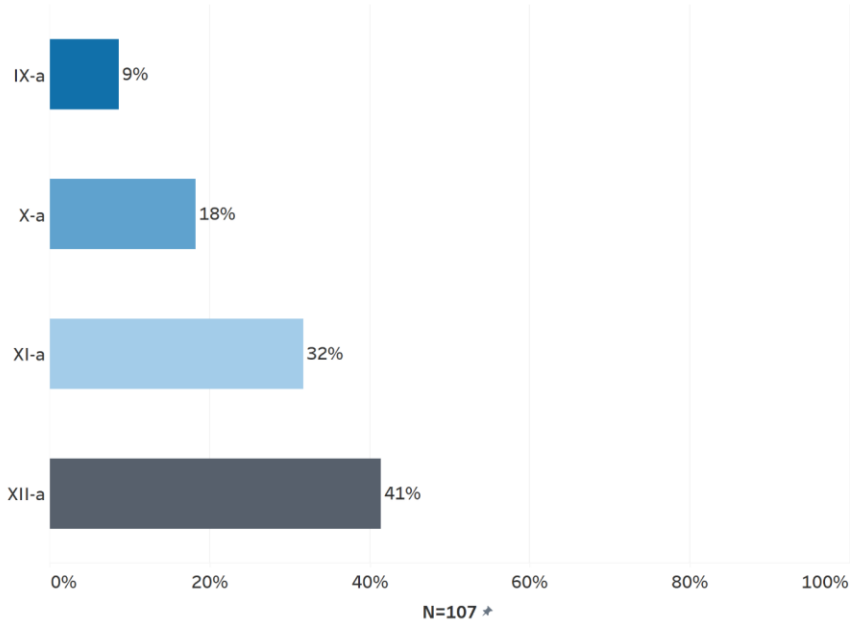

Graficul 26. Clasa în care se află respondenții

Din totalul respondenților, 65% sunt fete și 35% băieți. Ponderea ridicată a fetelor este relevantă pentru interpretarea datelor din acest sondaj, mai ales în contextul preferințelor pentru anumite tipuri de activități și sprijin familial.

26. Ești:

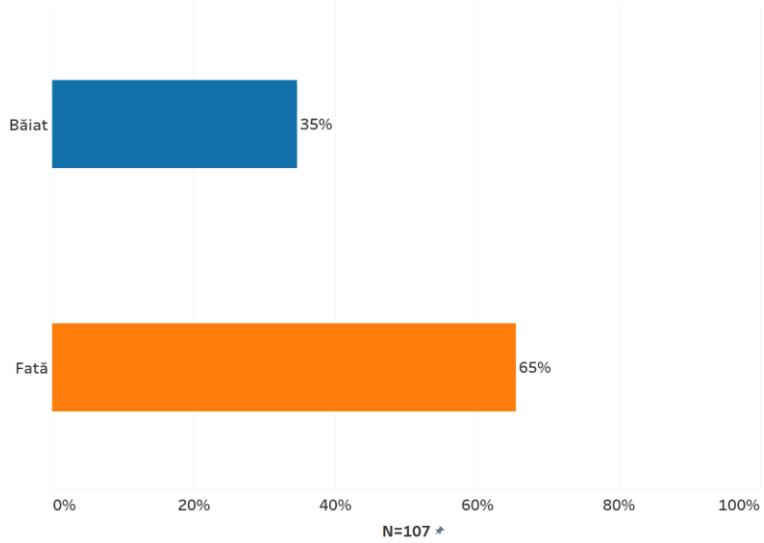

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

Graficul 27. Genul respondenților

Majoritatea tinerilor provin din mediul rural: 62% locuiesc în comune sau sate din județul Satu Mare. Doar 21% declară că locuiesc într-un oraș mic (Carei, Tășnad, Ardud, Negrești Oaș, Livada), iar 18% în municipiul Satu Mare. Acest profil cu preponderență mai degrabă rurală poate să determine o incidență mai mare a provocărilor legate de accesul la servicii de orientare profesională și la informații despre oportunități educaționale.

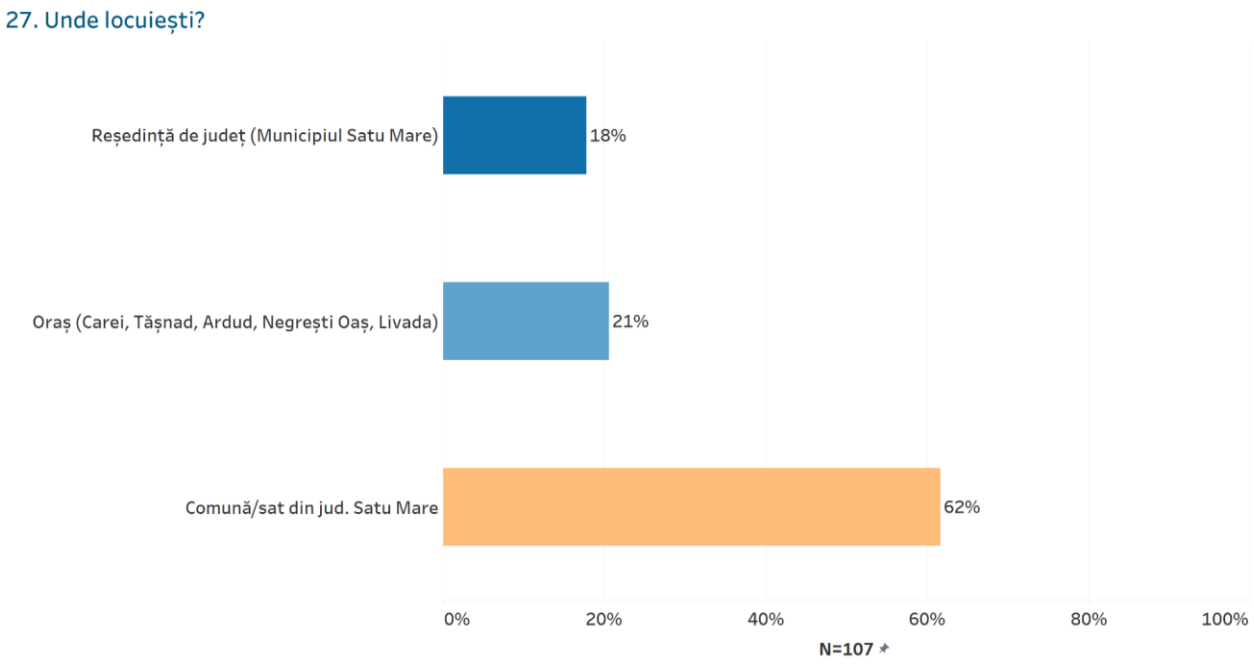

Graficul 28. Mediul de proveniență (rural/urban)

În ceea ce privește educația părinților, datele arată o distribuție relativ echilibrată în cazul mamelor: 26% dintre elevii care au răspuns la chestionar au mame care au finalizat liceul cu bacalaureat, 26% doar școala generală și 25% școala profesională. Doar 8% dintre mame au absolvit studii superioare, în timp ce un procent mic (5%) nu au finalizat școala generală. În cazul taților, nivelul de educație este similar, dar cu o ușoară pondere mai mare a celor care au finalizat doar școala generală (32%) și școala profesională (26%). Doar 8% au studii superioare, iar 21% au liceul cu bacalaureat. 7% dintre tați nu au finalizat școala generală. Aceaste date sugerează, mai degrabă, un context educațional modest în familii.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

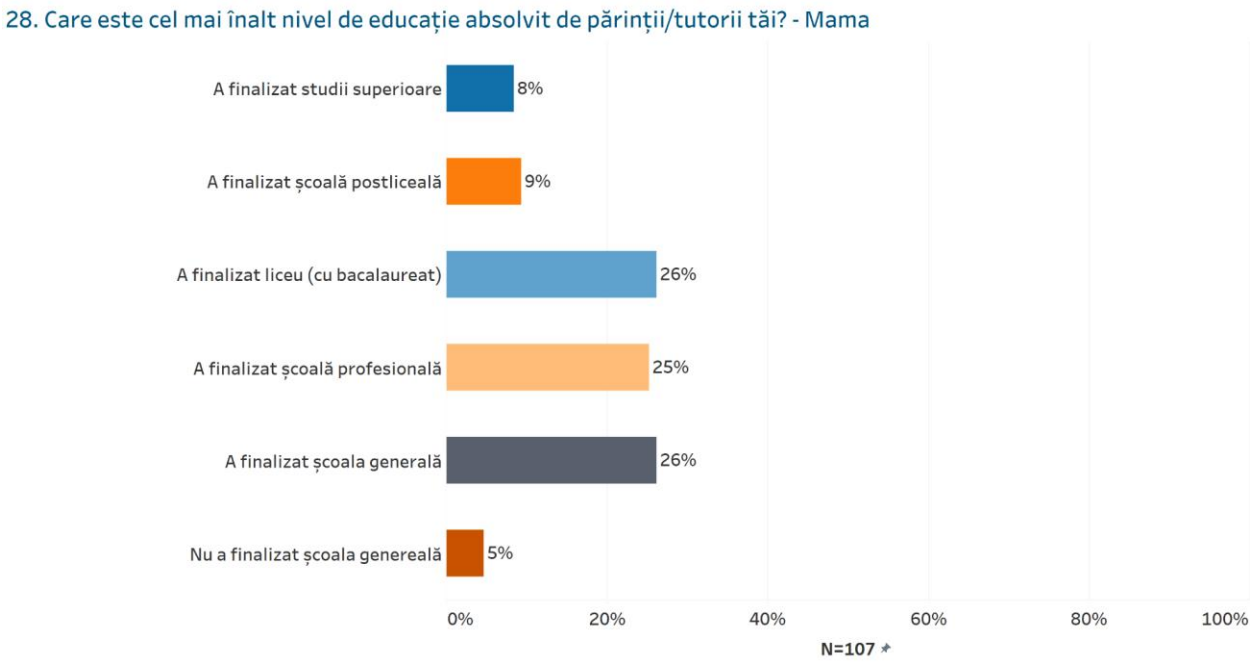

Graficul 29. Nivelul de educație al mamei

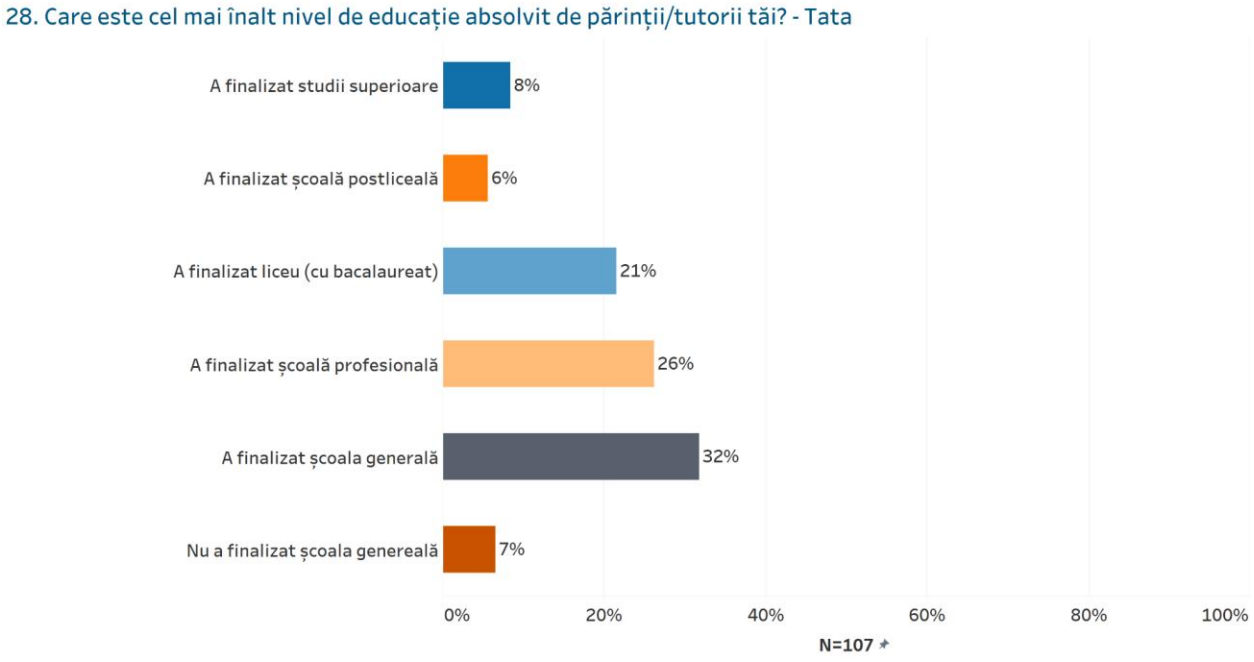

Graficul 30. Nivelul de educație al tatălui

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

În ceea ce privește ocupația părinților, peste jumătate dintre elevii provin din familii in care mamele (65%) lucrează ca angajate, 5% sunt antreprenoare, iar 21% nu lucrează (sunt casnice, pensionare sau îngrijesc frați mai mici). Aproximativ 8% sunt șomere și 1% dintre respondenți declară că nu știu situația profesională a mamei. Profilul profesional al taților este ceva mai stabil: 72% sunt angajați, 8% lucrează ca antreprenori, 4% nu lucrează fiind pensionari sau casnici, iar 8% sunt șomeri. 7% dintre elevi declară că nu cunosc statutul profesional al tatălui. Aceste informații sunt utile pentru a înțelege resursele financiare disponibile în familie și potențialul sprijin pentru educație.

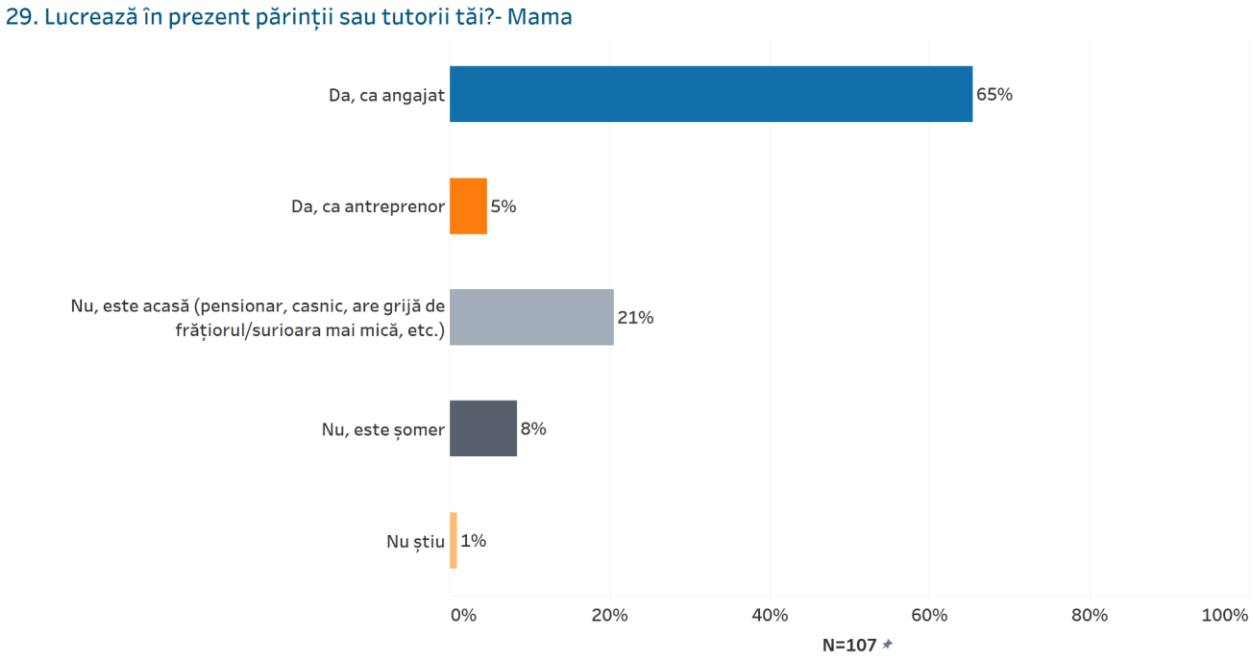

Graficul 31. Statutul ocupațional al mamei

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

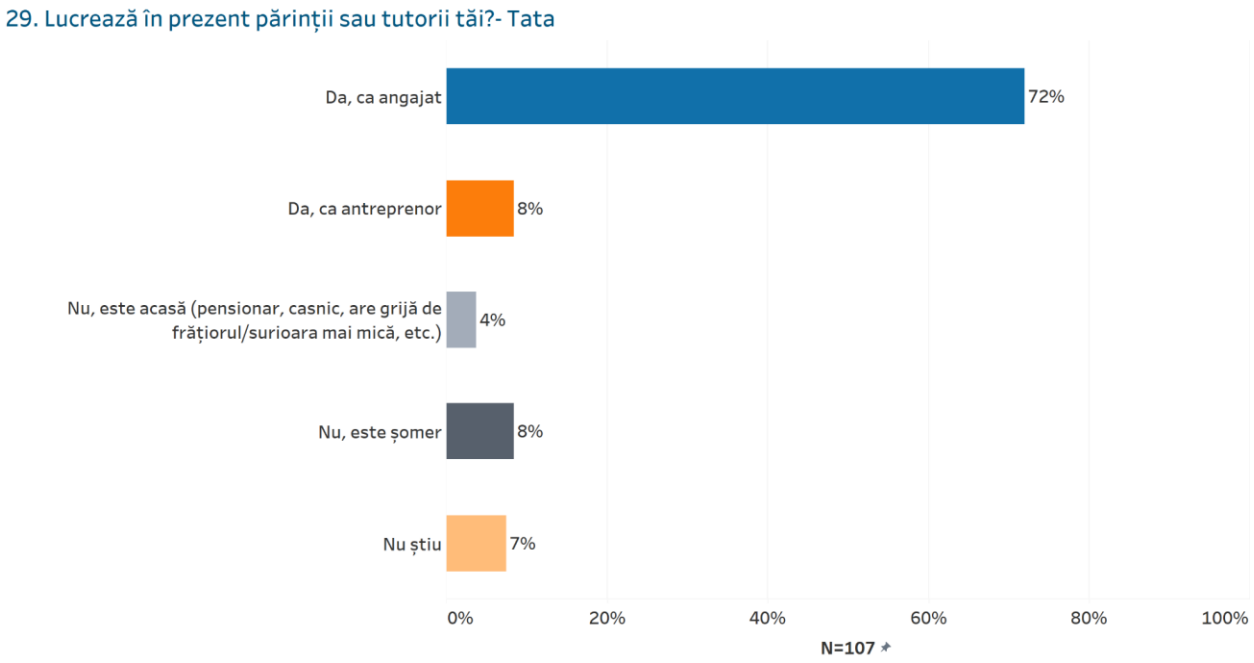

Graficul 32. Statutul ocupațional al tatălui

- **Distribuția intereselor școlare**

Când vine vorba de materiile care le trezesc interesul, aproape jumătate dintre liceeni (42%) înclină spre discipline de specialitate, profesionale sau tehnice — o alegere care confirmă profilul majoritar tehnologic. Totuși, materiile umaniste continuă să atragă un procent considerabil, 34% declarându-se mai confortabili în zona umană. Doar 14% preferă materiile reale (științe exacte) și 8% se regăsesc mai mult în domenii artistice. Așadar, chiar dacă liceele tehnologice domină ca opțiune, nu toți elevii se regăsesc complet în acest profil.

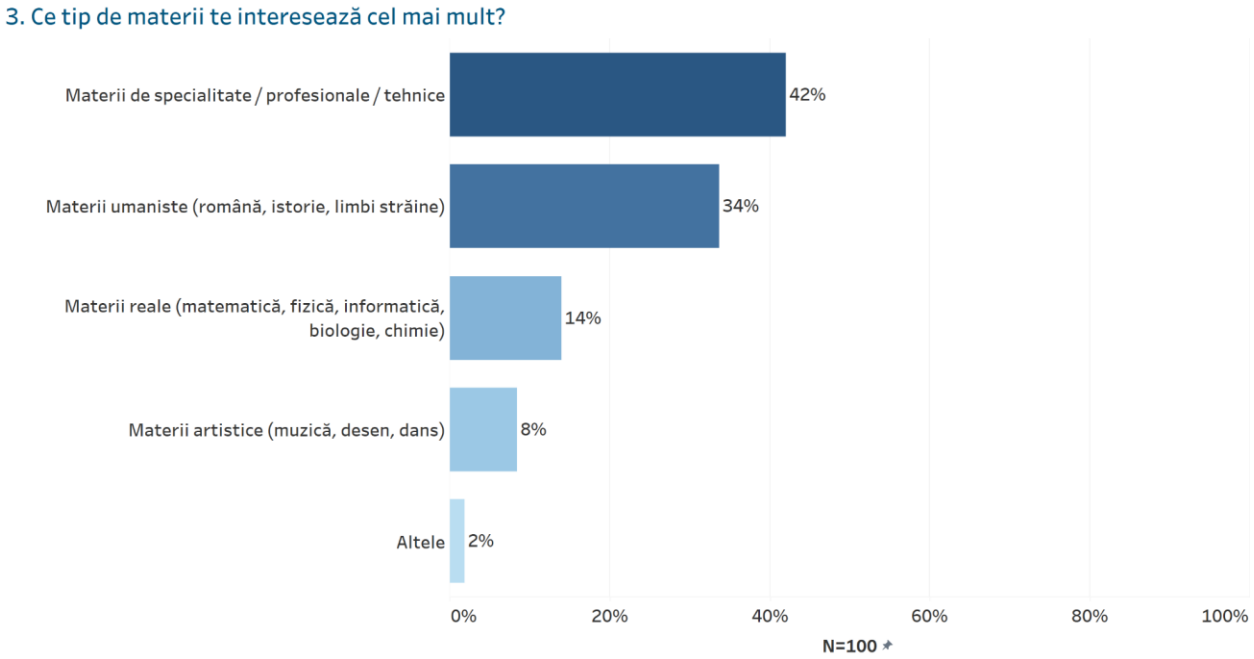

- **Grafic 33. Distribuția intereselor școlare**

Întrebați la ce tip de activități se descurcă cel mai bine, jumătate dintre tineri (50%) se declară buni coechipieri, punând accent pe munca în echipă, sprijin reciproc și chiar pe roluri de coordonare. Creativitatea ocupă locul doi, cu 35% dintre ei alegând activitățile artistice și vizuale. Aproape o treime se văd buni organizatori (31%) sau se simt confortabili în activități fizice (33%), iar abilitățile de comunicare și prezentare sunt punctul forte pentru 27%. Domeniile mai tehnice, cum ar fi rezolvarea de probleme logice sau digitale, sunt mai puțin revendicate: doar 20% se simt confortabili cu provocările logice și doar 9% se regăsesc în activități digitale. Aceste date sugerează că abilitățile practice și relaționale domină în fața celor tehnologice.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

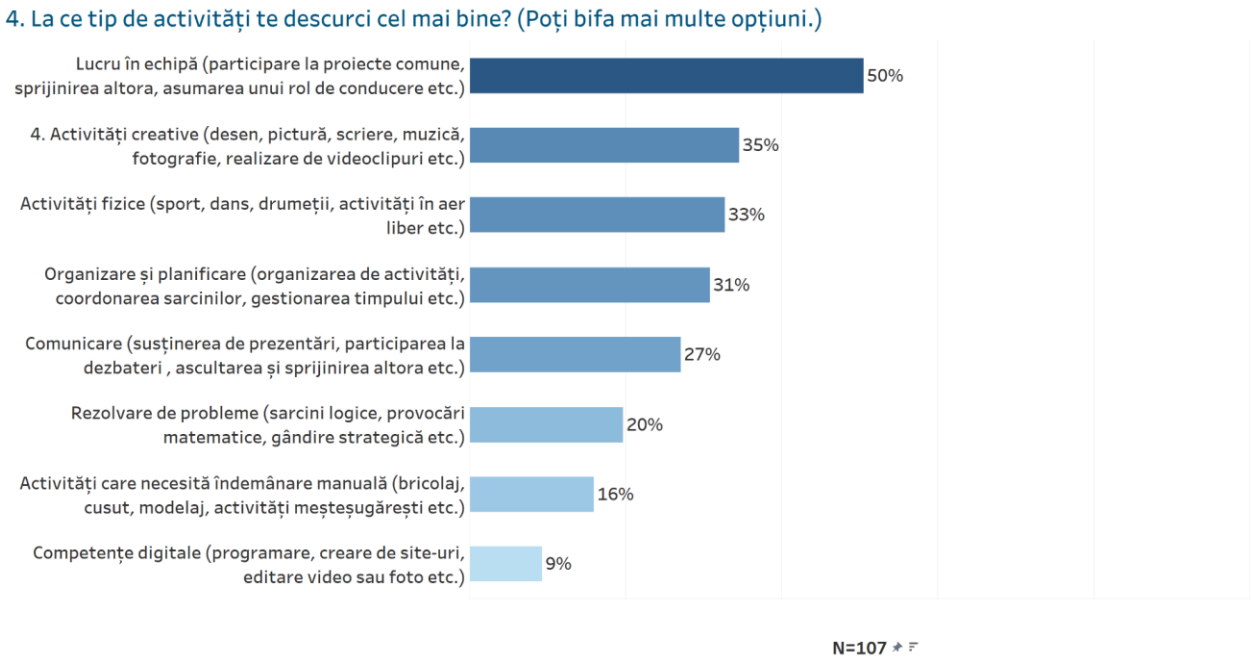

Grafic 34. Tipuri de activități la care respondenții consideră că se descurcă mai bine

Privind spre ce fac concret în afara școlii, datele arată o zonă de creștere: mai bine de jumătate (54%) declară că nu participă la activități extrașcolare organizate. Dintre cei activi, voluntariatul (23%) și sportul (21%) sunt preferatele, mult înaintea activităților artistice, consiliului elevilor sau cercurilor tematice (toate sub 10%). Lipsa participării reflectă probabil bariere de timp, resurse și motivație, dar și o oportunitate clară: mai mult sprijin pentru a-i conecta pe elevi cu contexte variate de învățare nonformală.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

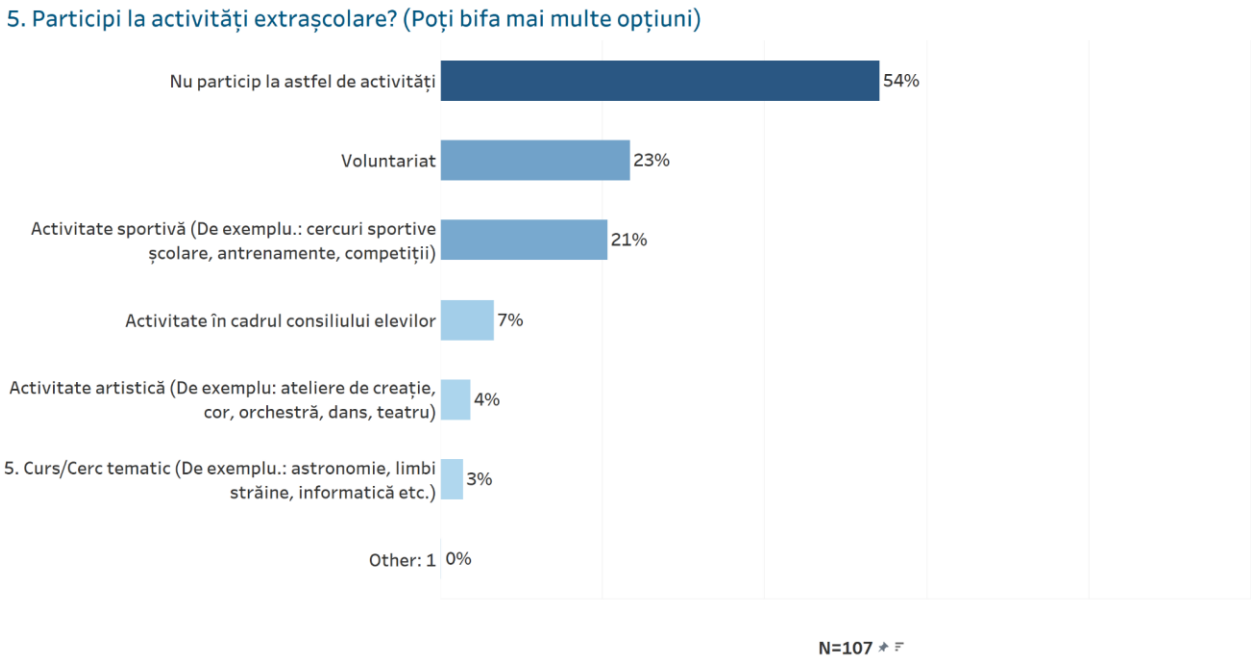

Grafic 35. Participarea la activitățile extrașcolare

4.2.2 Caracteristici ale deciziilor privind cariera

- **Stadiul procesului decizional**

Mai mult de jumătate dintre elevi (51%) afirmă că s-au gândit la viitorul profesional, dar nu au luat încă o decizie clară, ceea ce sugerează un stadiu incipient al procesului decizional în alegerea carierei pentru cei mai mulți dintre elevii care au răspuns la chestionar, în timp ce 10% nu s-au gândit deloc la acest aspect. Totuși, 37% declară că știu deja cu exactitate ce carieră își doresc. Acest profil arată că, deși există interes, mulți dintre tinerii respondenți sunt încă indecși.

Dacă luăm nivelul clasei în considerare, elevii din clasele mici (în special clasa a IX-a) tind să fie mai puțin decși: mulți declară că fie nu s-au gândit încă la carieră, fie doar în linii mari. Pe măsură ce avansează în liceu, indecizia scade, iar în clasele a XI-a și a XII-a crește semnificativ proporția celor care afirmă că au o idee clară despre ce vor să facă. Totuși, chiar și în ultimul an de liceu, o parte importantă rămâne în zona de indecizie moderată, ceea ce indică o nevoie de sprijin consecvent până la absolvire.

6. Te-ai gândit deja la alegerea unei cariere?

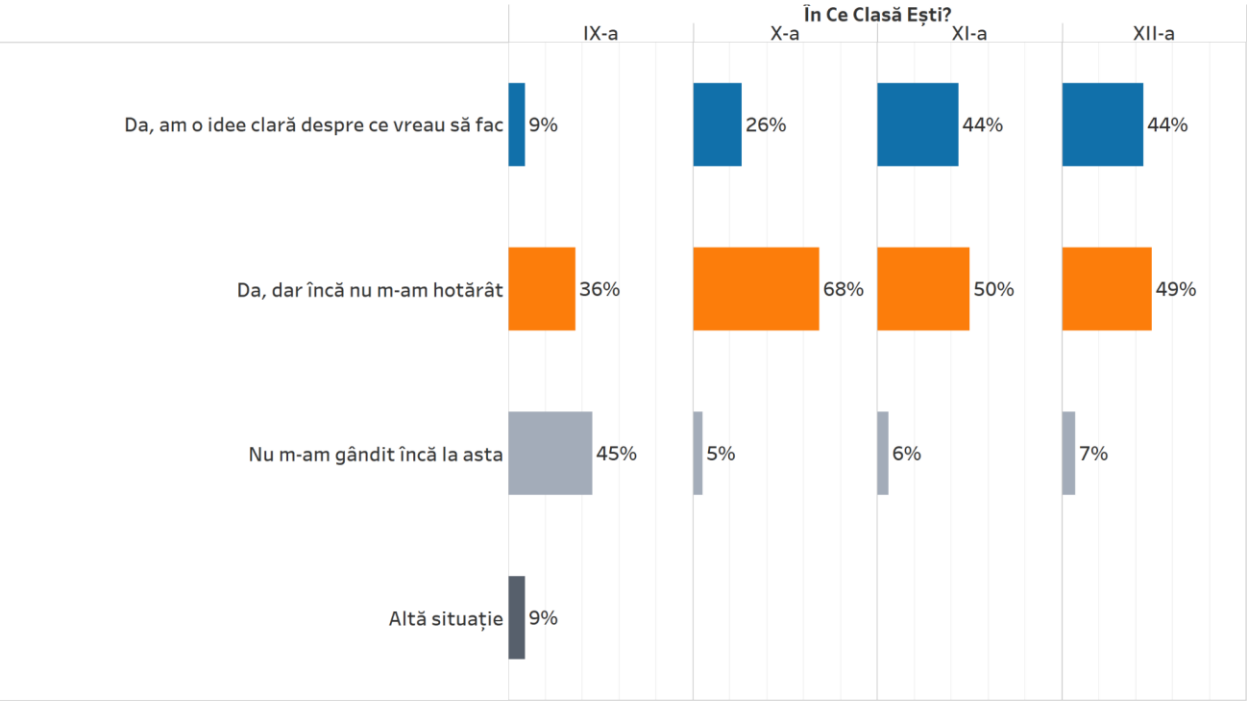

Grafic 36. Stadiul procesului decizional privind alegerea carierei

Aproape jumătate dintre respondenți (49%) plănuiesc să își continue studiile după finalizarea liceului, iar 35% intenționează să se angajeze direct. Doar 5% iau în calcul o pauză de un an înainte de facultate, iar 9% nu au nicio idee despre ce vor face, demonstrând o lipsă de planificare concretă pentru unii dintre elevi. Un mic procent (3%) indică situații specifice, diferite de opțiunile principale.

În clasele mai mari, continuarea studiilor devine alegerea dominantă: elevii de a X-a și mai ales cei de a XII-a declară majoritar că vor să urmeze o formă de învățământ superior. În schimb, în clasele a XI-a apare o pondere mai mare a celor care se gândesc direct la angajare. În clasa a IX-a, mai degrabă, persistă ezitarea: sunt mai mulți care spun că nu au nicio idee concretă despre viitorul lor imediat.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

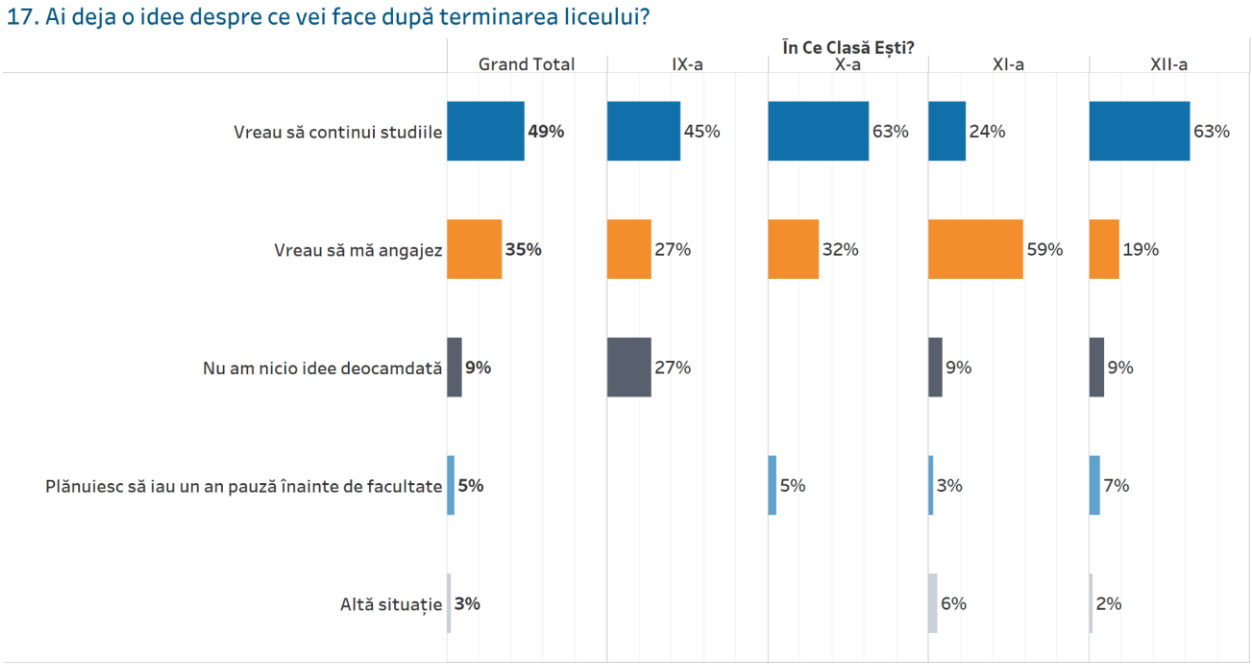

Grafic 37. Decizia privind traseul educațional sau profesional

Datele arată clar că decizia de carieră se conturează progresiv pe parcursul liceului. Elevii din clasele terminale sunt mai siguri de opțiunile lor, însă indecizia rămâne un factor de luat în considerare în special la începutul liceului. Această tendință susține nevoia unor activități de orientare timpurii și continue, adaptate fiecărui nivel de școlaritate.

- **Importanța factorilor de influență**

Aproape 36% dintre elevii respondenți declară că au ales tipul de liceu știind deja meseria pe care doresc să o urmeze după finalizarea studiilor liceale. Recomandările și discuțiile cu familia și colegii joacă un rol semnificativ: 26% menționează familia, iar tot 26% spun că decizia a fost influențată de discuțiile cu prietenii. Aproximativ un sfert (24%) au avut ca motivație dorința de a merge la facultate. Recomandările profesorilor din școala generală sunt amintite de 19% dintre elevi, iar doar 4% au ales liceul la sfatul unui consilier de orientare profesională. Aceasta sugerează că decizia privind traseul educațional este influențată de familie și anturaj, iar rolul consilierului rămâne marginal.

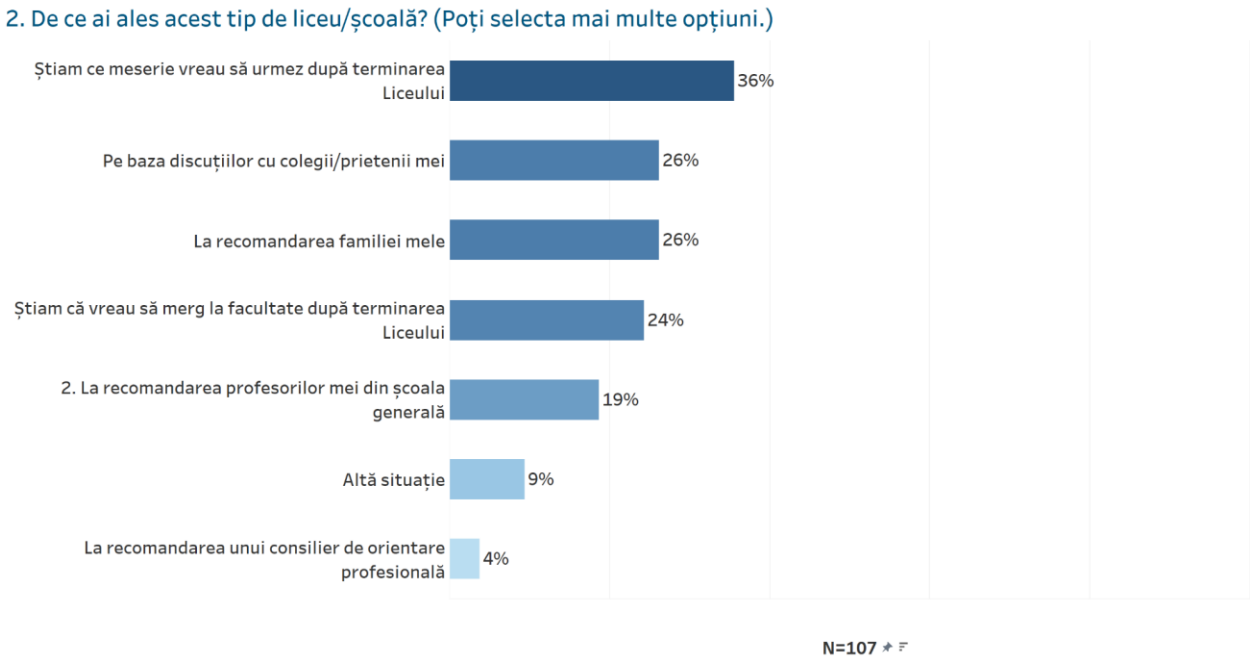

Grafic 37. Motivația alegerii liceului/școlii

Elevii percep părinții ca principalul sprijin în alegerea unei cariere: aproape jumătate declară că au foarte mare nevoie de ajutorul acestora (44%). Prietenii au un rol intermediar, cu tendința ca elevii să caute mai puțin sprijin formalizat și mai mult suport din relații apropiate.

În ceea ce privește ceilalți actori — consilierul școlar, dirigintele, profesorul materiei preferate — răspunsurile sunt mai polarizate între „deloc” și „foarte mult”, cu ponderi comparabile la extreme și la valori medii. Aceasta sugerează o utilizare inegală a resurselor de sprijin, ce poate varia de la o școală la alta. Rezultatele evidențiază rolul central al familiei și nevoia de a întări rețeaua formală de consiliere și ghidare școlară, pentru a oferi un sprijin mai constant și accesibil tuturor elevilor.

8. Cât de mult simți că ai nevoie de ajutorul următoarelor persoane în alegerea unei cariere?

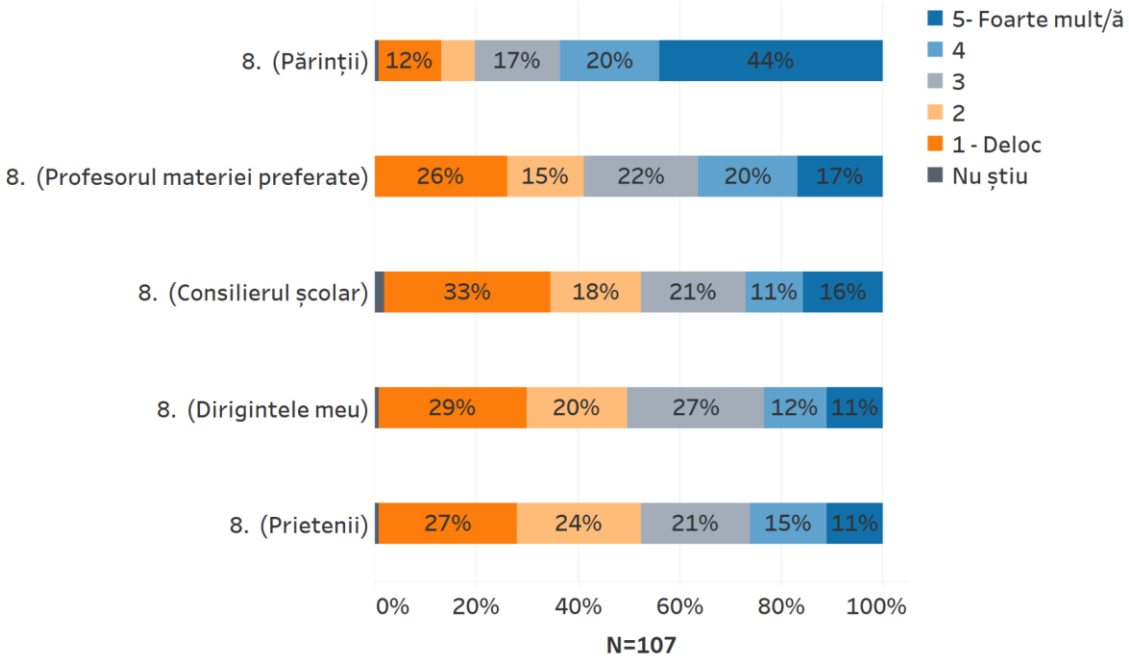

Grafic 38. Percepția asupra sursei ajutorului privind alegerea carierei

Datele arată un contrast semnificativ între nivelul perceput de nevoie (Q8) și nivelul perceput de sprijin efectiv primit (Q9). Deși majoritatea elevilor spun că au nevoie de sprijin mai ales din partea părinților și a cadrelor didactice (diriginte, consilier școlar), mulți simt că nu primesc acest ajutor la nivelul așteptărilor. Părinții rămân, totuși, sursa de sprijin percepută constantă, însă în ceea ce privește consilierul școlar, dirigintele sau profesorul materiei preferate apar decalaje vizibile: pentru unii sprijinul există, pentru alții lipsește. Această discrepanță evidențiază nevoia de a consolida serviciile de consiliere și de a clarifica rolul profesorilor și al consilierilor în ghidarea elevilor în procesul de orientare profesională.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

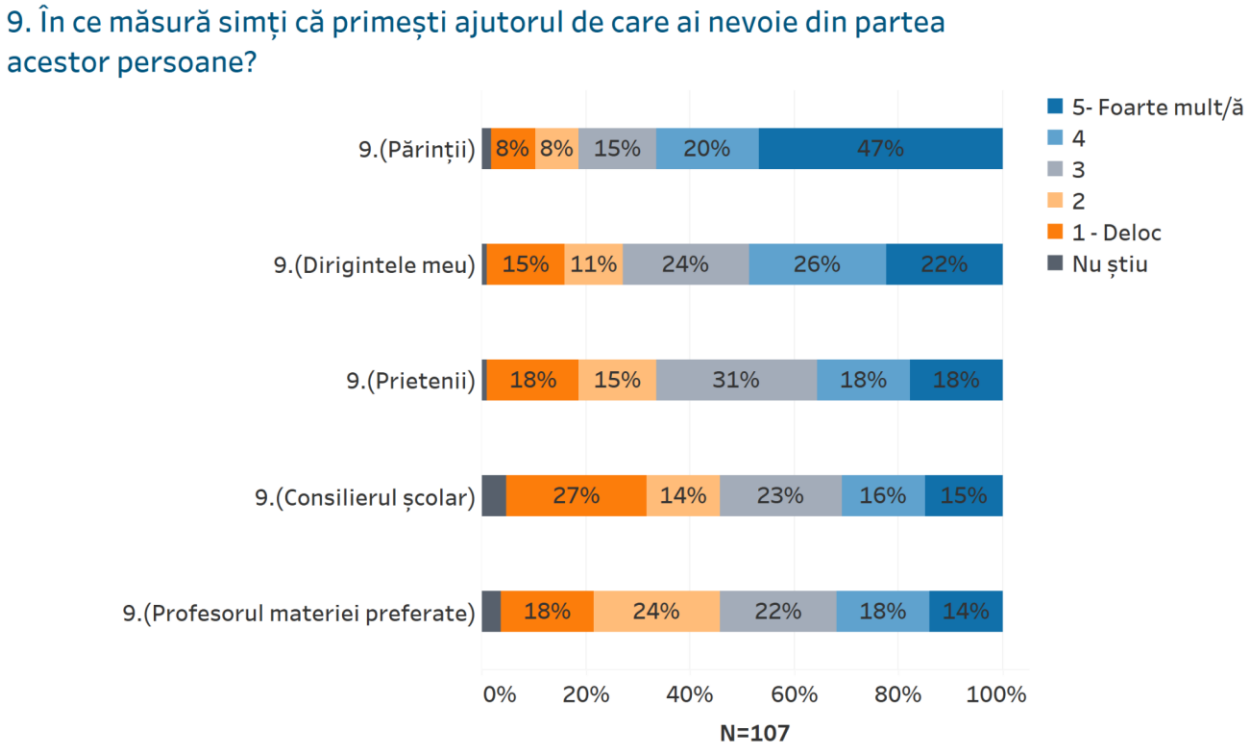

Grafic 39. Percepția asupra consistenței ajutorului primit privind alegerea carierei

Peste jumătate dintre elevi (52%) consideră că discuțiile directe cu profesioniști din domeniile de interes ar fi cele mai utile atunci când se gândesc la o formă de sprijin în luarea unei decizii privind cariera. Totodată, accesul la informații online (36%), consilierea individuală cu specialiști (35%) și stagiile de practică la companii (34%) sunt văzute ca resurse importante. Activitățile de grup organizate de școală (28%) și participarea la evenimente precum zilele porților deschise (27%) sunt opțiuni complementare. Vizitarea târgurilor educaționale apare mai puțin valorizată (17%). Aceasta arată o nevoie clară de interacțiune practică și consiliere personalizată pentru clarificarea opțiunilor de carieră.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

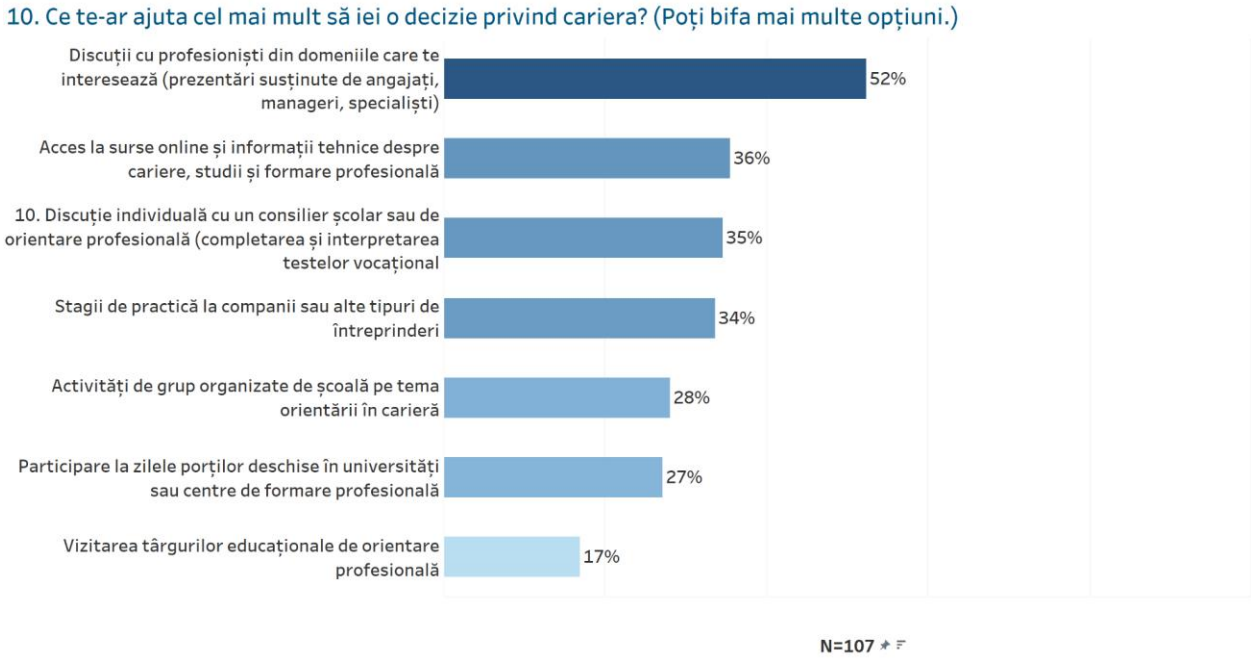

Grafic 40. Percepția asupra tipului de ajutor util privind alegerea carierei

Răspunsurile elevilor ne arată o imagine cu multe nuanțe: când vine vorba de alegerea unei cariere, familia rămâne principalul sprijin — mulți simt că se pot baza pe părinți. În schimb, sprijinul pe care îl primesc de la școală, de la consilierul școlar sau diriginte, este perceput foarte diferit: unii simt că primesc ajutor, alții spun că acest ajutor lipsește sau nu îi ajută cu adevărat.

Pe de altă parte, când sunt întrebați ce i-ar ajuta cel mai mult, cei mai mulți își doresc lucruri foarte concrete: să poată discuta direct cu profesioniști din domeniile care îi interesează, să aibă mai multe informații online, să poată face stagii de practică sau să primească consiliere individuală.

În ansamblu, vedem că tinerii au nevoie de mai multe ocazii reale de a explora ce înseamnă un anumit job și de a se simți sprijiniți nu doar de familie, ci și de școală. E un semnal clar că orientarea în carieră ar trebui să fie participativă, mai practică și mai apropiată de ceea ce își doresc ei.

- **Dificultăți în alegerea carierei**

Răspunsurile arată care sunt blocajele reale când vine vorba de a lua decizii legate de viitor: aproape o treime dintre elevi recunosc că nu știu încă la ce sunt buni (30%) și nu au suficientă claritate despre ce îi interesează cu adevărat (30%). La acestea se adaugă lipsa de informații clare despre opțiunile reale pe care le au: 24% admit că nu cunosc bine alternativele disponibile.

Un alt obstacol important este percepția legată de oportunitățile locale: 27% dintre elevi cred că ar avea puține șanse de angajare în domeniul care îi atrage, ceea ce le complică alegerea. În plus, aproape unul din cinci elevi (18%) resimte foarte puternic lipsa de oportunități pe plan local.

Resursele financiare rămân pentru unii un factor de blocaj: deși aproape jumătate declară că nu au această problemă, 13% simt puternic că banii insuficienți le limitează opțiunile. În schimb, familia nu pare o sursă majoră de presiune: 60% spun clar că nu se simt influențați în alegeri de părinți sau rude.

În general, datele subliniază clar că elevii au nevoie de mai multă orientare practică, consiliere și oportunități vizibile în comunitatea lor.

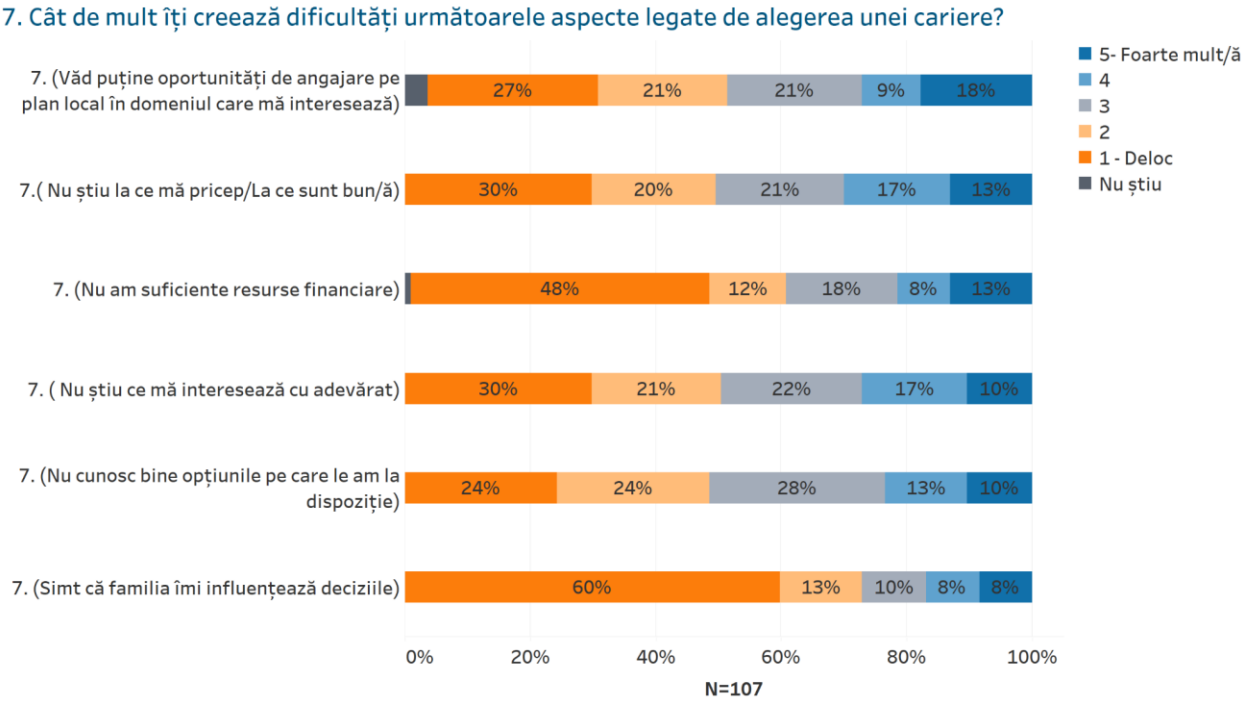

Grafic 41. Dificultăți privind alegerea carierei

4.2.3 Nivel de informare și obiceiuri de căutare a informațiilor

- **Cunoașterea tendințelor de pe piața muncii**

În general, elevii par să aibă un nivel modest de informare despre piața muncii: aproape jumătate (44%) spun că dețin doar informații de bază, iar o treime (32%) recunosc că știu foarte puține despre acest subiect. Doar 21% dintre respondenți se declară foarte bine informați, iar un procent nesemnificativ (3%) recunoaște că nu este deloc la curent cu aceste tendințe. Acest rezultat sugerează că, deși majoritatea elevilor au un minim de cunoștințe, nivelul de informare aprofundată rămâne limitat, ceea ce poate afecta calitatea deciziilor de carieră. Astfel, se

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

evidențiază nevoia de acces mai facil la date actualizate despre locuri de muncă și oportunități de angajare, adaptate la realitățile pieței locale și globale.

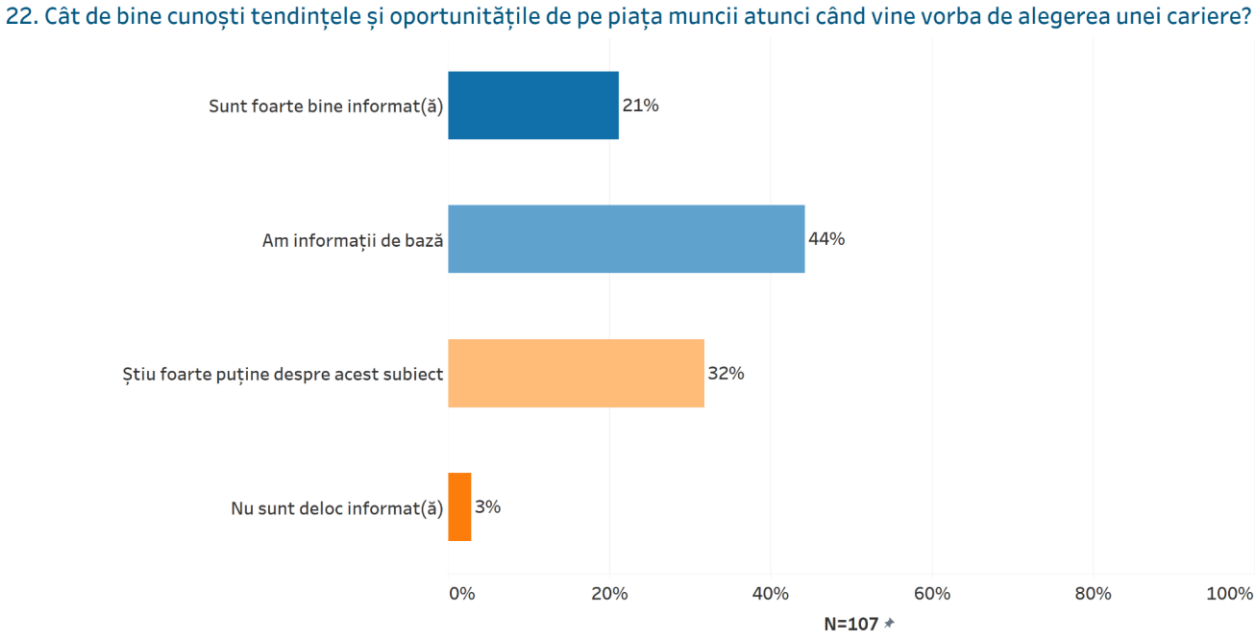

- **Grafic 42. Cunoașterea tendințelor de pe piața muncii**

- **Conștientizarea impactului digitalizării**

Aproape jumătate dintre elevii chestionați sunt sensibili la efectele tehnologiei asupra pieței muncii: 40% declară că acesta este un aspect important când își conturează planurile de carieră, iar 42% țin cont parțial de acest factor. Doar 17% nu au reflectat serios la acest subiect până acum. Rezultatele arată că majoritatea tinerilor sunt conștienți, cel puțin la nivel de intenție, de rolul tehnologiei în transformarea locurilor de muncă și recunosc necesitatea de a se adapta. Totuși, pentru un răspuns mai coerent la schimbările rapide ale pieței, este nevoie ca această conștientizare să fie sprijinită prin consiliere specifică și acces la informații de calitate.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.

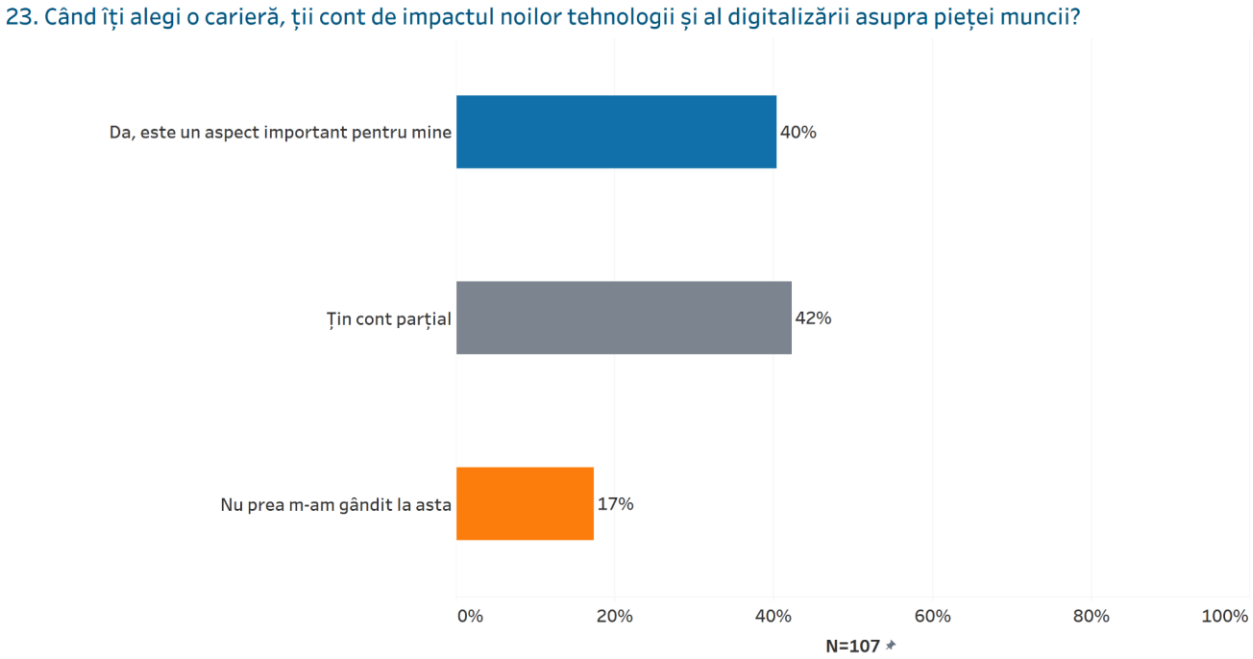

Grafic 43. Conștientizarea impactului digitalizării

- **Sprijin personalizat**

Mai puțin de jumătate dintre elevii chestionați (36%) spun că au beneficiat de o discuție individuală cu un consilier școlar sau un specialist în orientare profesională. 42% declară direct că nu au avut parte de o astfel de experiență, iar un procent deloc neglijabil (21%) de copii nu sunt siguri dacă ceea ce au primit se poate numi consiliere individuală. Această situație arată că sprijinul personalizat, care ar trebui să ajute un adolescent să-și clarifice opțiunile, rămâne mai degrabă o excepție decât o practică obișnuită.

11. Ai participat vreodată la o consiliere individuală pentru alegerea carierei (în școală sau în afara ei)?

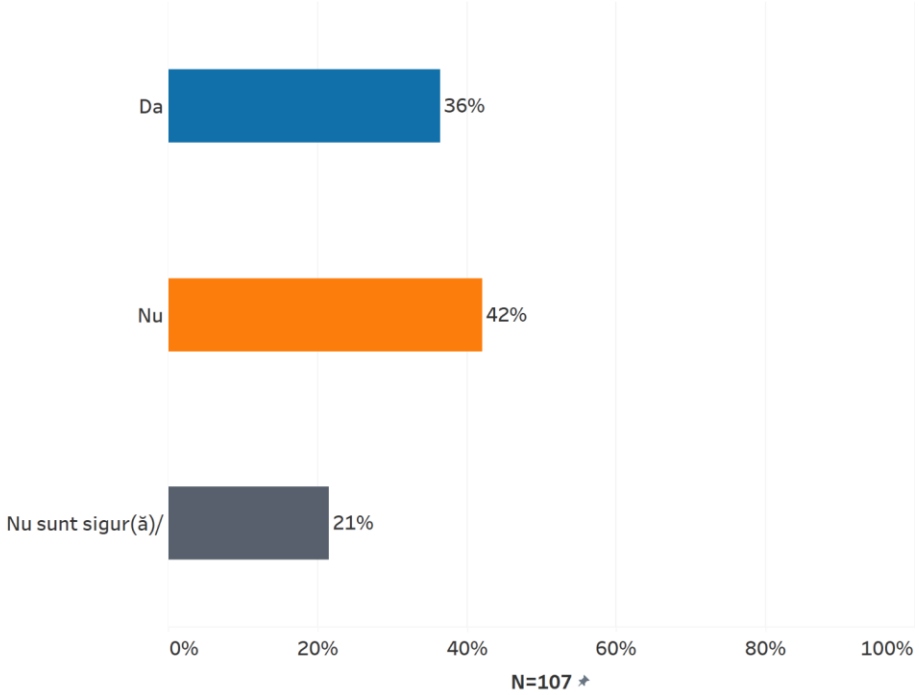

Grafic 44. Participarea la sesiuni de consiliere individuală

Activitățile de grup dedicate orientării profesionale sunt ceva mai răspândite decât consilierea individuală: peste jumătate dintre elevi (54%) spun că au participat la cel puțin una. Totuși, aproape o treime (32%) nu au fost niciodată implicați în astfel de sesiuni și 14% nu pot preciza clar. Procentul sugerează că școala oferă ocazional contexte comune de discuție despre carieră, dar nu neapărat suficient de organizat sau constant, încât toți elevii să aibă acces egal.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

12. Ai participat vreodată la o activitate de orientare profesională în grup (organizată în școală sau în afara ei)?

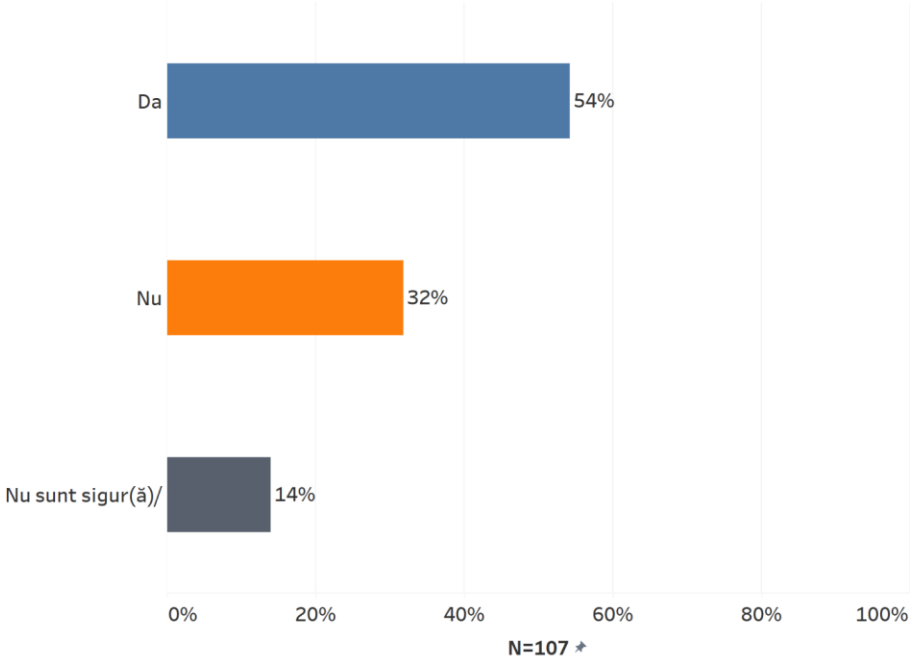

Grafic 45. Participarea la sesiuni de consiliere de grup

Cercetarea a chestionat cine a organizat acitivtățile de orientare profesională la care au participat elevii. Din răspunsurile la această întrebare reiese faptul că majoritatea elevilor nu au participat la activități de orientare profesională organizate în afara școlii sau nu își amintesc detalii despre organizator. Totuși, printre mențiunile concrete apar exemple precum vizite la universități, activități organizate de consilierul școlar, diriginte sau profesori, inițiative ale unor asociații locale și, mai rar, centre comunitare. Unii au menționat voluntariatul sau implicarea unor studenți, iar câțiva au indicat Inspectoratul Județean ca posibil organizator. Pe ansamblu, datele sugerează o experiență limitată și fragmentată a elevilor cu privire la astfel de oportunități în afara școlii.

Cei care au participat la diverse forme de orientare profesională apreciază utilitatea lor cu destul de multă reținere: cele mai valoroase activități par a fi discuțiile cu specialiști din domeniile de interes (30% le consideră foarte utile) și stagiile practice la companii (29% foarte utile). Accesul la informații online, activitățile de grup la nivel de clasă și zilele porților deschise au scoruri mai echilibrate, dar se remarcă o parte consistentă care le evaluează ca fiind doar moderate ca impact. Se observă clar că experiențele concrete și contactul direct cu piața muncii par mai convingătoare decât sesiunile generale de informare.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.

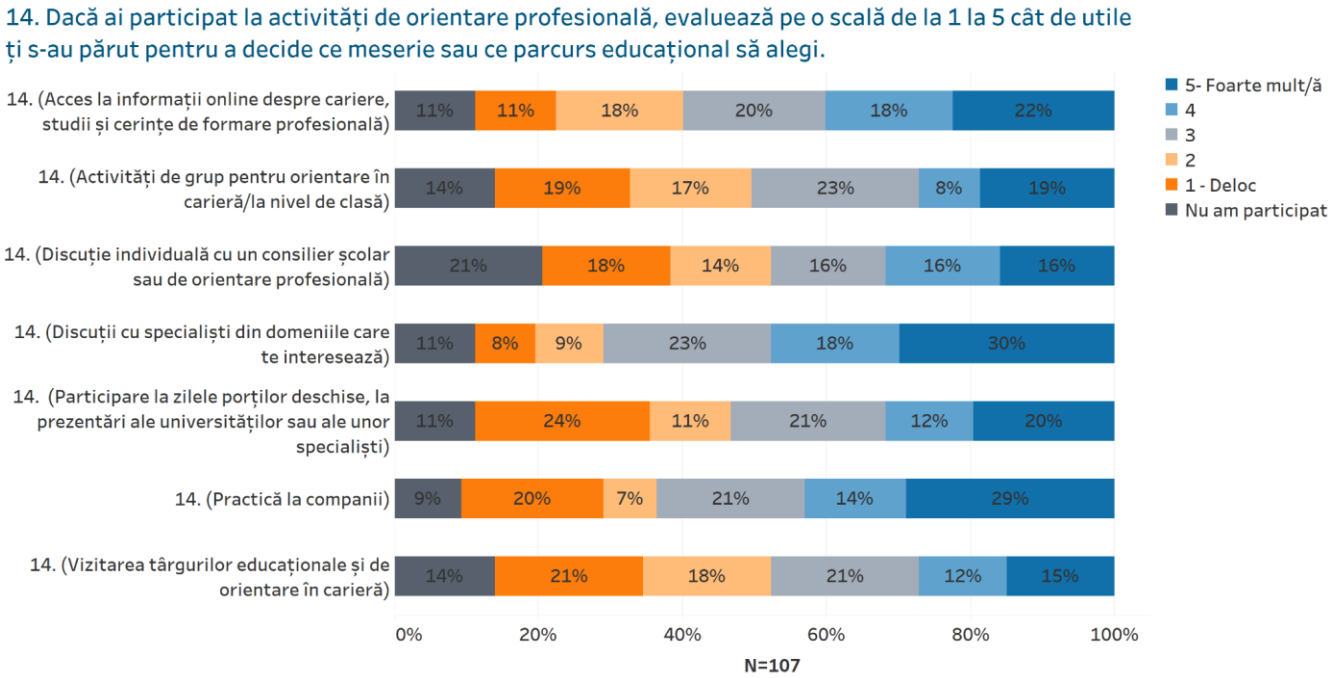

Grafic 46. Percepția privind utilitatea activităților de orientare profesională

În ceea ce privește sursele de informare, majoritatea elevilor declară că își iau informațiile despre continuarea studiilor din surse ușor accesibile, dar nu întotdeauna validate profesional: internetul (62%) și familia (53%) sunt principalele repere. Profesorii de la școală sunt și ei o sursă semnificativă (51%), ceea ce arată o oarecare încredere în cadrul școlii. Prietenii și colegii sunt consultați de 35% dintre elevi — semn că rețeaua socială proprie contează aproape cât cadrele didactice. Sursele mai specializate — cum ar fi vizitele la universități (14%) sau consilierea pentru orientare în carieră (12%) — rămân marginale.

În concluzie, elevii preferă informații rapide și familiale, iar sursele formale, precum consilierii și evenimentele organizate, sunt folosite mult mai puțin. Asta arată că în comunitate încă lipsește un sprijin organizat și constant pentru orientarea educațională și profesională.

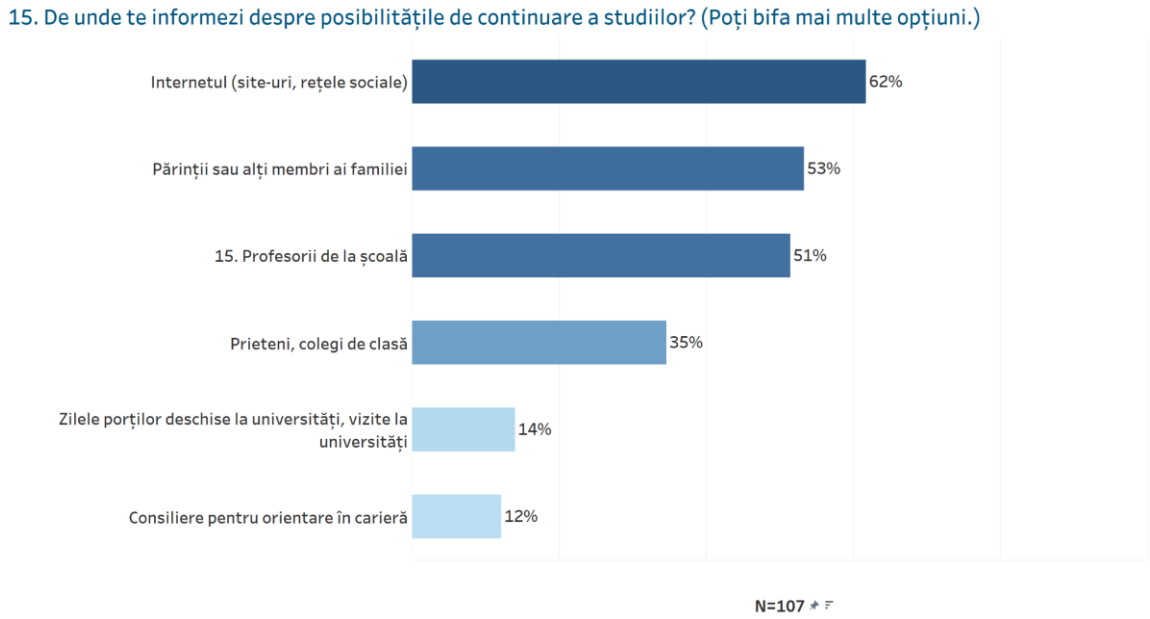

Grafic 47. Surse de informare privind posibilitățile de continuare a studiilor

4.2.4 Viziuni de viitor și mobilitate

- **Intenții de studii/muncă în străinătate**

Aproape jumătate dintre adolescenți se gândesc serios la o experiență în afara țării: 19% au deja planuri clare și 30% au luat în calcul, dar încă fără un plan bine definit. Doar o treime (33%) spun că nu exclud, dar nici nu prioritizează acest scenariu, iar 12% afirmă că nu își doresc deloc să plece.

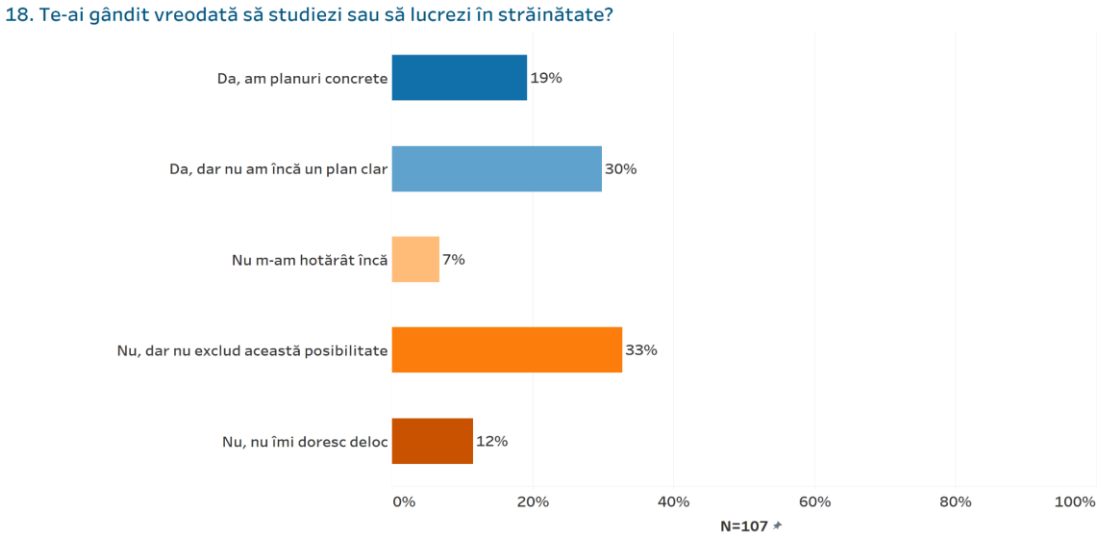

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.

Grafic 48. Intenția de a lucra sau a studia în străinătate

Atunci când își imaginează destinația, cei care iau în calcul să emigreze, preferința merge clar spre Europa de Vest (29%), urmată la distanță de Ungaria (13%) și alte țări menționate punctual (Germania, Italia, Austria, Portugalia, marea majoritate din Europa de Vest). Mulți rămân indecși, 27% nu știu încă ce țară ar alege pentru studii sau muncă.

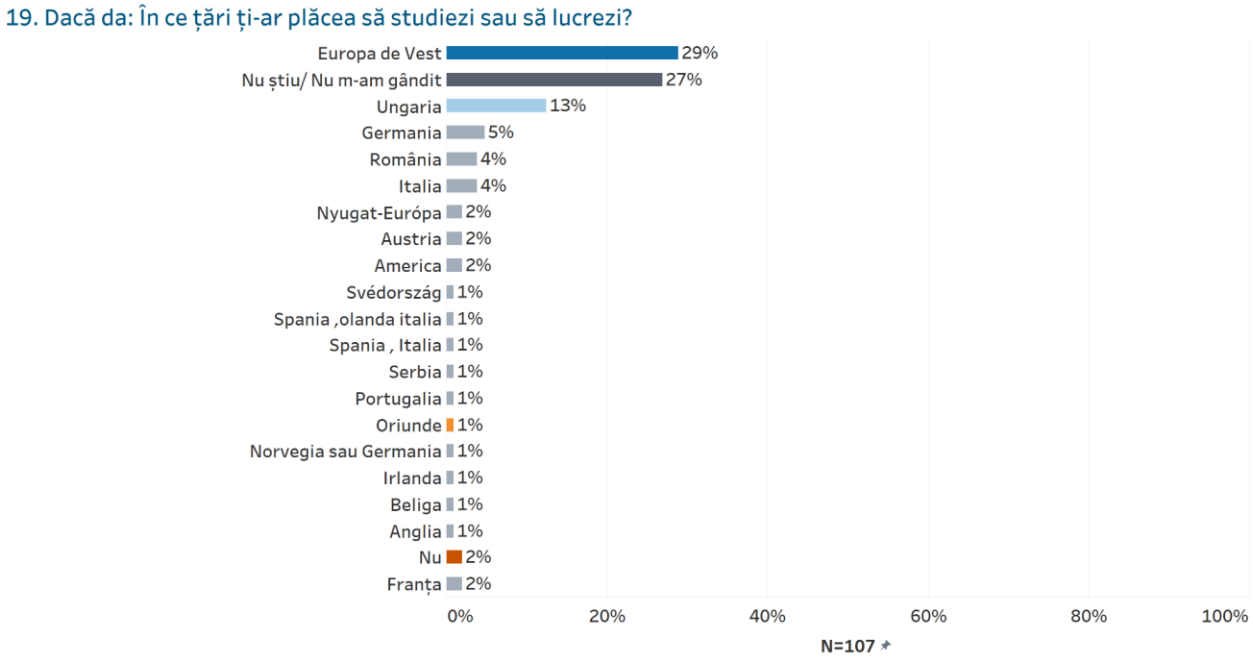

Grafic 49. Preferința pentru țara în care tinerii ar lucra sau ar studia

Capacitatea lor de a transforma această intenție în realitate e susținută de competențele lingvistice: 8 din 10 vorbesc engleza, 33% maghiara, iar 22% cunosc germana — ceea ce le oferă oportunități, mai ales către țările din proximitate și Europa de Vest.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

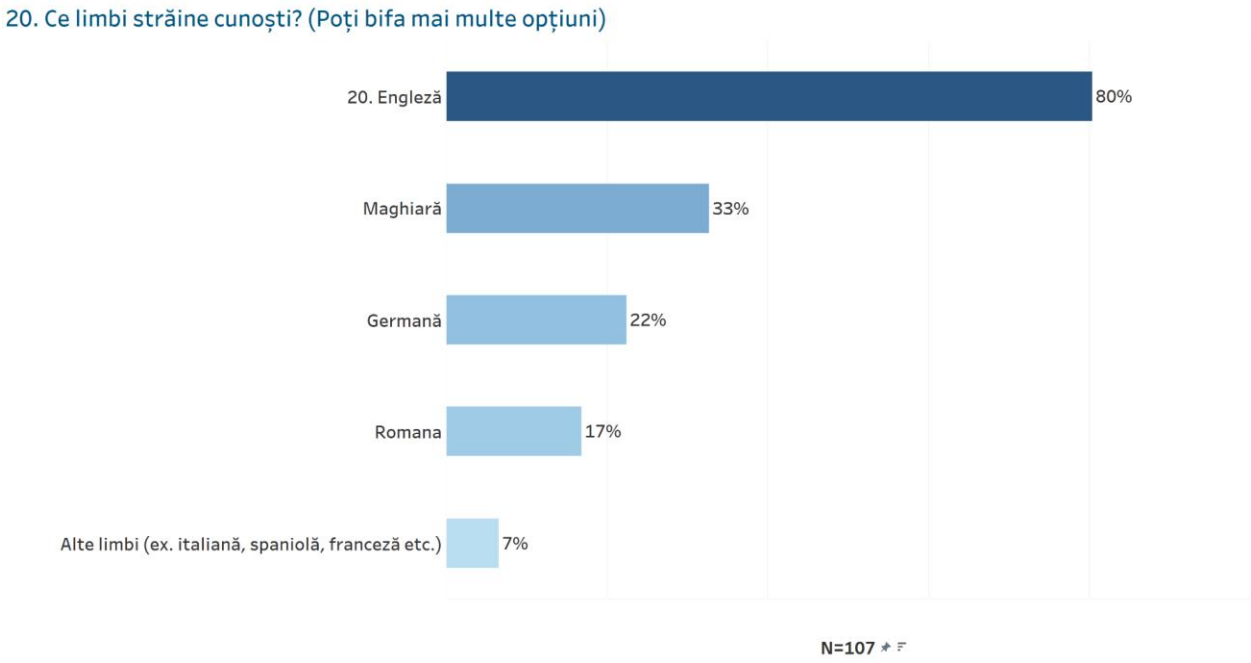

Grafic 50. Limbi străine cunoscute

- **Atitudini față de formarea duală**

Mulți dintre elevi privesc sistemul dual cu o curiozitate încă neclar conturată: 41% spun „poate, dar nu sunt siguri”, iar 21% ar vrea mai multe informații înainte de a decide. Doar 22% declară ferm că intenționează să continue în acest tip de formare combinată (teorie și practică). Lipsa de informare și incertitudinea domină, ceea ce indică o oportunitate reală de clarificare, informare și promovare a avantajelor acestui sistem, mai ales în comunități unde expunerea ladiferite resurse și oportunități este redusă.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

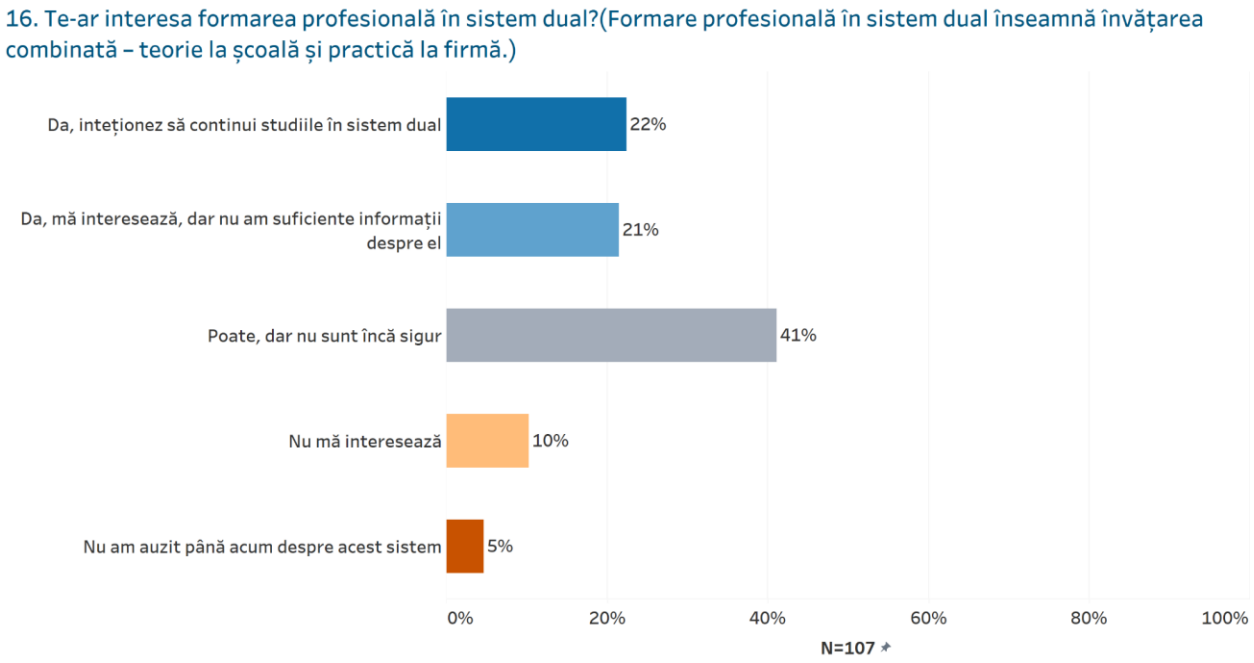

Grafic 51. Atitudini față de formarea duală

- **Priorități în stabilirea obiectivelor de carieră**

Când vorbesc despre ce își doresc de la viitorul lor profesional, adolescenții pun pe primul loc siguranța și bunăstarea: aproape 8 din 10 spun ferm că stabilitatea unui loc de muncă pe termen lung este esențială, iar 7 din 10 vor să câștige suficient încât să fie independenți financiar și să nu depindă de altcineva.

Totuși, pentru mulți, stabilitatea nu este de ajuns: peste trei sferturi vor să facă ceva ce le place cu adevărat și unde să simtă pasiune. Munca lor trebuie să fie mai mult decât o sursă de venit — știu că vor petrece ani întregi acolo și vor ca acest timp să conteze.

Succesul personal și recunoașterea sunt, de asemenea, pe lista scurtă: peste jumătate își imaginează o carieră în care munca lor să fie apreciată, iar aproape jumătate vor să se regăsească în ceea ce fac, să își exprime personalitatea și interesele prin ceea ce construiesc zi de zi.

Planurile devin și mai interesante când privim nuanțele: 4 din 10 visează să aibă propria afacere, să fie propriii lor șefi și să aibă control total asupra direcției pe care o aleg. Mulți își doresc flexibilitate — aproape jumătate ar vrea să lucreze într-un ritm care să le permită să își organizeze viața așa cum simt ei.

Dincolo de ei înșiși, există și o latură altruistă: aproape jumătate își doresc un job care să aibă impact asupra altora — fie prin ajutor direct, fie prin contribuție la binele societății. Protecția mediului, sustenabilitatea, oportunitățile de a călători și de a vedea lumea sunt și ele pe listă, dar cu o pondere ceva mai mică: în jur de o treime le consideră foarte importante.

Pe scurt, pentru acești tineri idealul profesional împletește siguranța cu sensul, recunoașterea cu libertatea, și binele propriu cu binele comun. Visul lor nu este doar un „job bun”, ci o viață de muncă în care să se simtă apreciați, în siguranță și cu loc pentru creștere personală și contribuție reală.

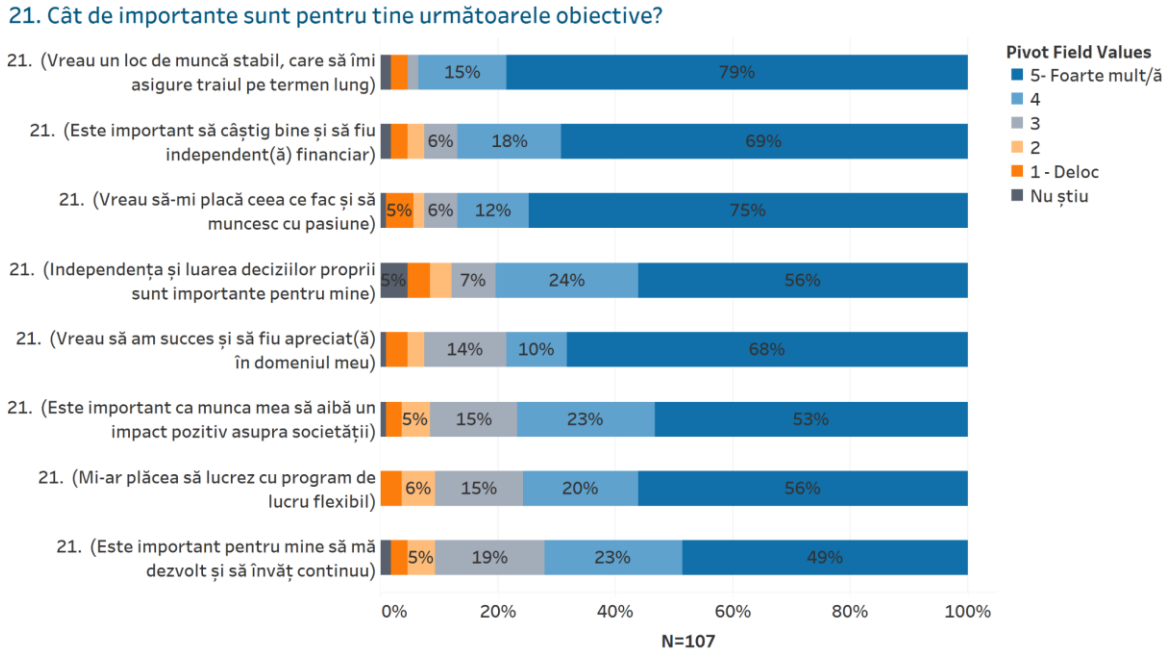

- **Grafic 52. Priorități în stabilirea obiectivelor de carieră**

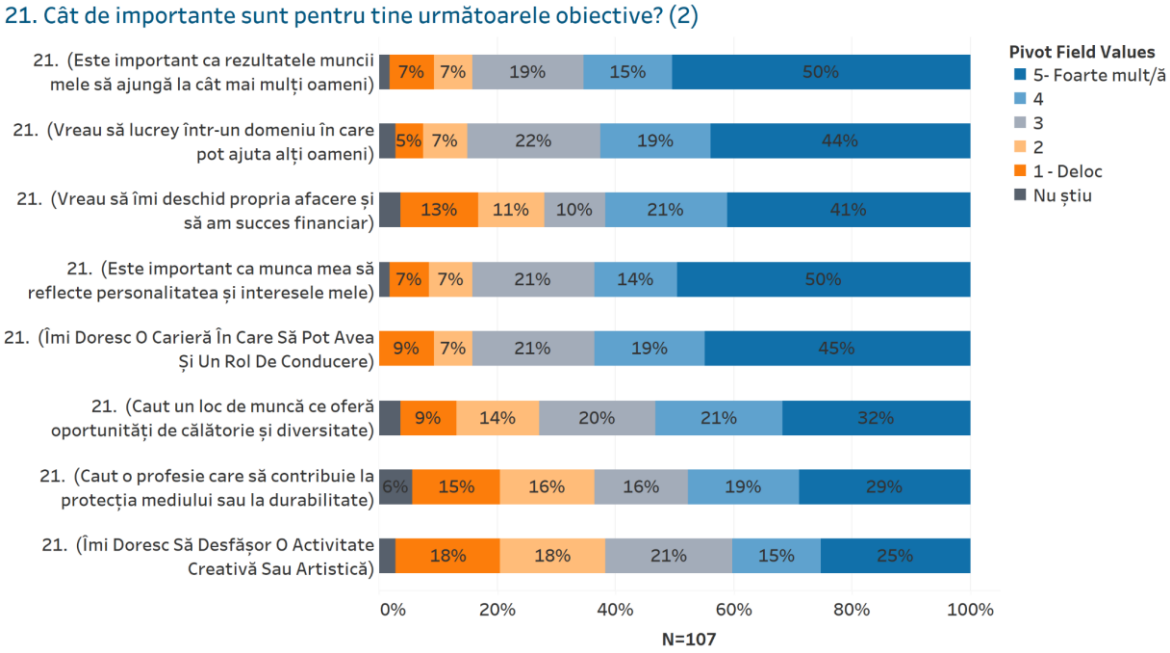

Grafic 53. Percepția asupra importanței obiectivelor

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

4.3. Rezultatele cercetării în rândul specialiștilor

4.3.1. Profil profesional și experiență

- **Profilul profesional al respondenților**

Majoritatea celor care au completat chestionarul sunt **consilieri școlari** (87%), cu o mică pondere de profesori din învățământul gimnazial (4%) și liceal (9%). Această distribuție indică faptul că interpretările reflectă cu precădere perspectiva personalului specializat în consiliere educațională și orientare, iar vocea profesorilor, deși prezentă, are o reprezentare mai restrânsă.

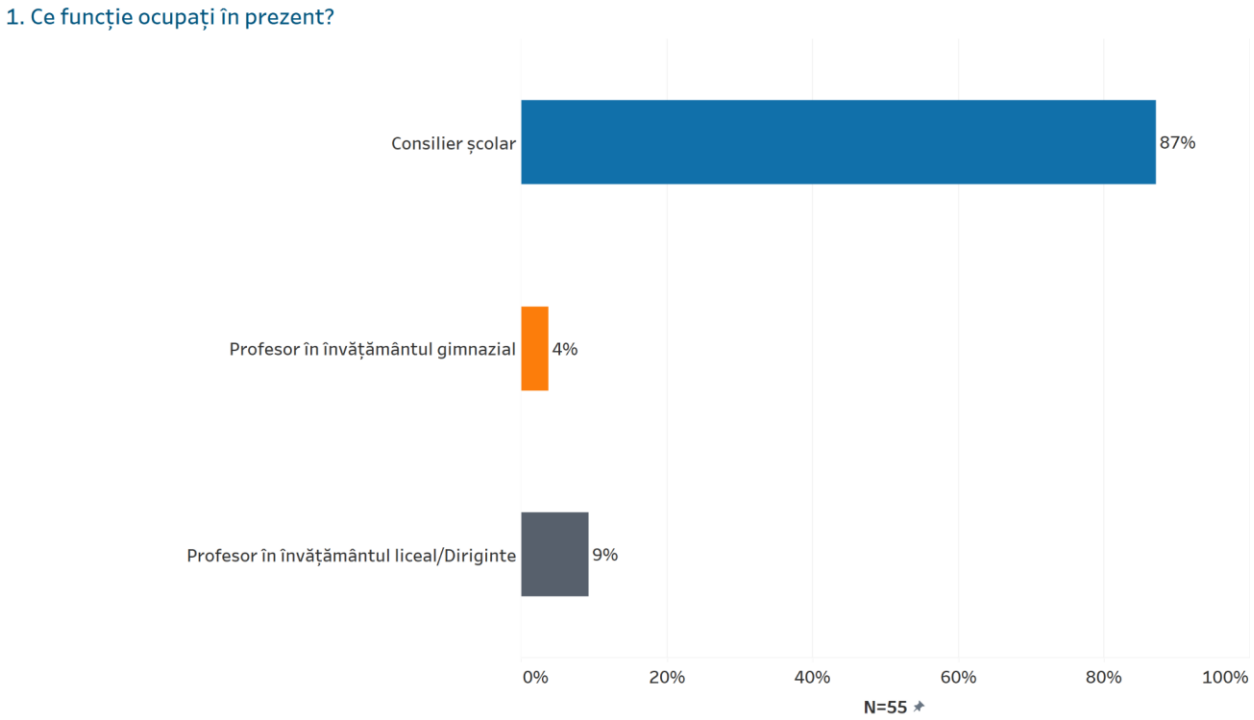

Grafic 54. Profilul profesional al respondenților

Aproape jumătate dintre specialiști lucrează frecvent cu elevi de 12-14 ani (43%), iar 28% au ca grup principal de lucru tinerii de 16-19 ani. Un procent mai mic lucrează constant cu elevi din segmentul 14-16 ani (9%) și cu grupe mai extinse (ex. 6-14 ani, 3-19 ani, preșcolar) în proporții reduse. 9% spun că lucrează, în special, cu preșcolari. Această varietate arată că respondenții acoperă toate ciclurile de învățământ, cât și tineri, și că pot observa tranziția de la orientarea timpurie la nevoile de alegere a unui traseu concret de carieră.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

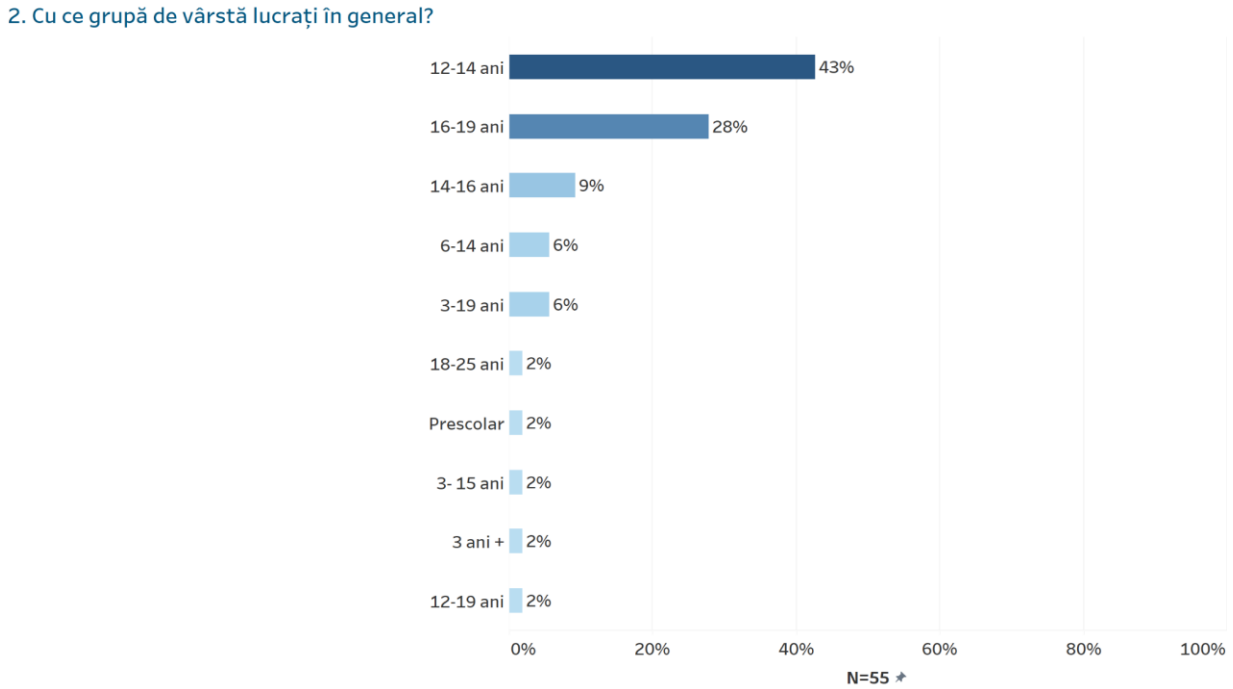

Grafic 55. Grupele de vârstă ale elevilor cu care lucrează respondenții

Jumătate dintre specialiști provin din Municipiul Satu Mare (50%), în timp ce 28% activează în comune sau sate din județ și 22% în alte orașe mai mici. Acest echilibru rural-urban evidențiază faptul că interpretările includ realități diverse, de la contextul urban mai bine conectat la resurse, până la mediul rural unde accesul la servicii specializate poate fi mai limitat.

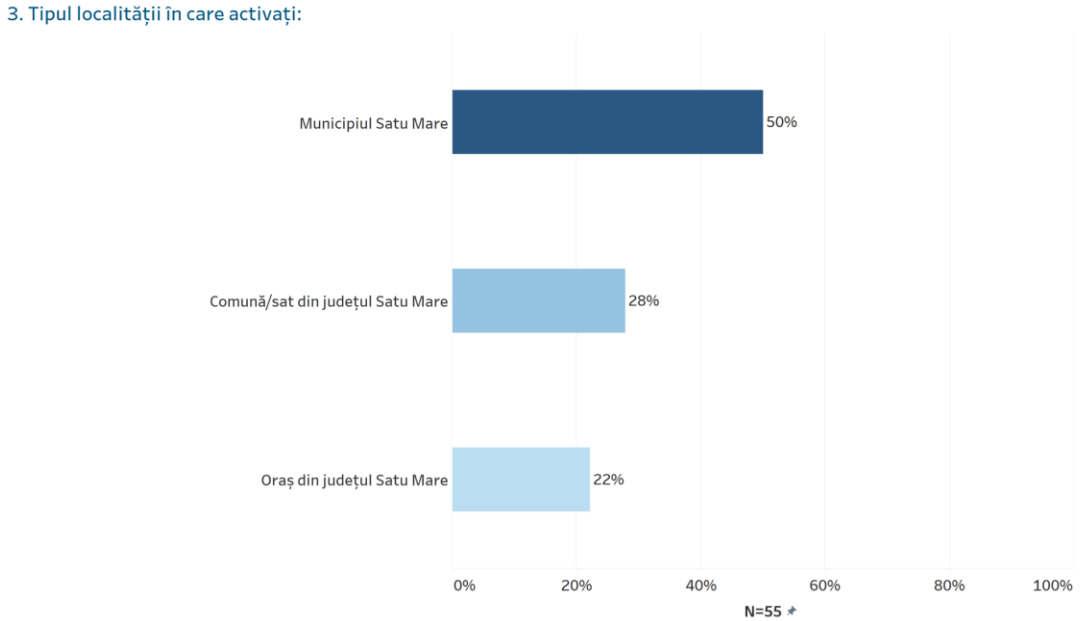

Grafic 55. Tipul localității în care lucrează respondenții

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

4.3.2. Diagnosticarea problemelor sistemice

- Accesibilitatea serviciilor de orientare în carieră

Specialiștii apreciază, în general, că elevii au parte de sprijin pentru orientarea în carieră, dar nu este întotdeauna uniform și predictibil în calitate. Cei mai mulți dintre cei care au răspuns la chestionar (41%) descriu serviciile ca fiind disponibile, dar impactul variază, iar o parte semnificativă — aproape patru din zece — apreciază că există servicii de orientare profesională bine organizate, cu rezultate și accesibilitate bune. Totuși, aproape o cincime dintre specialiști atrag atenția asupra unei inegalități clare între mediul urban și rural, ceea ce sugerează că în comunitățile mai mici elevii ajung rar să beneficieze de sprijin specializat și, de multe ori, se bazează pe familie și pe propriile încercări de a găsi informații. Doar o mică parte dintre respondenți consideră că aceste servicii există doar pe hârtie, fără efect real în școli.

Această percepție se potrivește cu ceea ce spun elevii. Pentru majoritatea, orientarea profesională nu este o activitate constantă, bine integrată, ci mai degrabă un sprijin ocazional, deciziile despre viitorul educațional și profesional fiind luate mai degrabă în consultanță cu părinții sau familia.

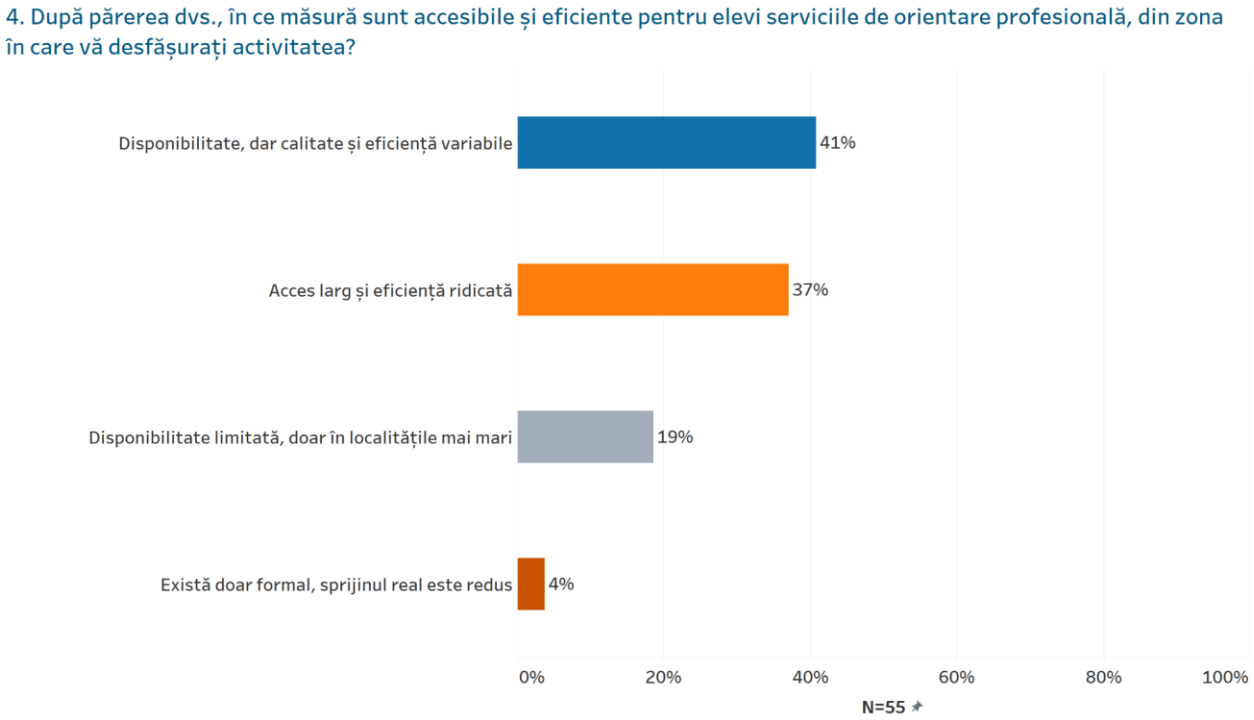

- **Grafic 56. Percepții privind accesibilitatea serviciilor de orientare în carieră**

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

- **Identificarea barierelor structurale**

Din perspectiva specialiștilor, principala barieră care îi limitează pe elevi este lipsa cunoștințelor despre piața muncii și tendințele actuale (40% o consideră o problemă serioasă). De asemenea, notorietatea scăzută a formării duale și a pregătirii practice este văzută ca obstacol real (40%). Aproape jumătate indică și sprijinul inconsistent din partea părinților (37% consideră că e o problemă relevantă). În schimb, șansele limitate de a continua studiile (41% problemă moderată) și rata abandonului școlar (37% moderat) apar ca bariere mai degrabă secundare. Obstacolele de infrastructură, oferta educațională redusă și lipsa specialiștilor în orientare sunt cel mai puțin semnalate: doar 16% consideră lipsa serviciilor de consiliere o barieră serioasă, iar o treime nu o consideră deloc o problemă.

Prin comparație, tinerii descriu frecvent tocmai lipsa unor opțiuni clare de continuare a studiilor și lipsa sprijinului concret ca fiind provocări reale, mai ales în comunitățile mici. Mulți elevi se bazează în primul rând pe familie și pe propriile eforturi, confirmând indirect ce spun specialiștii despre deficitul de informații despre piața muncii. Totuși, spre deosebire de specialiști, elevii nu văd familia ca barieră, ci ca principală resursă de sprijin atunci când școala și serviciile formale de orientare lipsesc sau funcționează aleator.

În ansamblu, barierele legate de informare și conexiunea slabă cu piața muncii sunt confirmate de ambele grupuri, însă specialiștii subestimează importanța unor probleme pe care tinerii le resimt direct: lipsa opțiunilor educaționale diversificate și absența sprijinului specializat constant.

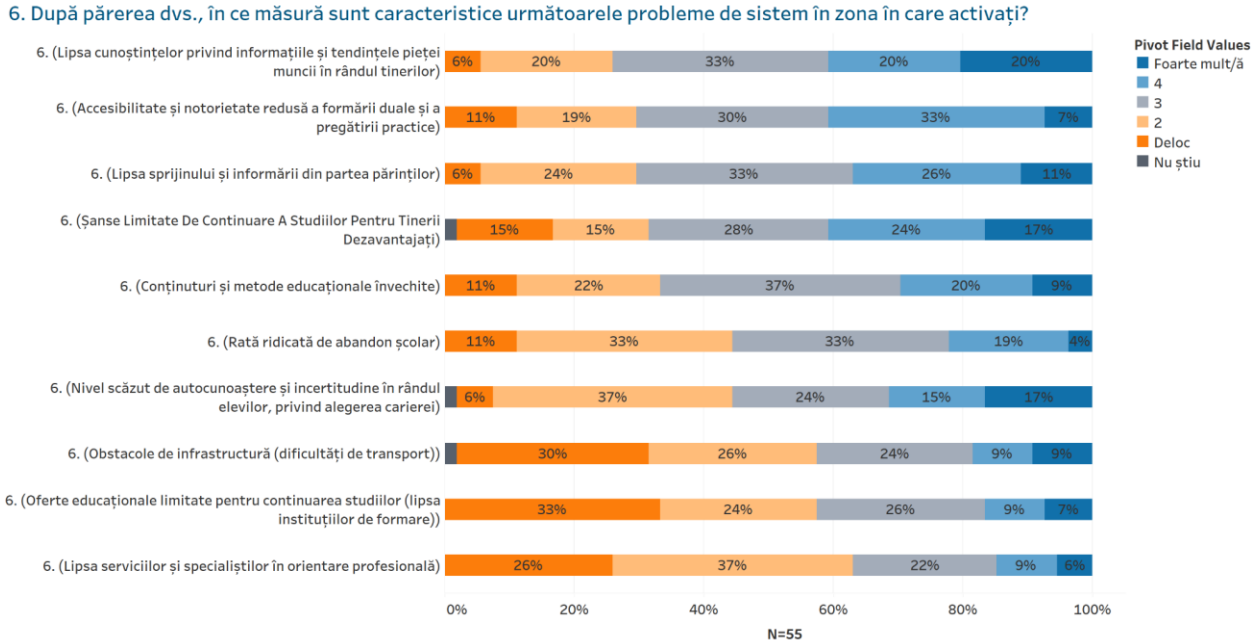

Grafic 57. Identificarea barierelor structurale

- **Dificultățile tipice ale tinerilor**

Specialiștii identifică una dintre problemele persistente în rândul tinerilor ca fiind influența puternică din partea familiei și a prietenilor: 43% consideră acest aspect o problemă gravă, în timp ce lipsa unei viziuni clare despre viitor apare și ea printre problemele frecvente în rândul elevilor. Prejudecățile față de învățământul profesional rămân un obstacol relevant pentru elevi, din perspectiva a 56% dintre specialiști. De asemenea, lipsa informațiilor despre oportunități externe și necunoașterea cerințelor reale ale pieței muncii sunt considerate bariere care apar constant în discuțiile cu tinerii.

În schimb, dificultățile legate de autocunoaștere și clarificarea intereselor personale, deși recunoscute, sunt percepute mai degrabă ca moderate, nu ca sursă de blocaj major. Constrângerile financiare și de transport sunt vizibile, dar nu par a fi percepute ca fiind presante,

Din perspectiva elevilor, tabloul este ușor diferit: tinerii nu văd influența familiei ca pe o piedică, ci ca pe principalul sprijin atunci când iau decizii de carieră. În plus, ideea de mobilitate este mai degrabă acceptată la nivel declarativ: mulți spun că ar fi dispuși să studieze sau să lucreze departe de casă, dar lipsa unui plan clar și necunoașterea opțiunilor reale arată că în practică barierele identificate de specialiști se confirmă, chiar dacă tinerii nu le formulează la fel.

Pe scurt, se conturează o imagine cu două fețe: tinerii se bazează pe familie și pe sprijinul informal, dar rămân expuși incertitudinii și lipsei de informații actualizate despre traseele educaționale și profesionale — exact acele goluri pe care specialiștii le subliniază ca fiind cronice.

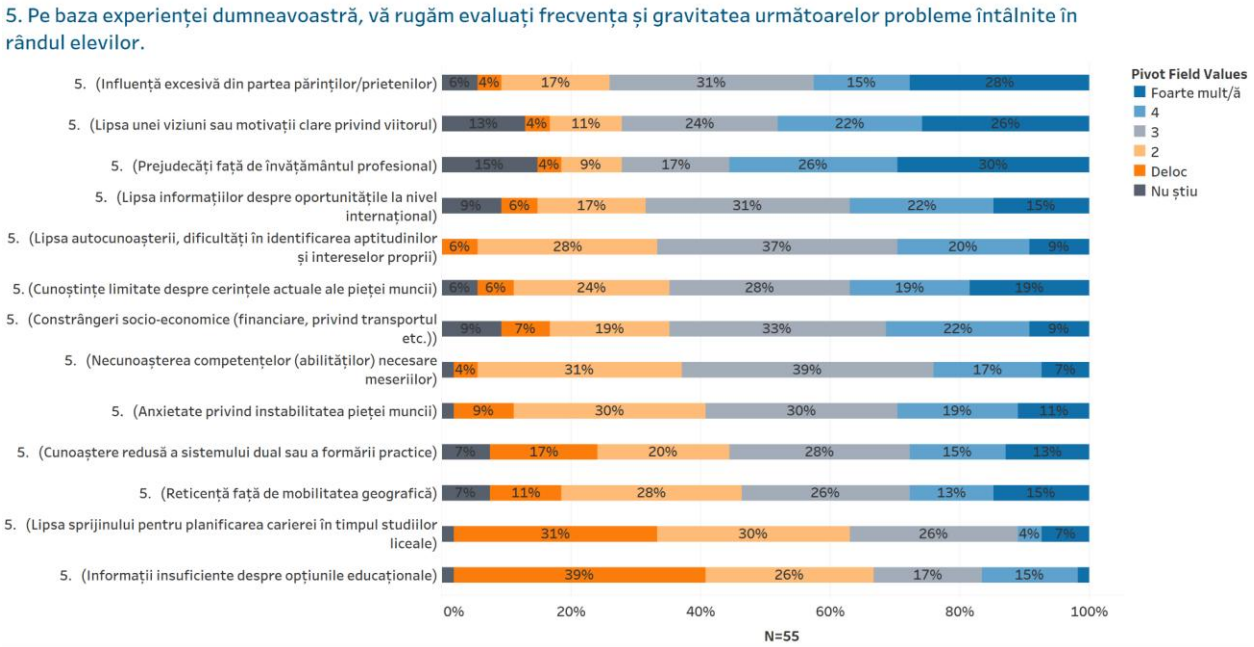

Grafic 58. Percepții asupra dificultăților pe care le întâmpină tinerii

- **Comportamente legate de planificarea carierei**

În ceea ce privește modul în care tinerii își planifică viitorul profesional, specialiștii observă mai degrabă o abordare pe termen scurt și o lipsă de planificare clară: stabilirea unor obiective pe termen mediu este considerată relativ frecventă (43%), iar gândirea limitată la pasul imediat următor (41%) apare ca un comportament comun. Alegerile spontane, fără planificare prealabilă, sunt și ele menționate de o treime dintre specialiști (31%). Doar o mică parte dintre respondenți descriu elevii ca având o planificare conștientă și bine structurată pe termen lung (7% „în totalitate", 9% nivel 4).

Aceste observații corespund, în linii mari, cu ceea ce spun elevii: deciziile educaționale și profesionale sunt adesea întârziate, iar sprijinul vine mai mult din familie decât dintr-un sistem de orientare coerent. Practic, tinerii își construiesc traseul pas cu pas, fără o strategie clară pe termen lung.

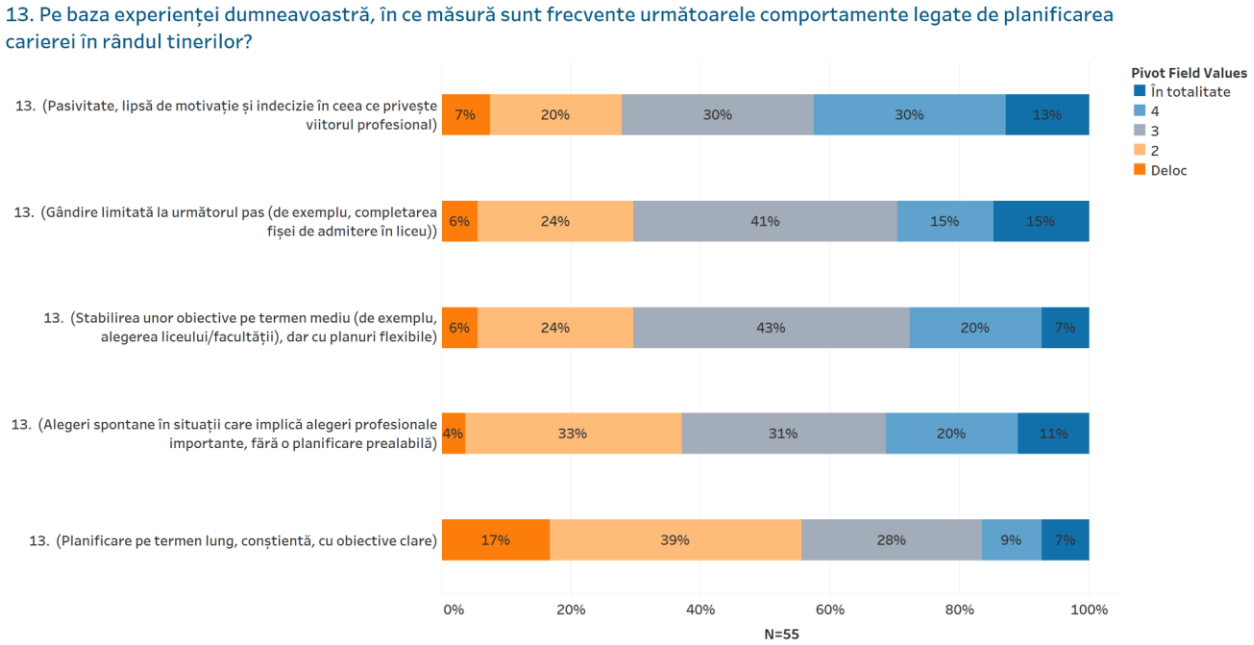

Grafic. 59. Comportamente legate de planificarea carierei

4.3.3. Propuneri de îmbunătățire

- **Posibilități de creștere a eficienței**

Datele rezultate din percepțiile exprimate ale specialiștilor indică direcții concrete pentru îmbunătățirea eficienței orientării în carieră, cu un consens clar asupra nevoii de resurse umane și diversificare a metodelor. Angajarea unui număr mai mare de specialiști dedicați orientării este

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

soluția considerată „în totalitate necesară” de 61% dintre respondenți — cea mai mare pondere. Pe locul următor se situează implementarea de programe de mentorat și dezvoltarea de instrumente digitale moderne, ambele susținute ferm de 59% dintre specialiști. Crearea unui sistem structurat de colaborare între școli și actorii economici (57%) și dezvoltarea de metode practice, bazate pe experiență (44%), completează topul măsurilor prioritare.

În schimb, aspecte precum creșterea prestigiului învățământului profesional sau extinderea sistemului dual sunt văzute ca importante, dar cu un nivel de urgență mai moderat. Per total, aceste rezultate confirmă că există o viziune comună: serviciile de orientare profesională trebuie să devină mai aplicate, mai bine organizate și mai conectate cu piața muncii reale.

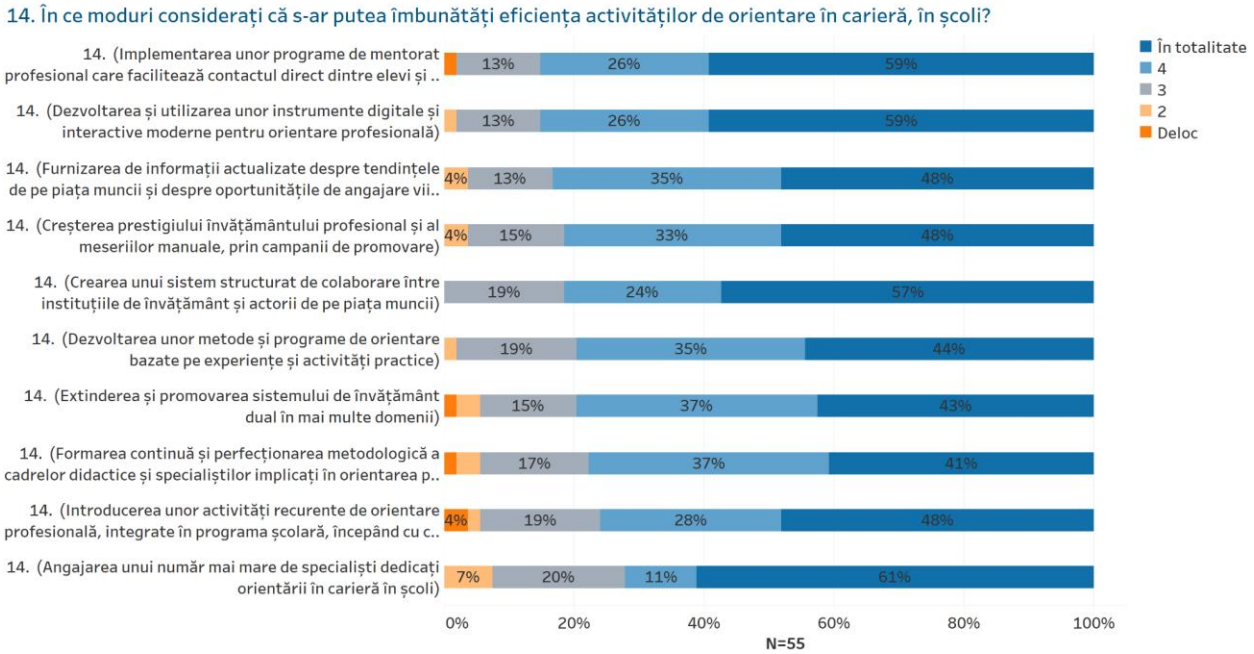

Grafic 60. Propuneri privind eficientizarea activităților de orientare în carieră

- **Cooperarea între actori**

Răspunsurile specialiștilor arată clar că, deși există inițiative de colaborare între școli și angajatori, acestea nu sunt încă o practică generalizată. Mai mult de jumătate dintre respondenți (61%) apreciază că există proiecte sau parteneriate punctuale, dar care nu au încă un caracter constant și extins la nivelul întregului sistem local. Un sfert (26%) descriu cooperarea ca fiind rară și slab structurată, în timp ce doar o minoritate de 11% consideră că există o colaborare strânsă și regulată. Această percepție indică un potențial de dezvoltare major: contextul economic local favorizează implicarea actorilor economici, dar infrastructura de colaborare și mecanismele instituționale rămân fragmentate și dependente de inițiative individuale.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

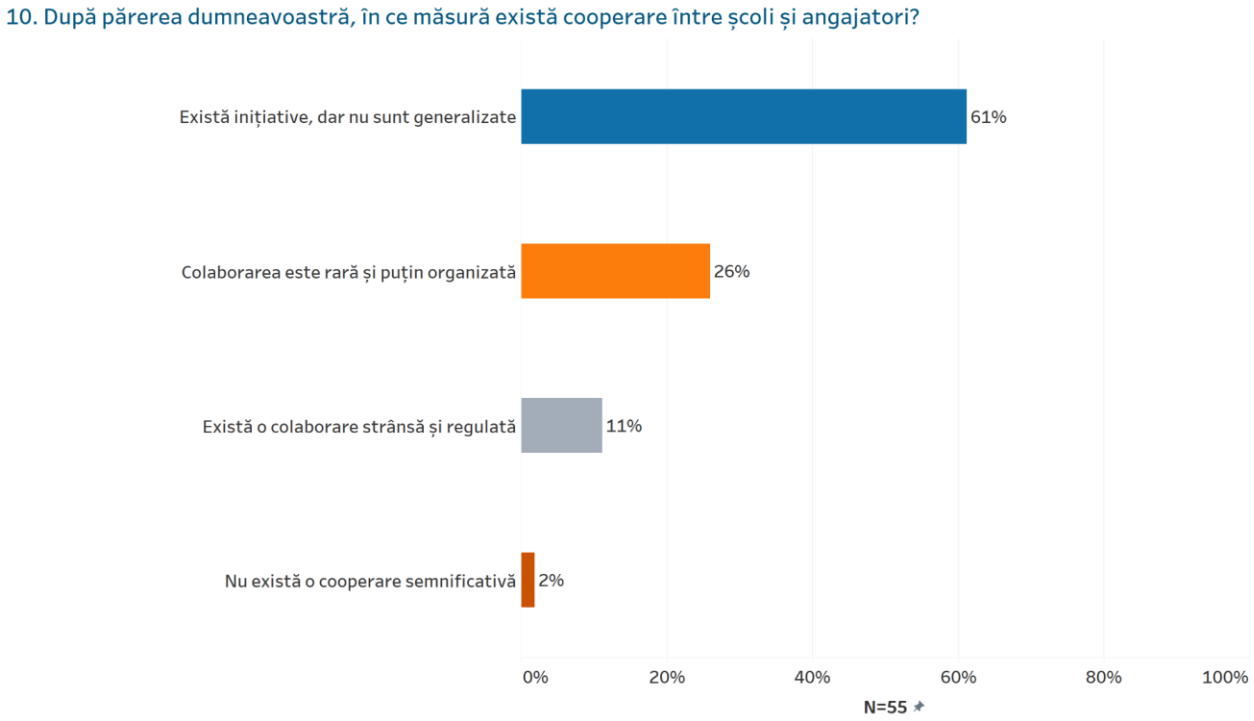

Grafic 61. Percepția asupra gradului de cooperare între școli și angajați

- **Priorități pentru dezvoltarea competențelor**

Răspunsurile specialiștilor conturează un set clar definit de competențe considerate esențiale pentru succesul profesional al tinerilor. Cele mai multe voci pun accent pe comunicare eficientă (43% prioritate foarte mare), competențe digitale și adaptarea la tehnologii noi (37%), dar și gestionarea stresului și reziliența (41%) și asumarea responsabilității și atitudinea profesională față de muncă (39%). Totodată, colaborarea și lucrul în echipă (33%) și creativitatea și gândirea inovatoare (33%) sunt privite ca domenii cu rol important, dar mai puțin urgente. Pe de altă parte, competențele interculturale și cunoștințele lingvistice, precum și cunoștințele financiare și antreprenoriale, deși relevante, primesc ponderi mai mici la nivel de prioritate maximă (17% și 19% respectiv).

Aceste date sugerează că profesorii și consilierii se concentrează mai ales pe abilitățile de bază și pe dezvoltarea atitudinilor personale și profesionale solide, considerate un fundament mai realist pentru integrarea pe piața muncii locale.

Comparativ cu prioritățile indicate de specialiști, elevii pun un accent diferit pe competențele pe care le consideră relevante pentru viitorul lor. În răspunsurile elevilor (atât gimnaziu, cât și liceu), reiese că sprijinul concret — cum ar fi practica, experiența directă și informațiile clare despre licee, meserii și facultăți — este mai important decât dezvoltarea unor competențe abstracte. De exemplu, mulți elevi au spus că au nevoie de experiență practică (64%), teste de autocunoaștere (54%) și informații mai multe despre licee și meserii (60%), iar consilierea individuală apare abia

la coadă ca importanță (doar 26% o cer explicit). Așadar, tinerii validează doar parțial accentul specialiștilor pe competențele soft: în realitate, ei își doresc mai degrabă instrumente concrete, oportunități reale de practică și contact direct cu lumea munci.

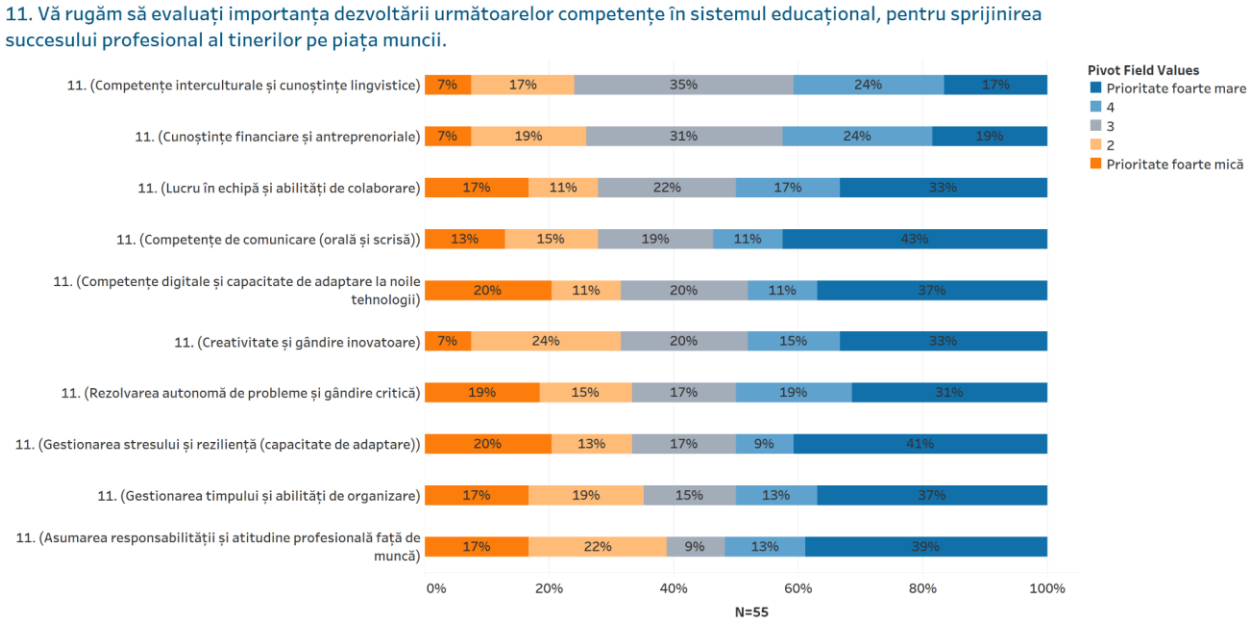

Grafic 62. Priorități pentru dezvoltarea competențelor

- **Factorii principali care influențează deciziile de carieră**

Specialiștii consideră că pentru majoritatea elevilor, deciziile privind cariera sunt puternic determinate de oportunitățile de angajare și salariu (31% indică această opțiune ca factor decisiv) și de interesele și aptitudinile personale (26%). Prestigiul social și recunoașterea profesională sunt de asemenea factori importanți (26%), ceea ce arată că statutul unei profesii rămâne un criteriu motivant. Așteptările părinților sunt plasate ceva mai jos în topul influențelor directe (20% ca factor principal), deși în alte răspunsuri se menționează presiunea familiei. Alegerile prietenilor sunt mai rar decisive (22% ca factor principal), dar nu lipsite de impact.

Rezultatele confirmă tendințele din rândul elevilor: mulți își iau informațiile și confirmările mai degrabă din familie și grupul de apropiați decât din surse oficiale de orientare. Astfel, rolul părinților și grupului de prieteni rămâne semnificativ, chiar dacă specialiștii îl consideră secundar față de interesele personale.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.

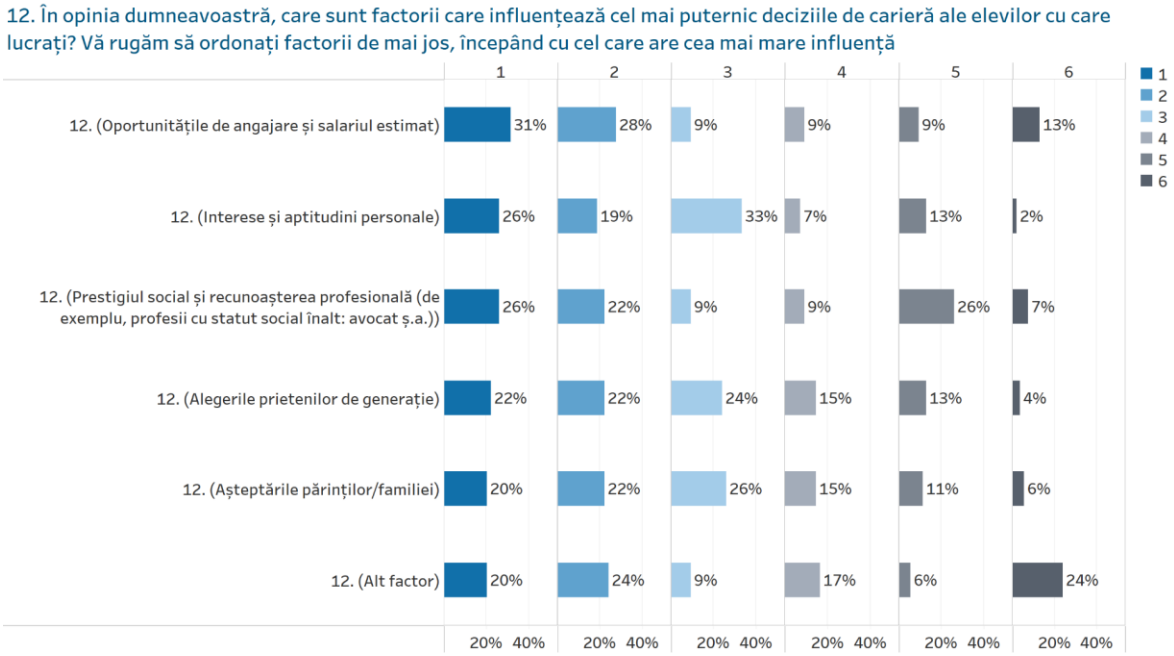

Grafic 63. Factorii principali care influențează deciziile de carieră

Răspunsurile sugerează că, pe lângă factorii măsurați anterior, există și alți factori care impacteaza deciziile elevilor în alegerea viitorului profesional și/sau educațional. O bună parte dintre răspunsuri sugerează obstacole și soluții ce se leagă de familie, motivația personală și contextul comunitar. Mulți consideră că implicarea părinților și sprijinul lor realist joacă un rol decisiv în traseul educațional al tinerilor. Mai mulți respondenți subliniază nevoia de consiliere directă a părinților, inclusiv prin cursuri sau sesiuni dedicate, pentru a contrabalansa așteptările nerealiste sau lipsa de informare.

Un alt grup de observații se referă la contextul economic și social mai larg: modelele negative promovate online, tradițiile și diferențele de nivel între școlile din rural și urban sunt factori care îngreunează deciziile de carieră. Unii specialiști menționează lipsa timpului pe care elevii îl acordă informării, dar și lipsa de determinare și interes pentru dezvoltare personală.

În privința soluțiilor, sunt menționate mai multe exemple de bune practici: experiențe internaționale (Erasmus, tabere organizate de universități), proiecte de colaborare școală–familie–mediul profesional și implicarea liderilor locali sau a antreprenorilor de succes ca modele de carieră. Identificarea aptitudinilor încă din gimnaziu și prezentarea lor părinților este văzută ca un pas cheie pentru sprijinirea deciziilor informate.

În concluzie, datele sugerează că orientarea eficientă în carieră nu ține doar de școală: este un efort comun al familiei, comunității, mediului de afaceri și școlii, cu accent pe informare timpurie, sprijin individualizat și modele pozitive accesibile tinerilor.

La întrebarea deschisă . *Ați observat că, lipsa unui plan de viitor, indecizia sau lipsa de direcție este frecventă în rândul tinerilor pe care îi cunoașteți?* majoritatea celor care au ales să răspundă confirmă că lipsa unui plan de viitor și indecizia privind cariera sunt frecvente în rândul tinerilor cu care lucrează. Printre explicațiile cel mai des invocate se regăsesc motivația scăzută și tendința de a urmări câștiguri rapide, fără un efort susținut pentru dezvoltare pe termen lung. Mulți tineri se concentrează pe beneficii imediate și preferă joburi „ușoare" sau muncă în străinătate, adesea urmând exemplul părinților. De asemenea, în opinia specialiștilor, impactul mediului socio-economic este, de asemenea, un factor important: familiile cu resurse limitate, lipsa sprijinului din partea părinților și modelele negative promovate online alimentează iluzia că reușita este posibilă și fără educație serioasă. Frica de eșec, lipsa autocunoașterii și confuzia legată de schimbările tehnologice (cum ar fi temerile despre locurile de muncă afectate de inteligența artificială) contribuie și ele la indecizie.

Totuși, specialiștii amintesc că în școlile unde părinții sunt implicați și consilierea este constantă, se observă elevi mai siguri pe traseul lor educațional și profesional. Există și excepții: câțiva respondenți arată că în comunitățile cu orientare solidă și profesori dedicați, planurile de viitor sunt mai clare.

În concluzie, lipsa unui plan coerent de carieră este văzută de specialiști ca rezultatul unui cumul de factori: motivație fragilă, presiune socială, influențe din online și insuficiente oportunități concrete de autocunoaștere și explorare a meseriilor.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

5. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

5.1. Constatări principale

● **Dificultăți ale tinerilor în alegerea carierei**

Tinerii din județele Satu Mare și Szabolcs-Szatmár-Bereg se confruntă cu mai multe dificultăți în procesul de alegere a carierei. În primul rând, există o incertitudine personală pronunțată: mulți elevi nu știu exact ce îi interesează (54% dintre gimnaziali și 30% dintre liceeni) și nu au o viziune clară asupra propriilor abilități și puncte forte (45% gimnaziu, 30% liceu). Lipsa de informații clare și actualizate despre opțiunile educaționale și profesionale reprezintă o altă problemă majoră, atât din perspectiva elevilor, cât și a specialiștilor. De exemplu, 43% dintre gimnaziali și 24% dintre liceeni recunosc că nu cunosc bine alternativele disponibile. În plus, un număr semnificativ dintre elevi percep oportunitățile locale ca fiind limitate, ceea ce influențează negativ motivația și deciziile legate de carieră.

Sprijinul concret primit în procesul de orientare este insuficient. Familia rămâne principalul punct de reper și sprijin pentru tineri, în timp ce rolul școlii, al consilierilor școlari și al profesorilor este perceput ca marginal sau inegal. De exemplu, doar 26% dintre gimnaziali și 4% dintre liceeni aleg consilierea formală ca factor semnificativ în decizia lor. Lipsa accesului la consiliere individuală constantă și la experiențe practice (cum ar fi stagiile de practică sau vizitele la licee) limitează capacitatea elevilor de a face alegeri informate și încrezătoare.

În plus, motivația scăzută, influența mediului social și presiunile externe, inclusiv modelele negative din online și preferința pentru câștiguri rapide, contribuie la indecizia și lipsa unui plan coerent de carieră în rândul tinerilor. Aceasta este confirmată și de specialiști, care subliniază frecvența indeciziei și lipsa unei planificări pe termen lung în rândul elevilor.

● **Probleme sistemice**

Din punct de vedere sistemic, există o serie de obstacole care afectează eficiența orientării în carieră în regiune. În primul rând, serviciile de orientare profesională sunt disponibile, dar neuniforme ca acces și calitate, mai ales în mediul rural. Aproape 20% dintre specialiști consideră că accesul la astfel de servicii este limitat în comunitățile mai mici, iar colaborarea între școli, angajatori și alte instituții este fragmentată și ocazională, fără structuri stabile și extinse.

Lipsa unor cunoștințe solide și actualizate despre piața muncii și tendințele sale actuale este percepută ca o problemă serioasă de către 40% dintre specialiști. De asemenea, formarea duală și pregătirea practică sunt insuficient cunoscute și promovate, ceea ce limitează opțiunile concrete pentru tineri. Sprijinul familial este uneori inconsistent, iar prejudecățile față de învățământul profesional persistă, în special în rândul elevilor și părinților.

Un alt aspect este lipsa unei planificări clare pe termen mediu și lung în rândul elevilor, care face dificilă orientarea strategică și adaptarea la schimbările pieței muncii. De asemenea,

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.

competențele prioritare dezvoltate în școli și prin consiliere nu sunt întotdeauna în acord cu nevoile și așteptările tinerilor, care preferă sprijin concret și experiențe practice în detrimentul unor competențe abstracte sau teoretice.

În concluzie, problemele sistemice majore sunt legate de accesul neuniform la servicii de orientare, lipsa unei colaborări solide între actori, deficiențe în informarea despre piața muncii și formarea practică, precum și un decalaj între nevoile tinerilor și oferta educațională și de consiliere.

Pe baza schimburilor de experiență transfrontaliere, se pot formula următoarele concluzii relevante:

1. **Complementaritatea și diferențele între sistemele de orientare în carieră din România și Ungaria**

Schimburile au evidențiat o serie de diferențe și asemănări importante între sistemele educaționale și de consiliere vocațională din cele două țări. România dispune de un sistem mai structurat și mai dezvoltat de orientare în carieră, cu specialiști dedicați în majoritatea școlilor, un plan unitar de orientare și o combinație echilibrată între activități practice și teoretice. În contrast, în Ungaria orientarea vocațională este realizată preponderent de profesori care nu sunt specializați, cu un accent mai mare pe practică, dar cu o lipsă de activități constante și resurse specializate.

2. **Necesitatea consolidării serviciilor de consiliere vocațională și orientare în carieră**

Atât elevii, cât și cadrele didactice și specialiștii au identificat o nevoie clară de îmbunătățire a serviciilor de orientare profesională. Se constată un deficit de specialiști în orientare vocațională, mai ales în școlile din Ungaria, dar și o încărcare prea mare a consilierilor din România. Lipsa unor activități practice suficiente, a testelor standardizate și a colaborării eficiente cu mediul economic sunt provocări comune. Recomandările vizează extinderea numărului de consilieri, implementarea sesiunilor de mentorat și organizarea de activități practice și de tip teambuilding, care să sprijine autocunoașterea și explorarea meseriilor.

3. **Importanța colaborării transfrontaliere pentru dezvoltarea unor bune practici și creșterea accesului la resurse**

Colaborarea dintre România și Ungaria în domeniul orientării în carieră aduce beneficii semnificative: schimbul de materiale suport, dezvoltarea și utilizarea platformelor digitale comune (ex. Laboro.ro), organizarea de workshop-uri și schimburi de experiență între elevi și profesori contribuie la creșterea calității serviciilor și la extinderea accesului la resurse și oportunități. Parteneriatele cu mediul de afaceri și ONG-urile sunt văzute ca elemente esențiale pentru susținerea orientării vocaționale eficiente.

4. **Activități practice și implicarea elevilor, metode eficiente de orientare vocațională**

Experiențele practice, precum atelierele de lucru (confecționarea lumânărilor, gastronomie, croitorie, electronică, tâmplărie), teambuilding-ul și consilierea colectivă, au fost foarte bine

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.

primite de elevi, care au apreciat oportunitatea de a învăța prin experimentare directă și de a interacționa cu colegi din țara vecină. Aceste metode răspund unor nevoi reale identificate în cercetare, unde sprijinul concret și contactul cu realitatea profesională sunt prioritare pentru tineri.

5. Provocările comune privind mobilitatea, lipsa motivației și implicarea familiei

În ambele țări, elevii se confruntă cu provocări în ceea ce privește motivația și implicarea în procesul de orientare, influența familiei fiind ambivalentă: în România familia este principala sursă de sprijin, în timp ce în Ungaria în unele cazuri părinții pot fi bariere în dezvoltarea profesională a copiilor, limitând mobilitatea și opțiunile de studiu. Lipsa informațiilor clare despre meserii și oportunități, precum și relaționarea deficitară elev-profesor sunt aspecte ce necesită atenție în programele viitoare.

6. Organizarea unor viitoare schimburi de experiență și programe de orientare

Pentru a răspunde nevoilor identificate, recomandările includ extinderea activităților practice și a schimburilor de experiență între elevi și cadre didactice, integrarea programelor de mentorat, implicarea mai activă a părinților și a mediului economic în procesul de orientare, utilizarea intensivă a platformelor digitale comune și organizarea unor evenimente tematice (ex. „Ziua Ștafetei”, „Biblioteca vie”, vizite la firme și ateliere). De asemenea, se propune implementarea unor programe „Școli înfrățite” și dezvoltarea unor baze de date comune privind locurile de muncă și oportunitățile educaționale transfrontaliere.

7. Rolul activităților culturale și sociale în susținerea dezvoltării personale și a orientării

Activitățile culturale și de socializare (vizite la muzee, exerciții motivaționale, dans popular, exerciții de exprimare a emoțiilor) au avut un impact pozitiv asupra elevilor, stimulând empatia, exprimarea de sine și coeziunea grupului, elemente importante pentru o orientare vocațională holistică și pentru dezvoltarea competențelor sociale necesare pe piața muncii.

În concluzie, schimburile de experiență transfrontaliere au confirmat și completat datele empirice ale cercetării, evidențiind nevoia de orientare în carieră bine structurată, bazată pe practică, colaborare între școală, familie și mediul economic, și susținută de resurse digitale și schimburi de bune practici. Colaborarea continuă între România și Ungaria oferă oportunități importante pentru îmbunătățirea serviciilor de orientare, creșterea motivației elevilor și reducerea decalajelor educaționale și profesionale în regiunea transfrontalieră.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.

5.2. Necesitatea cooperării transfrontaliere

Regiunea transfrontalieră Satu Mare – Szabolcs-Szatmár-Bereg se confruntă cu o serie de provocări socio-economice similare, care afectează în mod direct perspectivele educaționale și profesionale ale tinerilor. Fenomene precum migrația forței de muncă, mobilitatea ridicată a tinerilor, rata crescută a șomajului în rândul absolvenților, precum și fenomenul NEET (tineri care nu sunt în educație, angajare sau formare profesională) sunt realități comune de o parte și de alta a frontierei.

În acest context, cooperarea transfrontalieră devine o prioritate strategică pentru a identifica și implementa soluții sustenabile care să răspundă nevoilor reale ale tinerilor. Fără o abordare comună, eforturile locale riscă să fie fragmentate și mai puțin eficiente, în timp ce parteneriatul structurat aduce un plus de valoare prin schimb de resurse, bune practici și know-how.

Colaborarea transfrontalieră poate facilita schimbul de bune practici, dezvoltarea de programe comune de orientare în carieră și consolidarea rețelelor de sprijin pentru tineri. De asemenea, poate permite organizarea de activități și proiecte care să ofere experiențe practice și oportunități de informare adaptate la diversitatea culturală și economică a regiunii.

Unul dintre principalele avantaje ale cooperării transfrontaliere constă în posibilitatea de a valorifica experiența și expertiza complementară a instituțiilor implicate. Prin proiecte comune, școlile, autoritățile locale, organizațiile neguvernamentale și agențiile de ocupare a forței de muncă pot dezvolta și implementa programe integrate de orientare în carieră, adaptate diversității culturale și economice a regiunii. Exemple ar putea fi:

- Organizarea de vizite de studiu și schimburi de experiență între elevi, studenți și cadre didactice din ambele țări, pentru a facilita înțelegerea diversității pieței muncii și a oportunităților educaționale;
- Dezvoltarea de ateliere comune și seminarii tematice, axate pe abilități practice, orientare vocațională, antreprenoriat și competențe digitale;
- Crearea unor centre transfrontaliere de consiliere în carieră, cu servicii multilingve, accesibile fizic și online, care să sprijine tinerii în planificarea traseului educațional și profesional.

De asemenea, într-o regiune cu un grad ridicat de mobilitate, asigurarea unui acces egal și rapid la informații relevante devine esențială. Astfel, cooperarea transfrontalieră poate sprijini:

- Dezvoltarea de platforme digitale comune, care să ofere informații actualizate despre programe educaționale, stagii de practică, burse și oportunități de angajare în ambele țări;
- Crearea de ghiduri multilingve pentru tineri și părinți, care să explice clar pașii orientării în carieră și să prezinte exemple concrete de succes;

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.
interreg-rohu.eu

- Promovarea oportunităților de învățare duală, cu accent pe colaborarea directă între școli și angajatori din ambele regiuni.

Un alt aspect esențial îl constituie promovarea mobilității transfrontaliere ca modalitate de dezvoltare personală și profesională pentru tineri. Schimburile educaționale, participarea la stagii de practică internaționale sau bursele transfrontaliere contribuie creșterea gradului de adaptabilitate și deschidere către noi culturi, dezvoltarea competențelor lingvistice și interculturale, îmbunătățirea șanselor de angajare pe o piață a muncii din ce în ce mai globalizată.

Pentru a sprijini aceste procese, este necesară implicarea directă a instituțiilor de învățământ, a administrației locale și a partenerilor economici, prin acorduri și parteneriate care să faciliteze recunoașterea reciprocă a experienței dobândite.

Orientarea în carieră eficientă nu poate funcționa fără implicarea comunității și a familiilor. Prin cooperare transfrontalieră, pot fi dezvoltate programe comune pentru părinți și lideri comunitari, menite să crească gradul de conștientizare cu privire la importanța sprijinirii copiilor în procesul de alegere a traseului educațional și profesional. De asemenea, se pot promova valori comune și se pot oferi exemple pozitive de succes și modele inspiraționale din ambele comunități.

În concluzie, prin integrarea resurselor și expertizei din ambele părți ale frontierei, se poate crea un sistem de orientare în carieră mai eficient, mai accesibil și mai adaptat nevoilor tinerilor, sprijinind astfel dezvoltarea locală și reducând decalajele între mediul urban și rural. Astfel, cooperarea transfrontalieră devine o componentă strategică pentru îmbunătățirea serviciilor de orientare profesională, susținerea mobilității educaționale și profesionale și creșterea atractivității regiunii ca spațiu de oportunități pentru tineri.

În ansamblu, cooperarea transfrontalieră contribuie direct la dezvoltarea durabilă a întregii regiuni Satu Mare – Szabolcs-Szatmár-Bereg, reducând discrepanțele dintre mediul urban și rural și facilitând creșterea economică prin formarea unei forțe de muncă bine pregătite și adaptabile. Această abordare integrată întărește legăturile economice și sociale între comunități, sporește competitivitatea regiunii pe termen lung și oferă tinerilor șanse reale de integrare profesională și personală într-un spațiu comun de oportunități.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.